

Nr 6 jaanuar-veebbruar 2011

RADAR

Politsei- ja Piirivalveameti ajakiri

Tõestisündinud lugu -
pommimees Ringmaa

CSI: Kohtla-Järve

Teeninduskultuur: suletud
luugist avatud aknani

Kolm nädalat ebaseadusliku
sisserände tulipunktis

METRIC

Eesti Politsei Spordiliidu

2011. aasta spordivõistluste kalender

JRK	TOIMUMISE AEG	SPORDIALA	KOHT	KORRALDAJA
JAANUAR				
1.	14.01.2011	Aasta sportlane 2010	Viljandi	EPS
2.	28.01.2011	Jõutõstmise auhinnavõistlus	Kõrveküla	EPS
VEEBRUAR				
3.	04.02.2011	Sisejalgpalli meistrivõistlused	Tartu	EPS
4.	18.02.2011	Eesti ja Rootsi politsei I sõprusturniir jõutõstmises	Tallinn	EPS
MÄRTS				
5.	04.03.2011	Suusatamise meistrivõistlus	Pannjärve	EPS
6.	11.03.2011	Ujumise meistrivõistlused	Tartu	EPS
7.	25.03.2011	Võrkpalli auhinnaturniir veteranidele	Rapla	EPS
APRILL				
8.	07.04.2011	Katsevõistlused politseivõistkondadele Ernal osalemiseks	Ida Virumaa	EPS
9.	14.-15.04.2011	Võrkpalli meistrivõistlused	Viljandi	EPS
MAI				
10.	mai	Eel-Erna		Kaitseliit
11.	20.05.2011	Teenistuspüstolist laskmise meistrivõistlused	Männiku	EPS
12.	27.05.2011	Politsei viievõistluse meistrivõistlused	Pärnu	EPS
JUUNI				
13.	juuni	Soome ja Eesti politsei XIII sõprusturniir males	Soome	Soome Politsei
14.	03.-04.06.2011	Sulgpalli meistrivõistlused	Hiiumaa	EPS
15.	07.06.2011	Jalgrattakrossi meistrivõistlused	Jõulumäe	EPS
JUULI				
AUGUST				
16.	03.-06.08.2011	Erna retk	Tallinn/Salmistu	Erna Selts
17.	12.08.2011	Spordiinstruktorite nõupidamine	Lääne-Eesti	EPS
18.	26.08.2011	Kergejõustiku meistrivõistlused	Rakvere	EPS
SEPTEMBER				
19.	08.-09.09.2011	Laskejooksu auhinnavõistlus	Mõedaku	EPS
20.	16.-17.09.2011	Politsei- ja Piirivalveameti karikavõistlus laskmises	Männiku	EPS
21.	23.09.2011	Krossijooksu meistrivõistlused	Jõulumäe	EPS
22.	30.09.2011	<i>Practical: PPC-laskmine ja Practical: action-laskmine</i>	Potsepa	EPS
OKTOOBER				
23.	07.10.2011	Orienteerumise meistrivõistlused	Värskas	EPS
24.	oktoober	USPE meistrivõistlused laskmises		USPE
25.	oktoober	USPE arengukonverents	Holland	USPE
NOVEMBER				
26.	18.11.2011	Male meistrivõistlused	Tallinn	EPS
27.	24.-25.11.2011	Korvpalli meistrivõistlused	Paide	EPS
DETSEMBER				
28.	13.01.2012	AASTA SPORTLANE 2011		EPS

Sisukord

4 Uudised

6 Luubi all CSI: Kohtla-Järve

10 Mõte Kaja Tampere: „Eesti politsei on soliidne ja tasakaalukas“

12 Persoon Aino Koser - naine nagu orkester

16 Võti Tõestisündinud lugu - pommimees Ringmaa

22 Pidupäev Tunnustus tervele valdkonnale

26 Võõrsil Ebaseadusliku sisserände tulipunktis

30 Uuring Sisekliima luubi all

35 Konverents Kriminaalpolitsei konverents andis hea õppetunni

38 Teenindus Suletud luugist avatud aknani

42 Meistrikläss NarTest kiirendab narkopolitsei tööd

44 Klubi Kas käsi sureb ära ja pulss kaob? Tule klubisse!

46 Infosüsteem ALIS toidab otsustajaid teabega

48 Ennetus Müüdimurdjad

50 Elamus Kumardus Frank Sinatrale

52 Luulenurk Lõuna Prefektuuri luuleklubi luuletab

54 Sport

56 Mälumäng ja ristsõna

58 Raamatud ja kokkuvõte inglise keeles

RADAR

on viis korda aastas ilmuv Politsei- ja Piirivalveameti ajakiri.

Toimetus

Peatoimetaja: Nelli Pello **Keeletoimetaja:** Ene Sepp

Esi- ja tagakaanel: fluorestseeruva pulbriga esiletoodud sõrmejäljed sündmuskohal. Fotod: Denis Dubjagin

Küljendus ja makett: Profimeedia **Trükk:** Kroonpress **Tiraaž:** 6000

Kolleegium

Raivo Küüt, Tõnu Hunt, Raigo Haabu, Tarmo Miilits, Margit Ratnik, Vilve Kalda, Elmar Vaher, Aldis Alus, Tarmo Kohv, Priit Suve, Andres Kahar, Toomas Sildam

Kontakt

Ajakiri Radar | Politsei- ja Piirivalveamet | Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn

Telefon: 612 3055, 517 3093 | **E-post:** radar@politsei.ee

Veebis: issuu.com/ajakiri_radar

Kohtume konverentsil

Jaanuari alguses õnnestus mul esimest korda käia kriminaalpolitsei konverentsil. Ootasin põnevusega, sest olin selle kohta ainult kiidusõnu kuulnud. Pealegi oli konverentsi teemaks kriminalistika. Mis võiks olla veel põnevam!? Ja tõepoolest, ma ei pidanud pettuma. Konverentsipäev oli sisukas ja huvitav. Radari jaoks on Politsei- ja Piirivalveameti konverentside traditsioon tõeline maiuspala, sest konverentsidelt saab ammutada ideid uute artiklite jaoks. Kriminaalpolitsei konverentsist kasvas välja näiteks käesoleva Radari lugu pommimees Ringmaast. Ka kaaneloo idee sai innustust konverentsi teemast kriminalistikast.

Tundub, et meie inimesed on konverentsid soojalt vastu võtnud ja selle üle jääb vaid rõõmustada. On ju konverentsid väga hea võimalus igale valdkonnale võtta argiritiiniist üks vaba päev, tulla kolleegidega kokku ja arutada oma asja. Sealjuures ei tohiks unustada edasiviivat kriitikat ning tulevikusihte. Kriminaalpolitsei konverents on selleks aastaks peetud ja neli konverentsi ootavad ees. Korrakaitsepolitseinikud seavad juba märtsikuise konverentsi teemasid paika, mais peetakse piirivalve konverents, septembris eetikakonverents ja novembris KMO konverents. Radar soovib korraldajatele jõudu ning seab pastaka ja paberi valmis. Kohtume konverentsil!

Nelli Pello

*Radari
peatoimetaja*

FOTO: KAJA VENTISEL

FOTO: JAAN RÖÖMIUS

Lennusalga uus AgustaWestland-139 tüüpi helikopter

Lennusalk võttis teenistusse kolmanda kopteri

14. veebruaril võttis Politsei- ja Piirivalveameti lennusalk teenistusse kolmanda AgustaWestland-139 tüüpi helikopteri, mis suurendab märgatavalt Eesti võimekust merepiiri valvamisel ning valmisolekut väljakutsetele reageerimisel.

„Eesti on mereriik, kellel on Schengeni õigusruumis valvata 767 km merepiiri ja 339 km maismaapiiri. Palju on metsi ning väikesaari. Sisejulgeoleku tagamisel on helikopteritel täita oluline roll, kus alati on tähtsad reageerimiskiirus ning juurdepääs õhust,“ ütles siseminister Marko Pomerants helikopteri teenistusse võtmise tseremoonial lennusalga angaaris. „Helikopteriga on võimalik valvata riigipiiri, päästa inimesi, toetada politseioperatsioone ning avastada merereostusi ja metsatulekahjukoldeid. Kolm kopteri annab Eestile juba arvestatava helikopterivõimekuse,“ lisas ta.

Kolmanda kopteri kasutuselevõtuga on Politsei- ja Piirivalveamet rajamas Kuresaarde infrastruktuuri, et tagada kopteri valmisolekut. „Valmisolekut arendatakse eelkõige merepiiri valvamiseks, aga samaaegu ka otsingu- ja päästeoperatsioonide ning meditsiinilendude tarbeks,“ ütles lennusalga juht Allan Oksmann. Lennusalga arengukava kohaselt on seatud eesmärgiks saavutada ühe kopteri ööpäevaringne valmisolek Kuressaare baasis 2013. aastaks.

Uus kopter on varustatud jäätumisvastaste seadmetega, õhusõiduki stardimass on 6800 kilogrammi ning lennukiirus ulatub 260 kilomeetri tunnis. Kopteri meeskonda kuuluvad kaks pilooti, pinnaltpäästja ja vintsioperaator ning lennumasin võib pardale võtta maksimaalselt 11 reisijat. Kopteri ostmist toetas Euroopa Liidu Välispiirifond ligi 135 miljoni krooniga ning Eesti riik ligi 108 miljoni krooniga.

K-komandol täitus 20 aastat

14. veebruaril tähistas politsei eriuksus K-komando 20. tegutsemisaastat. K-komando loodi 12. veebruaril 1991. aastal siseminister Olev Laanjärve käskkirja alusel.

Peadirektor Raivo Kүүt ütles eriuksustele õnne soovides, et ühiskond ei tea K-komando tegemistest kuigi palju: „Seda müstilisem on ehk tavainimeste jaoks see maailm, mida on nähtud tavaliselt märulifilmidest. Kuid töö, mida K-komando teeb, ei peagi kellelegi liialt silma hakkama. See on vajalik ning aukartustäratav töö, mida tehakse inimeste säästmiseks ja päästmiseks. Täna teid vastupidavuse, visaduse ning professionaalsuse eest!“

K-komando loodi 12. veebruaril 1991. aastal siseminister Olev Laanjärve käskkirja alusel. Eriüksus kandis toona välipolitsei operatiivrühma nimetust ning see loodi politseireservi koosseisus. Üksuse esimene juht oli Henn Kask. 1993. aastal tehti politseireservis muudatus ning eriuksuse juhiks sai Lembit Kolk. Nimetus K-komando võeti kasutusele samuti 1993. aastal. Kolk juhtis eriuksust 2003. aastani, pärast teda tõusis üksuse juhiks Heldur Lomp, kes on K-komando juht tänaseni.

K-komando peamised ülesanded on pidada kinni relvastatud ja ohtlikke kur-

FOTO: K-KOMANDO

jategijaid, lahendada pantvangikriise, vabastada ebaseaduslikult hõivatud objekte, tõkestada massilisi korratusi ning lahendada kriisilukordi. Vajaduse korral konvoeerib K-komando eriti ohtlikke kinnipeetavaid ja teeb muid eriettevalmistust või erivarustust nõudvaid politseitaktikalisi tegevusi. K-komando kuulub kriminaalpolitseiosakonna operatiivbüroo koosseisu.

Tulekul on rahvusvaheline õppus EU CREMEX 2011

Keemia- ja kiirgusteemaline elanikkonna kaitse õppus kaasab sadu ametnikke peamiselt Päästeametist, Kaitsepolitseiametist ning Politsei- ja Piirivalveametist. 16.-19. maini toimuva väliõppuse sündmused leiavad aset Tartus Tähtvere lähiumbruses ja Tallinna lennujaamas.

Õppuse käigus harjutavad koostööd nii välitöö reageerijad kui ka staabiüksused. Tegemist on keemia- ja kiirgus-õppusega EU CREMEX 2011 (EU Chemical and Radiological Emergency Management Exercise 2011). Stsenarium on tihe ja keerukas, et pakkuda meie reageerijatele ning ELi kolleegidele enese proovilepaneku põnevust ja parimat harjutamise võimalust. 16.-19. maini korraldatakse staabi- ja väliõppused Tartus Tähtvere lähiumbruses ning Tallinna lennujaamas. Mõlema osaõppuse PPA-poolsed reageerivad jõud lahendavad keemia- ja kiirgusintsidente koostöös Päästeameti ning Kaitsepolitseiametiga.

Kuni õppuseni käib igal nädalal koos juhrühm, kuhu kuuluvad Siseministeeriumi, PPA, KAPO, PÄA ja SKA esindajad. Õppuse ettevalmistused algasid juba 2010. aasta alguses, nüüdseks on jõutud täpsemate tegevuste ning detailideni. Valmis on stsenaarium, leitud tegevuspaigad, peagi valmivad juhendmaterjalid jne.

Politsei- ja Piirivalveameti poolt koordineerib suurõppust korrakaitsepolitseiosakonna kriisireguleerimise büroo. Büroo

juht Marti Magnus valmistab ette peamiselt Tallinna osaõppuse ja ülemkonstaabel Merle Tammann Tartu osaõppuse PPA tegevusi. Siseministeeriumi poolt koordineerib projekti Lauri Luht. Õppuse korraldamist toetatakse ELi Elanikkonnakaitse Mehhanismi vahenditest. Õppuse kohta lähemalt loe www.eucremex2011.ee.

Uued Eesti kodanikud said kodakondsustunnistused

Kultuuriminister Laine Jänes, Riigikogu esimees Ene Ergma ning Politsei- ja Piirivalveameti direktor Raivo Küüt tervitasid 16. veebruaril Riigikogus uusi Eesti Vabariigi kodanikke.

FOTO: SCANPIX

Pidulikule kodakondsustunnistuste üleandmise tseremooniale oli registreerunud üle 60 uue kodaniku erinevatest Eesti piirkondadest, enim Harjumaaalt. „Eesti tugineb aktiivsetele kodanikele, kes panustavad oma riigi arengusse ja teevad seda kodanikuühiskonnas aktiivselt kaasa lüües,“ kinnitas kultuuriminister Laine Jänes.

„Tervitan ja õnnitlen teid Politsei- ja Piirivalveameti poolt Eesti kodanike perega liitumise puhul,“ ütles tseremoonial PPA peadirektor Raivo Küüt. „See on päev, mis jääb kõikidele teile meelde. Seda enam, et kodakondsustunnistuste kätteandmine toimub vahetult enne meie riigi 93. sünnipäeva, mis on 24. veebruaril. Usun, et saate seda päeva tähistada teise tundega, olla uhked ja rõõmsad selle päeva üle.“ Peadirektori sõnul ei kaasne kodanikuks saamisega ainult õigused, vaid ka kohustused. „Nüüd saavad nooremad teie hulgast õppida ka politseinikuks või piirivalvuriks. Te saate

asuda tööle ametiasutustesse, samuti k.a. Politsei- ja Piirivalveametisse. Samuti on teil võimalus asuda tegevusse abipolitseinikuna. Võimalusi, mis teie ees avanevad, on palju. Kuid olulisem nendest võimalustest peab olema see hea tunne, uhkustunne, olla meie riigi kodanikud.“

Kodakondsustunnistuste pidulikke üleandmisi hakati Eestis korraldama 2008. aastal. Selle sündmusega väärtustatakse kodakondsust kui riikluse lahutamatu osa ning tunnustatakse naturalisatsiooni läbinud uusi kodanikke.

Rakveres avati politsei ja pääste ühishoone

FOTO: RAIVO SAARE

4. veebruaril avatati pidulikult Rakvere uus politsei ja pääste ühishoone. Kreutzwaldi 5a kinnistule rajatud hoones on politsei- ja päästeametnike vajalikud tööruumid, ajutise kinnipidamise ruumid, kainestusruumid ja päästeautode garaaž.

„Sellest majast juba mööda ei vaata! Sisseastumise põhjust ei pruugi sageli olla, aga tasub oma isikutunnistuse aegumistähtjale pilk heita. Sealt võib selguda, et uuest majast tuleb läbi astuda,“ ütles siseminister Marko Pomerants uue maja avamisel. „Kel on mingi väga kiire asi, siis numbrid on

endised – 110 ja 112. Enamikul juhtudel tuleme selliste kõnede puhul ise kohale. Sissekolinud politseinikud ja päästjad olid aga ammuilma paremad töötingimused ära teeninud.“

Riigi Kinnisvara AS otsis ühishoone rajamiseks esimest korda üüri vähempakkumise korras erasektori investorit, kes hoone oma kulude ja kirjadega valmis ehitaks ning edasi üürile annaks. Riigi Kinnisvara juhatuse esimees Jaak Saarniit sõnas: „Koostöö oli Oma Ehitajaga konstruktiivne ning tulemusega oleme rahul. Positiivne kogemus julgustas meid ette võtma teisigi analoogseid projekte, mis praegusi riigi investeerimisvõimeid arvestades jääksid muidu pikaks ajaks oma järke ootama. Säärase koostöömudeli õnnestumiseks peab lisaks headele partneritele ka olukord ehitusturul sobiv olema.“

Rakvere politseimaja valmimist on pikalt oodatud ning Ida-Prefektuuri prefekt Aldis Alus tõdeb, et tegemist on Eesti parima ja nüüdisaegseima politseihoonega: „Maja projekteerides võeti arvesse politseitöö eripära ning töötajatele loodi head olme-tingimused.“

LÜHIDALT

Eesti välispiirile hakatakse paigaldama uut valvetechnikat

Euroopa Liidu välispiirile Eesti-Vene ajutisel kontrollijoonel hakatakse paigaldama uut tüüpi valvetechnikat. 11. veebruaril andis Defendec OÜ Lõuna-Prefektuurile üle uut tüüpi juhtmevaba perimeetri jälgimise süsteemi Smartdec, mis koosneb erinevate sensoritega varustatud portatiivsetest anduritest ja tarkvarast. Unikaalse tuvastusalgoritmi abil piiririkumisi ning sellega seotud kuritegusid tuvastav tehnika sulandub kergesti kesk-konda, on kuluefektiivne ega vaja sagedast hooldust. Tegemist on Eestis arendatud ja toodetud multifunktsionaalse ning kiiresti paigaldatava tehnikaga, mis aitab tõhustada valvet maismaapiiril piiripunktidevahelisel alal ning raskemini ligipääsetavates kohtades maastikul.

Rakvere politseinik tuli raadioamatööride võistlusel esikohale

Rakvere politseijaoskonna ülemkonstaabel Jüri Järvela tuli möödunud aasta lõpus peetud rahvusvahelise politseiassotsiatsiooni IPA raadioklubi võistlusel kolmandat korda esikohale. „Inimesele, kes raadiospordist midagi ei tea, ei ole seda ala lihtne selgitada,“ ütles Järvela. Väga lihtsalt öelduna on vaja võistlejal raadioaparatuuri ja antenni (Jüri kasutas Jõgevamaal elava sõbra tehnikat), mille abil püütakse saada maailma erinevates paikades olevate teiste raadioamatööridega sidet. „Mida rohkem sidet teed, seda rohkem punkte korjad,“ selgitas Järvela, kes pistis oma võistlusklassis rinda 47 riigi esindajaga. Kuna Järvela on tulnud IPA raadioklubi võistlustel esikohale juba kolmandat aastat järjest, peab ta tunnustama, et IPA liikmete ja politseinike seas ei ole talle võrdset. Järvela on tegelnud raadiospordiga 1985. aastast.

Abipolitseinikud vormil!

Põhja-Prefektuuri alustatud kampaaniaga „Abipolitseinikud vormil!“ kutsutakse kõiki ametnikke andma ära enda üleliigset või väikeseks jäänud vormiriietust, et neid saaks jagada abipolitseinikele. „Kuna algas Euroopa vabatahtlike aasta ning meilgi on palju abi vabatahtlikest, siis kutsun politseinikke üles aitama meie abipolitseinikke,“ ütles üleskutse algataja Harro Aitai, Põhja-Prefektuuri abipolitseinike juht. „Vormiriietus võib olla ka väheke kulunud või päevi näinud. Oluline on, et see oleks siiski kõigile arusaadav politseivorm.“ Kui saad aidata, võta ühendust harro.aitai@politsei.ee või 612 4950.

CSI:

Kohtla-Järve

Kui kriminalistid peaksid oma töölt saladuskatet kergitama, teevad seda enamasti Tallinna spetsialistid. Kuidas elavad aga nende **Ida-Virumaa kolleegid**, kelle töökoormus pealinnameestele sugugi alla ei jää?

FOTOD: KAJA VENTSEL

Ida Prefektuuri kriminalistika-teenistus asub Kohtla-Järvel ühe kolmekorruselise maja esimesel korrusel. 50ndatel ehitatud maja näeb pehmelt öeldes räsitud välja ning seda on ka teenistusruumid. Teenistuse vanem Genadi Dalke teeb ruumides ekskursiooni. Ta alustab puhkeruumist, mida kutsutakse punanurgaks. Töenäoliselt on põhjuseks kunagi punast värvi olnud nõukogudeaegne diivan ja veripunased paksud kardinaad, mis takistavad tuulel tuppa sisse puhumast, ning teatud allegooriline seos nõukogudeajaga. Kõrvaltoas asub kuusekaraga ehitatud köök ning selle kõrval on ametnike riietusruumid.

Koridori lõpus asub „labor“, mis koosneb paarist kapist ja töötasapinnast. Siin teevadki kriminalistid oma igapäevaseid toimetusi: pildistavad asitõendeid, võtavad esemetelt jälgi ja DNA-proove, tolmutavad või otsivad

luminooliga verejälgi. Keerulisemad toimingud, k.a. ekspertiisid, tehakse Tallinnas Kohtuekspertiisi Instituudis. Genadi näitab pruunidesse paberkottidesse pakitud asitõendeid, mille hulka kuulub näiteks viinapudel. Labori nurgas seisab punane Salvo kelk, mis on samuti asitõend. Genadi on asetanud lauale vaatamiseks mitut sorti tööriistu, mida kelmid kasutavad korteritesse ja asutustesse sissemurdmiseks. „Tavavargused pannaksegi selliste vahenditega toime,“ ütleb Genadi. „Muukraud surutakse ukse või akna vahele, väänatakse ja ongi kõik. Tänapäeva ukсед ja aknad näevad küll elegantseid välja, aga turvalisust on neil vähe.“

Uutesse ruumidesse

Ametnike kabinetid on erinevalt teistest ruumidest renoveeritud ja soojad. Valvekriminalisti toas on kolm moni-

Ida Prefektuuri kriminalistika-teenistuste vanem Genadi Dalke demonstreerib fotograafile asitõendilt sõrmejälgede võtmist. „Tavaliselt ma lipsuga töö ei käe, ikka välivormis,“ naerab Genadi.

Kadett Rene Ots, kriminalistika-teenistuse vanem Genadi Dalke ja kriminalist Jaan Kaupmees Kohtla-Järve konstaablijaoskonna ees, kus asub Ida Prefektuuri kriminalistikateenistus.

Kriminalistide buss on töös 24/7.

tori, fotorobot ning televiisor koos videotehnikaga. „Mis puutub elektroonikasse, siis sellega probleemi ei ole. Varustus on keskmisel tasemel,“ kinnitab Genadi. „Probleem on ruumides, mis ei vasta kriminalistikateenistuse tingimustele.“ Genadi ja tema kolleegid on alates sissekolimisest kolm aastat tagasi oodanud uusi tööruume ning peagi saab nende ootus otsa, sest suvel valmib Jõhvis uus politseimaja, kuhu on planeeritud kriminalistidele nüüdisaegsed tööruumid. „Kui ruumid kätte saame, see peaks juhtuma augustis, tuleb Ida-Virust kaugeleminev kriminalistikakeskus, kus hakatakse tege-ma kõiki toiminguid,“ lausub Genadi kerge, kuid tajutava uhkusenoodiga.

Ida Prefektuuri kriminalistikateenistuses töötab üheksa inimest – kuus Kohtla-Järvel, üks Rakveres ja kaks Narvas – ning nende teenindada on kogu Ida Prefektuuri territoorium. Koos Genadiga on tööl kriminalist Jaan Kaupmees ja Kiviõlist pärit kadett Rene Ots, kes on siin kuuajalisel praktikal. Rene ülesandeks on tutvuda sündmuskohatööga ja omandada esimesed praktilised oskused. „Väga tubli noormees,“ kiidab Genadi.

Genadi ise on pärit Avinurmest. Teenistust alustas ta Leedu valvekoon-dises 1985. aastal. Kaks aastat hiljem astus Nõmmele miilitsakooli, sealt läks tööle Põltsamaa politseijaoskonda, siis Riigikaitseakadeemiasse ning seejärel Iisaku politseijaoskonna juhiks. Alates 1999. aastast on ta ametis Kohtla-Järve kriminalistikateenistuses. Genadi

➤ Koostöö menetleja- tega on väga tähtis. Meie töö on anda vihjeid kurjategija, kuriteoriista või kuriteoviisi kohta.

tööpäev koosneb suhtlemisest uurijate ja jälitusametnikega. Üpris sageli käib ta ise sündmuskohal.

Palju tuleb pildistada sündmuskohal asitõendeid, fikseerida ja talletada jälgi. Ida Eesti kohtuarstlikus osakonnas tuleb pildistada ning daktüloskopeerida surnukehi, kelle päritolu ei ole teada. Genadi ei salga, et töö on raske. „Laibaga sündmuskohad jätavad ikka oma jälje, kuid see on meie töö,“ tõdeb teenistuse vanem. „Kolleegidega rääkimine aitab ületada raskeid momente.“

Vabal ajal tegeleb Genadi muusikaga – ta laulab ja mängib pilli ansambli Genny, mis garanteerib „alati õnnestunud tantsu- ja meelelahutuse õhtud“. 2006. aastal pani Genadi kinni Lääne-Virumaa karaokevõistlused ning sai lindistada stuudios ühe loo. Ta valis eestikeelse versiooni Stevie Wonderi palast „I Just Called To Say I Love You“.

Unikaalne buss

Keskmiselt teenindavad Ida Prefektuuri kriminalistid päevas kolme-nelja sündmukohta. Eelmise aasta arvud näitavad, et ega palju Põhja Prefektuuri kolleegidele alla ei jääda, nemad käivad

Kommentaar

Ida Prefektuuri kriminalistikateenistus on teinud piiratud ressurside tingimustes head ja kvaliteetset tööd, mida on tunnustanud teisedki asutused. Kriminalistide professionaalne tegevus sündmuskohal on tähtis ning tihti ka määrav nii kurjategijate tabamisel kui ka hilisemal süüdimõistmisel kohtumenetluses. Selle üksuse puhul võib julgelt öelda, et hoolimata tagasihoidlikest tingimustest (ruumid, sõiduk) on üksuse tugevuseks loominguine lähenemine ja suured kogemused, sest praktikas ükski juhtum ei kordu. Tuleb ennast pidevalt täiendada ning olla uuendusmeelne.

Minu meelest on kriminalistid kui kriminaalpolitsei esindajad avalikkuse silmis, sest just nemad kujundavad oma tegutsemisega sündmuskohal meie maine ja üldpildi. Niisuguse hinnangu kujunemisel on kindlasti suur roll meedia mõjul, sest ka kõige hullemas kolmas leidub ikka mõni kannatanu, kes on vaadanud CSI-seriaali ning hindab meie ametnike tegutsemist sündmuskohal juba kujunenud „teadmiste“ pinnalt. Meie ülesanne on pakkuda elanikkonnale heaolu ja kvaliteetset politseiteenust ning üks võimalus selleks ongi kriminalistide professionaalne ja tulemuslik tegevus sündmuskohal, mille tulemuseks on elanikes kujunenud arvamus politseist ning kogutud tõendite alusel avastatud kuritegu.

Rauno Klaos

Ida Prefektuuri kriminaalbüroo juht

Vabal ajal musitseerib Genadi ansamblis Genny, mis viljeleb vana head retromuusikat.

Selles laboris teevad kriminalistid oma igapäevaseid toiminguid.

päevas neljal-viiel sündmuskohal.

„Siin tuleb kindlasti arvestada seda, et põhjakate töökorraldus on teine,“ täpsustab Genadi. „Põhjakad on keskendunud põhiliselt rasketele kuritegudele ega käi tavakuritegude sündmuskohtadel nagu meie.“ Ida kriminalistide töömaht peegeldub ka nende bussilt, mis on seitse aastat vana ja omadega nii õhtul, kui veel olla saab. Kuna vahemaad on suured, tiksub ühe kuu jooksul bussil kilomeetreid ligi 5700. „Meie buss on unikaalne. Ta on 24 tundi sõidus ja pole kordagi näinud sooja garaaži. Lumehange me ta paneme ja sealt ka võtame. Kui on vaja kumme vahetada, siis helistame töömeestele ette, et nüüd me tuleme, ja 15 minutiga oleme juba taas teel,“ muigab Genadi.

Lõviosa kriminalistide väljakutsetest moodustavad vargused korteritest ning asutustest. Kaubaks läheb metall, arvutid – kõik, mida saab realiseerida. „Rakveres on üks kinni pandud asutus, kust pannakse pihta juba kabineetiüksi. Jõhvis löödi sisse Eesti Energia aken ja varastati akna all olnud monitor,“ jutustab Genadi ning toonitab, et Ida-Virumaal ei tohi suhtuda kuritegevusse kergekäeliselt. „Kui on midagi ripakile jäetud või aken lahti unustatud, võib arvestada, et on „sees käidud“, sest tänavatel liigub iga päev vastav kontingent.“ Vilgas kuritegevus on seotud regiooni majandusolukorraga. „20 aasta jooksul ei ole siin toimunud mingisugust majanduslikku

arengut ega integratsiooni, välja arvatud kolme uue ostukeskuse ehitamine,“ põrutab Genadi. „Tööandja suudab pakkuda üksnes miinimumpalka, ligi pooled elanikud on läinud välismaale tööle – Soome, Norrassa, Rootsi, Inglismaale, Venemaale.“ Üks Genadigi ametnik, kes töötas Narvas, läks pärast 15 aastat teenistust Inglismaale tööle. Mees töötab autoparklas valvurina ning tuleb oma sõnul hästi toime.

Genadi teab omast käest, kui raske on meelitada kohalikke peole või baari. Inimesi lihtsalt ei ole. „Kui sa näed, et aastast tulevad peole ainult ühed ja samad näod (umbes kümme inimest), saad aru, mis toimub.“ Omaette teema on noorte vaba aja veetmise võimalused. Neil on väljaskäimiseks ainult kaks lokaali – Neptun ja Kruzo. Viimases maksab ainuüksi sissepääs 10 eurot. Pealegi on see halva kuulusega koht, kus võib paha aimamata kahluse ohvriks sattuda. „Õhkkond on selline,“ poetab Genadi.

Kriminalistide tööhitud

Et jutt liiga nukraks ei kipuks, toob Genadi lagedale Ida kriminalistide tööhitud. Esimesena turgatab tal pähe klassikaline kuriteo avastamine Lüganeuse kandis mõni aasta tagasi. „Saime väljakutse korterisse, kus oli avastatud laip. Samal ajal kui kriminalist sündmuskohal toimetas, käis operatiivtöötaja majaelanikega vestlemas

ja sai infot, et surnut oli külastanud üks meesterahvas. Kui politseinikud tolle mehe juurde läksid, avastas kriminalist tema riietelt verejälgi ning andis info operatiivtöötajale edasi. Operatiivtöötaja haaras vihjest kinni ja suutiski kindlaks teha, et too mees oli tapja,“ meenutab Genadi.

Eelmise aasta suve lõpust kuni sügiseni jäi aga kriminalistidele silma mitu sündmuskohata, mis kandsid üht läbivat märki – sarnaseid jalatsijälgi. Alguses oli tegu tavaliste sündmuskohatadega, aga kui sarnaseid jalatsijälgi kogunes erinevatelt sündmuskohatadelt juba kahtlaselt palju, anti vihje Jõhvi politseinikele edasi. Lõpuks tuligi välja, et tegu oli ühe ja sama kurjategijaga, kes oli jätnud endast märgi maha 15 sündmuskohale.

Koostöö menetlejatega on väga tähtis, toonitab Genadi. „Aleksandr Goršanov, Deniss Kalamajev, Olga Reiland, Aivar Lumiste, Andrus Repnau ja Viktor Tsukanov on ametnikud, kellega meil käib tõhus koostöö. Meie töö ongi anda uurijale sündmuskohalt kogutud info, vihjeid kurjategija, kuriteoriista või kuriteoviisi kohta. Selleks tuleb töötada sündmuskohal äärmiselt tähelepanelikult ning sageli tuleb pühendada kõigi vajalike toimingute tegemiseks mitu päeva. Tavaelus leiavad juhtumid lahenduse mõni aeg hiljem, nagu elu ikka käib. Need ei ole CSI lahendused, nagu oleme harjunud filmides nägema.“

Nelli Pello

Radari peatoimetaja

Politsei- ja Piirivalveameti meediapilt on **asjalik, rahulik ja tasakaalukas**, kuid puudu on jõulisest sõnumistrateegiast, arvab Tallinna Ülikooli Kommunikatsiooni Instituudi direktor Kaja Tampere.

FOTO: SCANPIX

Kaja Tampere:

„Eesti politsei on soliidne ja tasakaalukas“

Sa töötasid peaaegu seitse aastat Soomes Jyväskylä ülikoolis kommunikatsiooniala õppejõuna. Kuidas paistis sulle sealt Politsei- ja Piirivalveameti meediapilt? Kas võõrsil olles pannakse tähele muid asju kui kodumaal?

Võõrsil on infosaamise kanalite hulk piiratud – on ainult interneti kaudu kohale jõudvad teated. Distsantsilt ei paista asjad tõepoolest alati just sel-

lisena kui kohapeal ning teemas sees olevatele inimestele. Eesti politsei paistab kaugelt vaadates väga asjalik, rahulik ja tasakaalukas, seda just meediatekstide kaudu. Selgitatakse ja informeeritakse ja räägitakse erinevatest asjadest soliidsetl ning kenasti. Ära on kadunud rabeledus, ebakindlus ja hirm avaliku esinemise ees, mis veel mõni aasta tagasi üsna selgelt tunda oli. Minu arvates on PPA kõneisikud

asjalikud. Viimati nägin Raivo Kүүti „Kahekõne“ saates esinemas. Ausalt öeldes mõjus ta palju veenvamalt, kindlamalt ja turvalisemalt kui saatejuht.

Ainuke kriitiline kommentaar Politsei- ja Piirivalveameti avalikule meediakommunikatsioonile on, et see põhineb väga olukordadel. Paistab välja, et sõnumistrateegia puudub. Mis on tegelikult sõnum avalikkuse-

le meedia väljautlemiste taga? Kuidas tasakaalustatakse erinevate allüksuste sõnumeid ja seotakse ameti strateegiliste eesmärkidega? Mida amet Eesti avalikkuselt ootab? Missugune võiks olla kuvand inimeste peades Politsei- ja Piirivalveametist? Mida amet peaks ise tegema, et see kuvand just niisugune oleks, nagu soovite? Nagu me teame, loob kommunikatsioon tähendusi. Mis tähenduse annab ameti praegune kommunikatsioon ameti tööle ning mida soovitakse? Nagu ma juba enne ütlesin, on areng olnud positiivne ning ära on tehtud suur töö, aga nüüd on vaja minna edasi ja küsida uusi, senisest keerulisemaid küsimusi iseendalt.

Kui organisatsiooni maine meedias on hea või isegi väga hea, siis kas võib juhtuda, et asutuse sees reageeritakse ebameeldivatele teemadele vastupidi, valulikult?

See on väga tavaline, et asutuse sees reageeritakse valulikumalt, kui seda avalikkusest vaadatuna arvata võiks. Avalikkus võtab neid sõnumeid palju üldisemalt, asutus aga väga isiklikult, südamega. See teeb reaktsiooni tundlikumaks ja sageli valulikumaks. Lisaks teatakse asutuse sees asju detailsemalt ning kontekstid on teised. Veel üks paha asi on, et inimesed märkavad halbu asju rohkem kui häid. Isegi oma asutuse kohta ei märgata alati head, kehvemad uudised on aga pinnuks silmas.

Milliseid erinevusi oled tähele pannud selles, kuidas suhtlevad meediaga Eesti politsei ja Soome politsei? Kas Soome politsei meediasuhtlus või selle korraldus on meie omast väga erinev?

Tehnilis-taktikalise poole pealt on Soome politsei isegi ehk kidakeelsem kui Eesti politsei. Seal on seaduses palju rohkem asju reguleeritud ja ka inimeste privaatsus pedantsemalt tagatud, mis seab teatud piirangud politsei võimalustele igast meediat huvitavast asjast informeerida. Eelmisel aastal kirjutas üks minu üliõpilane magistratöö Soome Lapi piirkonna politsei meediakommunikatsioonist ja selle vastavusest seadustele ning see oli väga kriitiline. Kui teda juhendasin, siis võrdlesin mõttes olukorda Eestiga ja ma olen kindel, et Eestis ei oleks sääraseid varjamise juhtumid võimalikud olnud.

Tuleks mõelda selle peale, kuidas üks suur katustootemarg PPA oma alatootemargid elus ja tugevad hoiab.

Kui Soome ja Eesti politsei meediakommunikatsiooni võrrelda strateegilisel tasandil, siis hakkab soomlaste puhul silma väga jõuline sõnumistrateegia, mida Eestis veel nii tugevasti märgata ei ole. Soomlased on viimaste aastatega teinud ära suure töö oma kommunikatsioonistrateegia arendamisel ning sidunud selle politseinike ameti ja tööga. On aru saadud, et politseitööl on väga tugev ühiskondlik väljund, mida saab saavutada üksnes jõulise strateegilise kommunikatsiooniga. Soome politseis paistab selgelt silma, et nemad juhivad mängu rohkem kui ajakirjanikud. Politseinikel on oma kanalid, oma stiil ja strateegia ning nad on proaktiivsed. See hakkab peale sellest, et ka reapolitseinik on õpetatud seda sõnumit kandma – Soome politsei on turvalisuse tagaja. Seda võib näha ja tunda nii tänaval kui ka patrullis politseinikuga kohtudes, politsei pealiku juttu puhudes või meedias politsei meediakajastust analüüsid. Siin on eestlastel suur tööpõld ees, et saada reageerivast ja meediapäringutele vastavast organisatsioonist oma sõnumeid ise juhtivaks.

Sa oled jälginud meie tegemisi ka sotsiaalses meedias. Kas PPA Facebooki minek on end tasunud ja mida inimesed meie käest seal ootavad?

Facebooki minek on vahva ja annab inimliku dimensiooni kogu PPA kommunikatsioonile isegi selles olukorras, kus FB lehe nimi on üliametlik ja väheke võõristust tekitav oma suures ametlikkuses. Soomes on näiteks lihtsalt Soome politsei. Ma tean põhjust, miks ei saanud Eestis niimoodi lehte nimetada – erinevad liidetud asutused oleksid siis täiesti kõrvale jäänud. Aga nad on täiesti kõrvale ja varjus niikui nii, sest politsei domineerib. Võib-olla oleks olnud mõistlik teha nn alatootemargide stiilis, et igale tegevusvaldkonnale, kes administratiivselt on küll üks organisatsioon, kuid kelle sisuline

tegevus on siiski väga erinev, oma FB leht. Ja siis maksimaalselt inimsõbralikult ning mitte mingil juhul näidata välja ametniku positsiooni. See on praeguse FB lehe probleemne pool. Soome politsei on kogu oma kommunikatsioonis palju inimlikum (ka oma tegutsemises). Nende hoiak on, et nad on kutsutud inimesi teenima ja aitama ning inimeste turvalisust tagama. Seda hoiakut väljendatakse igal võimalikul juhul, ka rikkumise ja kriitilistes olukordades. FB lehel hakkab see samuti silma, seal ei häbeneta eriti olla humorikad. Soome politsei FB põhikangelane on põhjapõder Maija, kellele vahepeal isegi politsei vest selga pannakse ja kelle pildid on tõeliselt popid. Analoog PPA lehel on teenistukoerte lood ja pildid, aga eks siin on seda mõtlemist ja arendamist veel küllaga. Usun, et asjad lähevad õiges suunas, sest tegijad on asjatundjad.

Milline on PPA sõnum meediale?

Või mis see võiks olla ning mis võiks olla see sõnum, mida meedia inimestele PPA kohta vahendab? Neid sõnumeid võiks olla mitu. Pole hea, kui piirivalve ning kodakondsus- ja migratsioonivaldkond jõulise politsei varju jäävad. Ses mõttes tuleks natuke ärimaailmast õppust võtta ja mõelda selle peale, kuidas üks suur katustootemarg PPA oma alatootemargid elus ja tugevad hoiab. Tõenäoliselt on igapäev vaja leida oma strateegiline sõnum. Politsei võiks tõesti olla Eesti riigi ja rahva turvalisuse tagaja. Mis on aga piirivalve ning kodakondsus- ja migratsioonivaldkonna sõnum? Seda peaksid töökollektiivid väga tõsiselt arutama.

Kas minna kolme erineva alaidentiteedi teed ühe suure katusorganisatsiooni all või püüda luua ühtne identiteet kogu organisatsioonile? Kui seda viimast, siis kuidas asja nimetada? Ega enne, kui sisemised asjad pole isekeskis selgeks arutatud, avalikkus head ja strateegilist sõnumit ei kuule. Need asjad tuleb läbi mõelda, iga asi omal ajal ja omas järjekorras. Kui sisemine selgus on käes, küll hakkavad siis ka avalikkuses õiged sõnumid ringlema ning ameti avalikku kuvandit kujundama.

Nelli Pello

Radari peatoimetaja

Lõõritab laulu, osaleb orienteerumisvõistlustel, on rebinud ka hantleid ja kanges, treenib lihaseid, matkab metsas ning paugutab püstolit - selline on **Lõuna piirkonna särtsakas ja visa peatõlk Aino Koser.**

Naine nagu orkester

Ootamatu, aga meeldiv üllatus - politsei III klassi teeneterist silmapaistvate töötulemuste eest möödunud sügisel

FOTO: ÜLLE VISKA

Aino oma kassi Vassoga

Tõeline naine ei karda mehiseid töid - hoogtööpäevadel puid lõhkumas.

7aastane Aino

FOTOD: ERAKOGU

Soe südasuvi, 11. juuli 1959. Petseri ärealal näeb nüüdsama sündinud pisike setu verd plikatirts Aino esimest korda ilmavalgust. Aino lapsepõlv möödus ühele aktiivsele inimesehakatisel kohaselt – mööda õue ringi joostes ja hüpates ning puutüvesid pidi ülespoole ronides. Selline, valdavalt poisikes-tele omane trallimine viis Aino vanemad sinnamaale, et hakkasid teda aeg-ajalt naljatlemisi koguni Antsuks kutsuma. Ainol oli aga sest ükskõik, jätkas ikka omasoodu ning lasi isal hoopis kiiremas korras õuele kõrgushüppelatid ehitada, et karjapoisi kombel neist üle hüpeldes vanema õega mõõtu võtta.

Maaelu ja raske töö käivad ikka käsikäes ning nii tuli ka Ainol sellest osa võtta. „Talutöid teinud inimesed räägivad, et üks lapsea igavaim ja hullem amet on karjas käimine, aga minu jaoks oli ses oma võlu. Lehmade järel sai karjamaale sprintida, kohale jõudes kaasavõetud raamatud lahti lüüa ja mõnuses suvesoojas ahnelt nende sisu uurida,” jutustab Aino. Vahetevahel ununesid aga suures lugemistuhinas pisikesel bibliomaanil visid sootuks ning pahandust oli palju, kui avastati, et loomad endale kolhoosi vilja keskel seistes magusa näoga head-paremat põske pistsid.

Põnnipõlv möödas, tuli minna tarkust taga ajama. Ei ole üldse imes- tusväärne, et Petseri II Keskkoolis koolipinki nühinud Aino lemmikai-

➤ Mõni võib ju mõelda, et mis see tõlkimine siis ära ole - säti laused ridamisi ühest keelest teise, aga usku- ge, see on maksimaalset ajupinget nõudev loome- protsess.

neks oli eesti keele kõrval just kehaline kasvatus. „Kasvatust kui sellist tollal väga muidugi ei viljeldud, visati pall kätte ja käsutati mängima,” kirjeldab Aino, kes oleks parema meelega soovinud õppida peensusteni suusa- ja ujumistehnikat ning lihvida muid kehalisi oskusi.

Pärast põhikooli viisid Aino õpin- gud teda parematele jahimaadele Tar- tusse süvaõppega saksa keele kooli. Tollases Tartu Dünamos pakuti tütar-

lastele võimalust džuudotrennidest osa saada. „Loomulikult oli ka minul tar- vis põnev spordiala kohe järele proo- vida, aga sain juba paari talve pärast aru, et kõige osavam ma sel alal just ei ole.“

Toimekas tööpäev

Tõlgiks soovis Aino saada juba ülikoo- liajal, mil ta peale vene filoloogia õpin- gute end ilukirjanduse tõlkekursustel täiendas. Pärast kõrgkooli lõpetamist vene keele metoodiku ja ülikooli väi- keetevõttes tõlgi ning teadussekretäri ametit maitsnud Aino teekond tõi teda 1998. aastal politsei juurdlusosakon- da tööle. Kuigi uus amet pakkus palju põnevust, ei olnud tollased töötingi- mused kiita. „Tööle tulnud, lükkasime kabinetikaaslase Anitaga esmalt keld- riluugid pärani, haarasime rasked haa- vahalud kaenlasse ja hakkasime ahju kütma. Alles siis, kui ninaots jääkir- mest üles sulas ning ruum soojemaks läks, võtsime mütsid peast, kasukad seljast ja asusime tööd tegema.“

Aino on spetsialiseerunud küll vene keele tõlkimisele, aga õppinud ka sak- sa, soome ja inglise keelt. Eriti uhke on ta selle üle, et peale kirjakeele oskab ta setu murrakut. Prefektuuri ametnikele on ta vene keelt õpetanud väikeste va- heaegadega viie aasta vältel.

Aino tööpäev kulgeb vägagi toime- kalt, tõlkides kõikvõimalikke menet- lusedokumente, avaldusi, kirjalikke üle- kuulamisprotokolle, telefonikõnede

Teised Ainost

Kui ma Aino linnaaias esimest korda tema paneeritud suvikõrvitsat söin, olin justkui unustanud, et ma tegelikult suvikõrvitsat ei söö. See oli hea! Sama muljetavaldav on seltskond, Aino sõbrad, keda aeg-ajalt suvel selles linnaaias kohata saab – värvikad inimesed, nii nagu Aino ise, huvid orienteerumisest kammermuusikani. Aino on uudishimulik, julge ja ettevõtlik. Loomulikult on ta oma praeguses töös põhjalik ning korrektne, targa inimesena ei salli ta kirjaoskamatus. Ometi näen ma oma vaimusilmas Ainot pigem sehkendamas, majandamas ja korraldamas turismitalu perenaisena kusagil Lõuna-Eesti küngaste vahel, sest tal on ärisoont. Seto ju!

Milvi Pertmann

PPA arhiivitalituse juhtivspetsialist

Töötasime Ainoga pikka aega ühes kabinetis. Kuna tal oli väga palju kirjalikku tõlkimist, sai ta omale arvuti (teised kasutasid veel trükimasinaid). Kord läks Aino koju lõunale ja mul avanes võimalus tema arvutit kasutada. Ometigi ei suutnud ma arvuti lähedusest hiirt leida. Kahtlustasin, et Aino ei tahtnud, et tema arvutit kasutaksin, ja võttis hiire koju kaasa. Lõunalt tagasi tulles uuris Aino, kas sain tööasjad tehtud. „No kuidas ma sain, kui sa arvutihiire kaasa võtsid,“ vastasin ma. Muidugi ei olnud Aino arvutihiirt kaasa võtnud. Hakkasime omavahel arutama, kes seesuguse varguse toime võis panna. Äkitsi liigutas Aino laual üht paberit, mille alt avastasime ka arvutihiire. Naeru ja nalja jätkus kauaks.

Anita Peiponen

Tartu kriminaaltalituse vanemkriminaalmenetleja

Aino Koser

Sünniaeg ja -koht: 11.07.1959
Petseri

Haridus: Petseri 2. Keskkool, Tartu 3. ja 10. Keskkool, Tartu Riiklik Ülikool, vene filoloog, õpetaja

Töökäik: Tartu Haridusosakonna meetodikakabinet, TRÜ väikeettevõtte Estorex, koolitusfirma Dialoog, alates 1998. aastast on töötanud politseis

Hobid: tõlkimine, orienteerumine, lugemine, pilates, suusatamine

Karu Kati ja Karu Mati rammuvõistlusel

stenogramme ja ka PowerPointi esitlusi. „Eriti huvitav on tõlkida keerulisi õigusabitaotlusi Venemaalt, sest sealne kantseleit lööb ausalt öeldes pahviks – säärast keelt ei oska naljalt isegi Ida-Viru menetlejad. Mõnikord tuleb pikalt nuputada, kuidas seesugused poole lehekülje pikkused laused ilusasse eesti keelde panna,“ selgitab ta. Aino sõnul peab hea tõlk olema mingil määral perfektsionist, sest tööga kaasneb küllaltki suur vastutuskoorem. Kui tõlkebüroodes annavad tekstidele viimase lihvi korrektorid ja toimetajad, siis politseitõlk peab kõige sellega ise hakkama saama.

„Mõni võib ju mõelda, et mis see tõlkimine siis ära ole, säti laused ridadami ühest keelest teise, aga uskuge, see on maksimaalset ajupinget nõudev loomeprotsess,“ ütleb Aino ning põhjendab, et ega siis ilmaaegu sünkroontõlke puhul iga 20 minuti tagant tõlki välja vahetata. Peale selle peab tõlk tundma hästi spetsiifilist vanglasõnavara, et kurikaelte jutust menetlejale adekvaatne pilt anda.

Aeg-ajalt on Ainol kolleegidega kirklikud arutelud selle üle, kuidas oleks kõige õigem, ilusam ja täpsem tõlkida mõnd keerulist lauset või väljendit. „Võtame appi tõlkide „andmebaasid“ – asjakohased sõna- ja käsiraamatud ning õigusinfosüsteemi Estlex ja põhjendame üksteise võidu, miks üks või teine variant just see kõige sobilikum on. Võidab see, kes suu-

dab oma seisukohta kõige paremini põhjendada.“

Oluline lüli kahe inimese vahel

Tõlkimine on Aino jaoks ühtaegu nii töö kui ka hobi – parasjagu põnev ja ettearvatu. Kunagi ei tea näiteks ülekuulamisprotokolli kirjalikult tõlkides, kuidas sündmused täpselt edasi arenevad. Suulise tõlkimise puhul paelub teda aga võimalus paljude inimestega kohtuda ning nende põnevaid jutustusi kuulata. „Sa lihtsalt tunnetad, et oled nii oluline lüli kahe inimese vahel, sest aitad neil teineteist mõista ja juhtumisse võimalikult palju selgust tuua,“ põhjendab ta. Omamoodi huvitav, kuid samaaegu parasjagu ebameeldiv on Aino sõnul viibida läbiotsimiste juures, kus iial ei tea, mis kohta ja milliste inimeste juurde satud. Kutsumata külalisena võib kord ees oodata näiteks luksuskorter ja järgmine kord täielik urgas.

Ainole meenub lugu, kus teda hoiatati enne tõlkima minemist, et ülekuulamisele tuleb äärmiselt pretensioonikas ja riiuhimuline proua, kes kaebab kõigile ja kõigi peale. „Võtsin siis sellise hoolitseva ema hoiaku, tõlkisin tal tema ütlusi mitu korda uuesti ning lugu lõppes sellega, et proua tänas mind kättpeidi, ütles, et sellist tõlki pole ta veel näinud, ning läks härdusest nuttes minema.“ Aino rahulik hoiak,

Aino sportlike tegemisi tunnustas 2010. aastal ka Politsei- ja Piirivalveamet, andes talle auhinna sportliku visaduse eest

Aino ühes oma poegade Ingvaldi ja Indrekuga

südamlikkus ja professionaalsus töös ei ole märkamata jäänud tema kolleegidele ning kõige lõpuks andis siseministri talle möödunud aasta sügisel silmapaistvate töötulemuste eest politsei III klassi teeneteristi.

Ekstreemsuses peitub võlu

36aastaselt läks Aino esimest korda metsa orienteeruma. Ea poolest küllaltki hilisest algusest kõneleb ilmekalt asjaolu, et orienteerumisspordis kvalifitseeruvad üle 35aastased juba täieõiguslikeks veteranideks. „Vanus ei ole mingi näitaja,” tõdeb Aino, „alles hiljuti nägin ühel võistlusel metsa all lehhunnikus ukerdavat 70ndates papit, kes oli orienteerudes oma elektroonilise SI-pulga ära kaotanud ega suutnud seda väga kehva silmanägemise tõttu enam üles leida.” Säärane vaatepilt kinnitab, et sportlik eluviis ei tunne vanust – kel tahe olemas, see leiab ka jõu soorituseks! Orienteerumine sai oluliseks Aino elus pärast seda, kui lapsed olid suureks sirgunud ja rohkem vaba aega jäi iseendale. Tema lapsedki ei ole spordikauged: noorem poeg töötab Tammeka jalgpallikoolis treenerina ning maailmaparandajast vanem poeg rassib mööbli disainimise kõrvalt jõusaalis või käib jooksmas.

Orienteerumise näol on tegu küllaltki ekstreemse spordialaga, millega võivad kaasneda lõhkised riided, rinnuni nõgesed, põhjatud soomülkad,

rakkus kannad ja ületamatud kraavid. Samas pakub hea sooritus enesega rahulolu, võimalik on näha eripalgelist loodust, pärast võistlust ühes konkurentidega analüüsida raja nüansse ning tunda ühtekuuluvust kõigi teiste metsas rahmeldanutega. Et tegu pole niisama Maarjamaa metsade mätsatel orienteerumist harrastava naisega, tunnistab Aino võistluskalender, kuhu on varasemast märgitud sihtpunktidega näiteks Soome ja Šveits, sel aastal ootab ees sõit Ungarisse. Olulise panuse orienteerumisspordi populariseerimiseks Lõuna Prefektuuri töötajate seas on Aino andnud juba nii mõnelgi korral. Igal aastal on tema eestvedamisel korraldatud orienteerumise õppepäeva, kus osalejad on saanud tutvuda Lõuna-Eesti looduskaunitega.

Eesti kolmas rammunaine

Veel mõni aasta tagasi kuulus Aino huvialade nimistusse jõutõstmine. „Mulle meeldivad tugevad inimesed. Mitte sellised ülespunnitatud musklimehed, vaid need, kellele on jõud ja jaks looduse poolt kaasa antud.“ Ühe isehakanud treeneri juhendamisel tekkis Ainol 2008. aastal koguni mõte minna rammu mõõtma Eesti meistrivõistlustele, kust ta naasis naeratus näol ja pronksmedal uhkelt kaelas ripumas. Ränkraskete kivide tassimine, traktorirehvide lükkamine ning muude raskuste kangutamine tuli lõpetada

mõni aeg tagasi, kui vale treeningu tagajärjel Aino endale vigaga tegi ja arst suurt pingutust nõudva spordialaga lõpu soovitas teha.

Aino arvab, et elus tuleb võimalikult palju asju ära proovida, mitte risti ette lüüa ning endale põnevaid võimalusi keelata. Proovinud ja katsetanud on Aino alailma. Näiteks käis ta terve ülikooliaja alpinismi harrastamas ja soojad suhted on tal ka täpsuslaskmisega. Aino tunnistab, et alles 42aastaselt täitis tal suur unistus – nimelt õppis ta ujumise selgeks. Vähegi soodsate ilmastikuolude korral võib Ainot tihtipeale näha rattasadulas. Kui argipäevadel on velotamine vajalik marsruudil kodu-töö-kodu liikumiseks, siis on ta osalenud ka tõsisematel rattamatkadel, kus esimesel päeval tuli rasketel teedel alistada 75 km pikkune teekond. „Muidugi oli raske, ja mõistagi tegi istmik seejärel tulist valu, aga seda lihtsam oli järgmisel päeval 55 kilomeetrit otsa sõtkuda – see oli nagu naljamäng,“ pakatab Aino energiast. Lisaks harrastab Aino pilatest ning laulab prefektuuri segakooris seda kõige kõrgemat sopranit. „Kuni oled terve, tunne inimestest rõõmu ja elust naudingut,“ soovib Aino, „aga nagu ütleb rahvatarkus – inimene teeb plaane, jumal juhatab (ükskõik, mida keegi selle jumala all parasjagu mõistab).”

Kerly Peitel

Lõuna Prefektuuri pressiesindaja

Pommimees Ringm

Tõestisündinud lugu

Kaks aastat tagasi 23. märtsil mõistis Harju Maakohus **Märt Ringmaa süüdi** kahes plahvatuskatses, sh mõrvakatses, ning karistas teda vangistusega 15 aastat. Oli see võit või kaotus?

Aastatel 1998–2005 toimus Tallinnas Lasnamäel 12 sarnase käekirjaga lõhkeseadeldise plahvatust. Neist kümme plahvatust oli umbes 0,23 km² suurusel alal, mis jääb Pae ja Punase tänava vahele. Plahvatustes hukkus seitse ja sai kehavigastusi kuus inimest. Varaline kahju ulatus 7 miljonini. Pommimehe kavatsuste kohaselt oleks kahjud pidanud olema veelgi suuremad. Tema õnnetuseks ja meie õnneks jäi kahel juhul plahvatus toimumata, sest omavalmistatud lõhkeseadeldised ei hakanud tööle ja need saadi tervelt kätte. Need kaks ebaõnnestumist said ka pommimehele saatuslikuks, sest nende juurest leitud jäljed viisid tema tabamiseni ja süüdimõistmiseni.

11. novembril 2005 pidas kaitsepolitsei plahvatustes kahtlustatuna kinni tol ajal 67aastase Märt Ringmaa. 25. septembril 2006 esitati Ringmaale süüdistus kümne plahvatuse tekitamises, millega ta mõrvas seitse ja tekitas kehavigastusi kuuele inimesele. Samuti esitati talle süüdistus kahes plahvatuskatses, millest üks kvalifitseeriti

muu hulgas mõrvakatsena. 23. märtsil 2009 mõistis Harju Maakohus Ringmaa süüdi kahes plahvatuskatses, sh mõrvakatses, ning karistas teda 15aastase vangistusega. 10. veebruari 2010 määrusega jättis Riigikohus Ringmaa kassatsioonile menetlusloa andmata ja maakohtu otsus jõustus.

Avastamine

90ndate lõpus ei olnud plahvatused Tallinnas selliseks harulduseks nagu praegu ja neid seostati enamasti kuritegelike ringkondade omavahelise arveteklaarimisega. Seetõttu ei osatud erinevaid plahvatusi kohaselt seostada ning neid menetles mitu politseiasutust ja uurijat. Ilmselt on tõsi seegi, et tulemust oodati eelkõige tööst allikatega ning sündmuskohalt leitud fragmentidest ei osatud suurt abi loota. Läks aga vastupidi – allikad vaikisid ja lahenduse andsid sündmuskohale jäetud jäljed.

19. novembril 2003 leiti Pae 23 ühiselamu trepikojast lõhkeseadeldis, kus detonaator oli küll plahvatanud,

kuid põhilõhkeaine – 10,7 kg trotüüli ja bensiiniga rikastatud ammooniumnitraati – mitte. Lõhkeseadeldise detailidelt õnnestus ekspertidel saada DNA täisprofiil, mis läks kokku kahelt varasemalt sündmuskohalt leitud segaproovides sisalduva profiiliga. Nii oli tõmmatud konkreetne seos erinevate kuriteosündmuste vahele. Veel kaheks aastaks jäi teadmata, kellele see DNA profiil kuulub.

Vastuse andis sõrmejälje fragment, mis leiti samalt Pae 23 sündmuskohalt. Eksperdid ütlesid juba 5. jaanuaril 2004, et see on „piisav võrdlusuuringute tegemiseks konkreetse võrdlusmaterjaliga, kuid ei ole informatiivselt piisav sõrmejälje keskkartoteegiga võrdlusuuringute tegemiseks”. See tähendas, et AFIS (automatiseeritud sõrmejälgede otsimise süsteem – toim) ei andnud konkreetset vastet, vaid 181 vastet. Nimekirja lühendati, välja võeti näiteks surnud, naised ja ka noored inimesed. Kuna pommides kasutati nõukogudeaegseid detaile. Seepärast arvati, et tegu on vanema inimesega.

Nimekirja alusel hakati inimestelt võtma rutiinselt DNA-proove ning ühel päeval jõudis järg Ringmaa kätte. 9. novembril 2005 koputasid KAPO töötajad Ringmaa uksele ja palusid süljeproovi. Õhtuks oli teada, et see klapib, ning 11. novembri hommikul peeti Ringmaa kinni.

aa

Siinkohal tekib paratamatult küsimus, et kui 2004. aasta alguses oli ekspertidel teada, et sõrmejalg võib kuuluda ühele andmebaasis olevast 181 isikust, siis miks ei tehtud 181 uuringut. Ja kes oleks pidanud sellise tavapärasest ekspertiisiülesandest erineva uuringu tegema? Tulevikku silmas pidades tuleb kindlasti selgeks mõelda, kas riiklik ekspertiisiasutus on ainult ekspertiiside tegemise asutus või ka info analüüsija. Kui ei, siis kes ja kus analüüsib näiteks jälitustöös vajalikku sõrmejälje infot?

Tõendite kogumine

Kinnipidamise hetkeks oli tõenditena olemas sõrmejalg ühelt sündmuskohalt ning DNA kuuelt sündmuskohalt, sh üks täisprofili kokkulangevus ja viis kokkulangevust segaproovis. Samuti oli olemas sündmuskohadelt leitud hulk lõhkeseadeldise fragmente, mis viitas küll sarnasele teoviisile, kuid mida otseselt ei olnud võimalik seostada Ringmaaga. 0 tunnistajat, 0 jälitusinfot ja 0 allika infot, mida võiks tõendiks vormistada. Sisuliselt jäi loota ühele menetlustoimingule – läbiotsimisele. Viimase kolme plahvatuse puhul võis loota ka kõneeristustele, et seostada Ringmaad sündmuskohaga.

Läbiotsimine andis mitu head tõendit. Esiteks leiti üks plastmassist

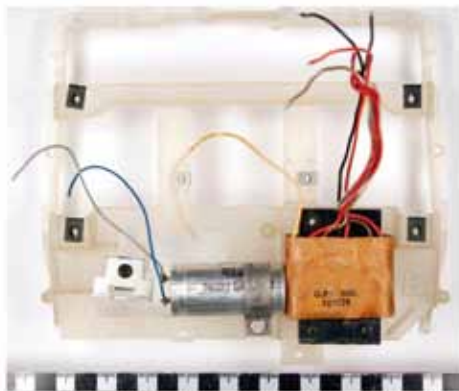
Läbiotsimisel leiti vanu plekk- ja plastkanistreid, mis olid sobitatud vanadesse kottidesse.

Sündmuskohtadelt leitud lõhkeaine

FOTOD: DEMINEERIMISKESKUS/KAPO

Lauakalkulaatori korpus, millest pool leiti sündmuskohalt ning teine pool neli ja pool aastat hiljem Ringmaa kodust.

lauakalkulaatori korpus. Ekspertis tuvastas, et just sellest korpusest oli lõigatud elektrooskeem, mis leiti 11. aprillil 2001 leitud lõhkeseadeldise juurest. Teiseks leiti lehter ja piimanõu, mis olid koos hõbeda värvi pulbriga. Ekspert tuvastas, et tegu oli alumiiniumpulbri ja ammoniumnitraadi seguga. 11. aprillil 2001 leitud lõhkeseadeldises kasutati omavalmistatud lõhkeainet, mis oli tehtud samadest koostisainetest. Läbiotsimisel avastati ka plekktops, mille materjal oli samaliigiline 19. novembril 2003 sündmuskohalt leitud plekiga. Samuti leiti läbiotsimisel mitu RVP-72 pneumolüliti, mille osi oli avastatud viielt sündmuskohalt. Eksperti hinnangul on see väga oluline leid, kuna tänapäeval selliseid lüliteid ei kasutata ja ka nõukogude ajal oli nende kasutus piiratud. Oluline oli ka see, et lüliti oli originaalaluselt maha kruvitud, saades nii iseseisvalt töötava ja pikemaajalise viitega taimeeri. Ka Ringmaa juures olid lülitid aluselt maha kruvitud.

Läbiotsimisel avastati ka mitu kotti väetist ehk ammoniumnitraati,

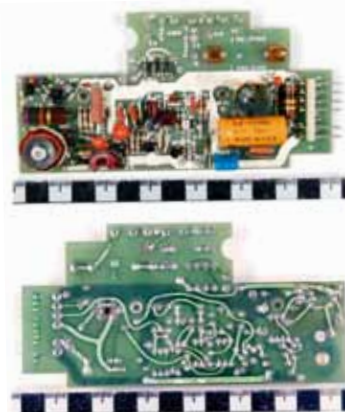
9. novembril 2005 koputasid KAPO töötajad Ringmaa uksele ja palusid süljeproovi. Õhtuks oli teada, et see klapiib. Järgmisel hommikul peeti Ringmaa kinni.

mis oli põhilõhkeaine peaaegu kõigis plahvatustes. Samuti leiti vanu plekk- ja plastkanistreid, mis olid sobitatud vanadesse kottidesse. Just sellised nägid välja ka Lasnamäel plahvatanud pommid – kanistritäis lõhkeainet, mis oli kohaletoomiseks pandud riidest või nahast kotti.

Veel leiti läbiotsimisel erinevaid detaile, millest nähtusid samad töövõtted ja harjumused (nt juhtmetesse sõlmede tegemine polaarsuse eristamiseks, juhtmete ja ühenduskohtade ajamine läbi rüüsi, tavaliste võrgupistikute kasutamine nõrkvooluahelates), ning riideesemeid, mis sisaldasid lõhkeaine jääke. Eriti olulised olid autost leitud kindad, millel olid trotüüli ja heksogeeni jäägid.

Süüdistus ja kohtuotsus

Tõendamise seisukohalt jagunes süüdistus kolmeks. Kõigepealt kaks katse staadiumisse jäänud kuritegu, mida oli võimalik Ringmaaga siduda päris hästi. Ekspertiisiga oli tuvastatud DNA ja ühe sündmuskoha kohta ka sõrmejälj ja käekiri. Samuti olid konkreetselt kokkulangevad leiud sündmuskohtadelt ja läbiotsimistelt (eelnimetatud lauakalkulaatori osad,

piimanõu, plekktops jne). Teise rühma moodustasid neli plahvatust, mida sai Ringmaaga seostada DNA abil. Ja kolmandaks ülejäänud viis plahvatust, mille puhul oli ainsaks tõendiks sarnane teoviis. Ehk siis väide, et kuna eelnimetatud kuus kuriteosündmust on otseste tõendite alusel seostavad Ringmaaga ning ülejäänud on nende kuuega sarnased, siis saab ka ülejäänud seostada temaga. Sarnane teoviis väljendus mitmes aspektis – lõhkeaine koostises, lõhkeseadeldise detailides ja tehnilistes lahendustes, töövõtetes, ent ka ajas ja kohas. Ja lõpuks apelleerisin ma kohtukõnes ka tervele mõistusele, küsides: „Kas keegi arvab või on selle kümne aasta jooksul arvanud, et tegutseb mitu pommipanijat. Kui te võrdlete neid pomme ja plahvatusi, siis kas tekib kahtlus, et see pole ühe inimese töö. Kui ei, siis ei näe ma ka takistust süüdimõistmiseks kõigis episoodides teoviisi alusel.“

Sel korral kohus seda piisavaks ei lugenud. Nagu juba öeldud, mõistis kohus Ringmaa süüdi ainult kahes katsestaadiumisse jäänud episoodis. Sarnast teoviisi kohus tõendina ei välistanud, kuid leidis, et sellest üksi ei piisa. See oli mõnevõrra oodatav. Samas oli üllatav kohtu seisukoht, et pii-

Ekspertid otsivad Pae 19 sündmuskohalt asitõendeid.

sav ei ole ka sarnane teoviis + DNA segaproov. Tekib põhjendatud küsimus, kuidas on üldse võimalik plahvatuse tekitamises kedagi süüdi mõista. Plahvatusest jäävad ju järele ainult fragmendid, millelt isegi DNA tuvastamine, rääkimata muudest jälgedest, on väga raske. Isiklikult arvan, et paanikaks pole põhjust. Iga kohtulugu tuleb võtta konkreetse loona. Miks lõppes see asi nii, on paljude asjaolude vastastikuse mõju tulemus. Mõni neist asjaoludest allub ratsionaalsele arutelule, mõni mitte. Järgnevalt mõnest seigast, mis kindlasti kohtuotsust mõjutas.

DNA tõend

Ringmaa asjas toimusid kohtuvaidlused 26. ja 27. jaanuaril 2009. Poolteist kuud varem, 5. detsembril 2008, oli Riigikohus teinud oma kurikuulsala lahendi, mis ütles, et DNA ekspertiisiaktides segaproovide kohta kasutatav arvamus „ei saa välistada“ ei ole sobiv. Samuti öeldi, et ekspertiisiaktid on kohtukõlbmatud, kui neis puudub uurimuslik osa. Hetkeks tundus, et meie põhitõend on läinud, kusjuures keegi protsessiosalistest pole selle heaks midagi teinud. Kuigi katastroof

Pae 48 ja Punane 17 sündmuskohad

Pae 56 sündmuskoht ja lõhkeseadeldise fragmendid.

Enamik plahvatusi toimus Lasnamäel umbes 0,23 km² suurusel alal Pae ja Punase tänava vahel.

FOTO: SCANPIX

Märt Ringmaa kohtusaalis

jäi saabumata ehk DNA ekspertiisid õnnestus tõenditena siiski säilitada, on täiesti selge, et bioloogilise jälje kui tõendi kaal kukkus oluliselt. Mõistan täielikult, et üksnes Riigikohtu poolt „keelustatud“ arvamuse „ei saa välis-tada“ alusel süüdimõistmine olnuks kohtu jaoks väga suur risk. Kiiresti arenevas õigusruumis ei saa ühte asja menetleda kohtus kolm aastat.

Läbiotsimise protokoll

Nagu öeldud, leiti läbiotsimisel üks plastraam, mis osutus lauakalkulaatori korpuseks. Ekspertiis tuvastas, et just sellest korpusest oli lõigatud elektrooskeem, mis leiti 11. aprillil 2001 leitud lõhkeseadeldise juurest. Arvan, et see oli selles asjas emotsionaalses mõttes kõige tugevam tõend. Üks terviklik asi, millest pool leiti sündmuskohalt ning teine pool neli ja pool aastat hiljem Ringmaa kodust. See oli midagi, mida igäüksi mõistab ning mis andis julgust uskuda ka DNA-d ja muid asju, millest me nii täpselt aru ei saa. Täielik bingo. Kuid bingo muutus hetkega õudusunenäoks, kui selgus, et läbiotsimise protokollis ei olnud raami kirjeldust. Ei olnud midagi, mida

➤ *Palju on spekuleeritud selle üle, mis oli Märt Ringmaa motiiv. Mina arvan, et tal polnud mingit motiivi. Ringmaa pani pomme sellepärast, et ta tahtis pomme panna.*

võiks raamiks pidada. Selle asemel oli protokoll täis sedastusi „Kott 4 – elektroonika komponendid } pitser, nr 000006218“. Õnneks õnnestus raam tõendina tagasi võita. Kohus jäi uskuma menetlejate ütlusi, et nad selle raami siiski leidsid. Seda usku toetas ilmselt ka teadmine, et läbiotsimisel tehtud videosalvestusel on raami leidmine ja pakkime kotti selgelt näha. Jällegi – tõend jäi küll patuga pooleks alles, kuid usaldus kahanes.

Kriminaalasjad on erinevad. Nende hulgas on sääraseid, kus ressurss ei loe. Kui uurime (ütlen teadlikult meie, kuna ei taha prokuratuuri vastutusest kõrvale jätta) Pae pommimeest, kurikameest või mõnda muud legendiks

saanud meest või naist, siis tuleb teha nii palju ja täpselt, kui vähegi võimalik.

Siinkohal tahan ära õiendada ka ühe valearvamuse. Olen aeg-ajalt kuulnud räägitavat, et Ringmaa osalise õigeksmõistmise põhjus oli uurijate kehv töö sündmuskohal. Kohus olevat lausunud, et sündmuskohalt leitud esemed ei ole piisava täpsusega fikseeritud ning nende hoidmine ja liikumine kriminaalmenetluses ei ole jälgitav. Kohus ütles seda tõepoolest, kuid ainult kolme varasema episoodi kontekstis, mida uuris aastail 1998–2001 mitu politseiasutust. Pärast 2003. aastat, kui Pae tänava piirkonna plahvatusete uurimine koondati Kaitsepolitseiameti kätte, oli töö sündmuskohal korrektne.

Ekspertid kohtus

Et ekspertiisi tulemused mõjuksid veenvamalt, kutsusin võtmetähtsusega ekspertiise teinud eksperdid kohtusse. Mõte oli selles, et eksperdid seletaksid ekspertiisi tulemusi lihtsas keeles. Et ekspertide jutt kõigile arusaadav oleks, istusime ekspertidega tunde koos ja arutasime läbi, mida ma küsin

ning kuidas oleks seda kõige lihtsam seletada.

Eeltöö tasus end kindlasti ära, kuid kahjuks ei kohtunud ma ettevalmistamise eesmärgil kõigi ekspertidega. Kui mina kutsusin kohtusse vaid olulisemad ja keerulisemad ekspertiisid teinud eksperdid, siis Ringmaa kutsus kõik (võib-olla jäi mõni erand). Ja kahjuks mitte kõik eksperdid ei suutnud oma ekspertiisiakte kaitsta. Mitte, et nad ei olnuks pädevad, vaid nad ei olnud valmis. Mitme akti puhul tuli ilmsiks, et ekspert ei olnud akti koostamise ajal mõelnud, kuidas ta seda aasta või kaks hiljem kohtus kaitseks. Akt oli lakooniline, lisamaterjalid olid kadunud jne. Nii mõnigi kord ei jäänud eksperdil muud üle, kui anda selgitus stiilis „kui ma selle kirja olen pannud, ju ma selle siis kuidagi ka tuvastasin“. Kui ekspert on arvamusele jõudnud kuidagi, siis ei maksa pahanada, kui kohtunik jätab selle ekspertiisi tõendite hulgast välja. Tänapäeval ei piisa enam sellest, kui teha asjakohased ekspertuuritud. Oma mõttet tuleb ka arusaadavalt kirja panna ja veel arusaadavamalt kohtus ette kanda. Muuseas, üha enam peavad ka politseinikud olema valmis selleks, et

neid kutsutakse kohtusse uurimistöötingimuste tegemise kohta ütlusi andma. Ringmaa protsessis käisid tunnistajapuldil isegi jälitusametnikud.

Süljeproovi võtmine

Viimane Ringmaale süüks arvatud plahvatus toimus nädal enne Ringmaa kinnipidamist. Pärast seda plahvatust pani Tallinna linn pommimehene viiva info eest välja 1 miljon krooni. Kui vähest aega töötanud KAPO ametnikud Ringmaa juurde DNA ekspertiisiks süljeproovi tulid võtma, tervitas vanahärra neid küsimusega: „Kas tulite miljoniproovi võtma?“ Kogenud jälitusametnikule oleks selline avaldus lambi põlema löönud. Miks peaks üks süütu vanahärra seostama tema juurde ootamatult saabunud politseiametnikke Pae tänava plahvatustega? Kuna lamp ei süttinud, jäi Ringmaa ööpäevaks järelevalveta. Võib ainult oletada, mida ta sel päeval ja ööl tegi ehk millised võinuksid läbiotsimise tulemused olla siis, kui vaba ööpäeva poleks Ringmaale antud. Kriminaalpolitseinik ei või unustada, et tema tähtsamad töövahendid on tema silmad ja kõrvad.

Kokkuvõtteks

Arvan, et nimetatud ja teised asjaolud mängisid rolli selles, et kohtuotsus selles asjas oli just niisugune. Kes mis tahes põhjusel ei tahtnud sümpaatse vanapapi süüd uskuda, see sai sellistest möödalaskmistest oma usule kinnitust. Kui sääraseid äpardusi koguneb ühte kahe rahvakohtunikuga menetletavasse kohtuasja liiga palju, siis võib asi lõppeda ka õigeksmõistmisega. Seetõttu tuleb erakordsetes asjades olla erakordselt tähelepanelik ning need ei saa seista ühe uurija õlul.

Palju on spekuleeritud selle üle, mis oli Märt Ringmaa motiiv. Mina arvan, et tal polnud mingit motiivi. Ringmaa pani pomme sellepärast, et ta tahtis pomme panna. Pinget lisas see, et aastaid ei saadud teda kätte. Üldse arvan, et mõistusepäratutele kuritegudele ei ole mõtet mõistuspärast motiivi otsida. Isegi kui sarimõrvar ütleb, et teda ajendas viha naiste, uskmata või kelle tahes vastu, ei saa me kunagi teada, kas see on tegelikult motiiv või otsitud õigustus.

Margus Kurm

*Viru ringkonnaprokuratuuri
juhtivprokurör*

President Toomas Hendrik Ilves tunnustas möödunud aastal teenetemärgiga Lõuna Prefektuuri korrakaitsebüroo ennetusteenistuse vanemat Marina Paddarit.

Tunnustus tervele valdkonnale

Eesti Vabariigi 93. aastapäeva puhul andis president Toomas Hendrik Ilves teenetemärgid kolmele Politsei- ja Piirivalveameti töötajale – **Alo Kirsimäele, Kalmer Viskale ja Aivo Pintele**. Radar uuris neilt ja varasematelt teenetemärkide saajatelt, mida riiklik autasu neile tähendab.

Sain teenetemärgist teada sõprade sõnumite kaudu, kuna olin puhkusel ja Eestist eemal Sri Lankal. Ega algul ei uskunud ja siis ei hoomanud sellise tunnustuse täit suurust. See sai selgeks alles teenetemärgi kättesaamise tseremoonial, mis

oli suurepärase: lühike, konkreetne, ametlik, tagasihoidlik ja samas suursugune. Tekitas tunde, et olen väga oluline. Teenetemärk tähendab mulle suurt tunnustust minu töö eest, mida olen teinud. See, et ma ise oma tööd armastan, on üks asi, ning see, et teised

kõrvalt seda märkavad, hoopis teine. Niisugune tunnustus annab kindluse, et olen oma tööd teinud õigesti.

Marina Paddar

Lõuna Prefektuuri korrakaitsebüroo ennetusteenistuse vanem (Kotkaristi V klass, 2010)

Teenetemärk tähendab suurt tunnustust nii minu enda kui ka minu kolleegide tööle. Mul on olnud õnn ja au teenida Eesti riiki koos professionaalidega, kellele olen saanud loota, keda usaldada ning kellega koos sisejulgeolekusse panustada. Üheksateistkümneme seljataha jäänud tööaastaga on õnnestunud mul Eesti politsei arengusse oma osa anda ning kõrge riiklik tunnustus Vabariigi Presidendi poolt teeb mind oma riigi vastu veel aupaklikumaks. Nii kõrge tunnustus liigutab pisarateni ja tekitab ülevaid tundeid, mida elus harva ette tuleb.

Alo Kirsimäe

korrakaitsepolitseiosakonna operatiivbüroo juht (Kotkaristi IV klass, 2011)

Olin teenetemärki-de väljakuulutamise ajal puhkusel. Tuttav helistas ja ütles, et mine lehte lugema. Kui puhkuselt tagasi jõudsin, ootas mind ümbrik koos kutsega presidendi kantseleist.

Ma arvan, et teenetemärk ei ole tunnustus ainult mulle, vaid kõigi minu valdkonna inimestele. Üksinda ei tee midagi.

Kalmer Viska

kriminaalpolitseiosakonna menetlusbüroo II talituse juht (Kotkaristi V klass, 2011)

Sain uudisest teda Siseministeeriumis töötavalt tuttavalt, kes saatis mulle e-posti teel õnnitluse. Seejärel tutvusin juba uudistega meedia vahendusel. Olin ül-

latunud. Sellist au ei osanud küll oodata, kuivõrd tegemist on tähelepanuväärse autasuga. Minu jaoks on teenetemärk väga kõrge tunnustus, sest selle pälvinuid ei ole palju. See on kinnitus, et olen õiget rada käinud, ning valitud kursil liikumist tuleb jätkata.

Aivo Pinte

Luhamaa maanteepiiripunkti juht (Kotkaristi V klass, 2011)

Kui 2008. aastal selgus, et saan presidendilt teenetemärgi, valdasid mind kahesugused tunded: ühest küljest olin muidugi väga õnnelik, kuid teisest küljest oli see ootamatu üllatus. Seda tähelepanuväärsem oli sündmus, sest teenetemärkide üleandmise tsereemonia oli Pärnus, minu kodulinna. Minu jaoks tähendab presidendilt saa-

dud medal suurt austust ja tunnustust tööle, mida olen pühendunult teinud.

Maige Lepp

KMO staatuse määratlemise büroo juhataja (Valgetähe V klass, 2008)

Teenetemärgi saamine oli mulle väga-väga suur rõõm ja üllatus. Kui sain autasust teada, ei uskunudki esialgu seda. Töötanud aastaid riigi teenistuses, on see kinnitus, et riik on minu tööga rahul. Mis saab riigiametnikule veel olulisem olla? Ilma igasuguse tagasihoidlikkuseta – jah, see oli mulle tähtis ja on seda siiani. Teenetemärgi tähendus ei ole mulle mitte niivõrd väline, et ma käiksin vastuvõttudel, rind medaleid täis, vaid pigem märgilise tähendusega sisemises mõttes kui minu ja riigi vahelise suhte märk. Nagu ikka pean ka sel aastal riigi sünnipäeva, heiskan lipu ning panen seaprae ahju.

Veiko Kopamees

logistikabüroo hankekeskuse juht (Valgetähe V klassi teenetemärk, 2007)

Kui ilmnes, et saan presidendilt teenetemärgi, valdas mind ülev tunne. Teiselt poolt oli sisimas kahtlus, kas mina olen ikka see kõige õigem. Ehk oleks pidanud saama teenetemärgi keegi kolmas. Üleandmise tseremoonia oli äärmiselt meeldiv: presidendi õnnitlused, teenetemärk ise, viibimine ühel tseremoonial kõrgeid autasusid saanud inimestega. Mõistsin, et on palju-palju inimesi, kes on end teiste nimel panustanud, mõeldes millelegi suuremale. Kahtlemata tähendab teenetemärk mulle palju, kuid samas loodan, et see tähendab palju ka aegade jooksul minu alluvuses teeninud piirivalvuritele, kes on teinud raskeima osa tööst.

Jalmar Ernits

*Mustvee kordoni juht
(Kotkaristi V klass, 2009)*

Riiklikud autasud läbi aegade

Nimi	Autasu	Asutus, aasta
Priit Kelder	V klassi Riigivapp	Politsei, 1997
Jüri Merits	V klassi Valgetäht	Politsei, 1997
Ain Seppik	V klassi Valgetäht	Politsei, 1997
Olev Kalberg	V klassi Kotkarist	Politsei, 1997
Sulev Rätsepp	V klassi Kotkarist	Politsei, 1997
Evald Tõnurist	V klassi Kotkarist	Politsei, 1997
Aime Laido	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1997
Heino Pilliroog	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1997
Igor Sedunov	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1997
Edgar Ääro	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 1997
Heiki Suomalainen	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 1997
Enn Kalind	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 1997
Sulev Märss	Kotkaristi raudrist	Piirivalve, 1997
Toomas Kasemaa	Kotkaristi raudrist	Piirivalve, 1997
Uno Kaskpeit	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 1997
Viktor Hansen	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 1997
Koidu Mesilane	Valgetähe V klassi teenetemärk	KMA, 1997
Raimo Koha	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1998
Ivan Molodost	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1998
Helmut Paabo	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1998
Kalev Prillop	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1998
Toivo Saral	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1998
Ilmar Tuberik	Kotkaristi raudrist	Politsei, 1998
Henn Karits	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1998
Jaan Kapp	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1998
Johan Saar	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1998
Aare Evisalu	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1998
Arvi Miido	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1998
Tarmo Kõuts	Kotkaristi II klass	Piirivalve, 1998
Riho Breivel	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 1998
Kalle Oinak	Kotkaristi raudrist	Piirivalve, 1998
Leida Väli	Valgetähe medal	Piirivalve, 1998
Arni Õuermäe	Eesti Punase Risti medal	Politsei, 1999
Toivo Kokman	V klassi Kotkarist	Politsei, 1999
Jüri Petrov	V klassi Kotkarist	Politsei, 1999
Aleks Uibo	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 1999
Tõnu Tiirats	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1999

Aare Vain	Kotkaristi hõberist	Politsei, 1999
Jevgeni Pissarev	Eesti Punase Risti IV klass	Piirivalve, 1999
Rein Orav	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 1999
Jüri Kreek	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 1999
Ants Toomepuu	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 1999
Ralf Nellis	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 1999
Heigo Vija	Kotkaristi raudrist	Piirivalve, 1999
Juhan Voist	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 1999
Raigo Haabu	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 2000
Toivo Kamenik	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 2000
Enn Kuusik	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2000
Vahur Metsatalu	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2000
Raivo Palu	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2000
Kalju Rammu	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2000
Aimar Kõss	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2000
Aivar Lõhmus	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2000
Mati Pokkinen	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2000
Knut Mitt	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 2000
Ants Kiviselg	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2000
Karl Kolla	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2001
Elmar Nurmela	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 2001
Olavi Vananurm	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 2001
Alari Saega	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2001
Andrus Reinstein	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 2001
Lembit Kirs	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2001
Ervin Piikmann	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2001
Raivo Terve	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2001
Valeri Kutuzov	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2001
Jaanus Ainsalu	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 2001
Tõnu Lauter	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2001
Ivar Prits	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2001
Heiki Jundas	Eesti Punase Risti medal	Politsei, 2002
Aleksander Žegulov	Kotkaristi V klass	Politsei, 2002
Aleksandr Gagarin	Eesti Punase Risti V klass	Piirivalve, 2002
Argo Näkk	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 2002
Uno Kangur	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2002
Rein Horn	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2002

Heino Mauer	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2002
Mart Savioja	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2002
Valeri Kiviselg	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2002
Mati Ahven	Riigivapi V klass	Piirivalve, 2002
Aivo Põldsam	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2003
Harry Tuul	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2003
Imbi Kannike	Kotkaristi V klass	Politsei, 2003
Peeter Oissar	Kotkaristi V klass	Politsei, 2003
Priit Männik	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 2003
Andres Anvelt	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2003
Kaja Rodi	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2003
Siiri Pars	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2003
Aapo Rammo	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2003
Armin Vaino	Eesti Punase Risti medal	Piirivalve, 2003
Kerli-Katrin Hirv	Kotkaristi hõberist	Piirivalve, 2003
Lembit Võime	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2003
Vello-Marcelli Tiido	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2003
Tõnu Reinup	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2003
Jüri Voore	Valgetähe V klass	KMA, 2003
Kersti Jundas	Valgetähe IV klass	Politsei, 2004
Villu Vane	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2004
Enn Kereilis	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2004
Juhan Sepp	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2004
Eerik Heldna	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2004
Alar Kohv	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2004
Jaanus Altnurme	Eesti Punase Risti V klass	Piirivalve, 2004
Tõnu Raid	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2004
Toivo Sander	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2004
Alvar Vallau	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2004
Ülo Kahre	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2004
Ene Rebane	Valgetähe IV klassi teenetemärk	KMA, 2004
Ralf Palo	Kotkaristi V klass	Politsei, 2005
Piret Pehme	Kotkaristi V klass	Politsei, 2005
Heete Simm	Kotkaristi V klass	Politsei, 2005
Aleksandr Bulavinov	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2005
Viktor Hinn	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2005
Urmas Lindmäe	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2005
Aleksandr Lüdikäinen	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2005
Arnold Matjašov	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2005
Raul Rebane	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2005
Väino Kask	Eesti Punase Risti medal	Piirivalve, 2005
Roland Peets	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2005
Aleksei Maršalov	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2005
Urmas Tensing	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2005
Hillar Tammiste	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2005
Jaan Arula	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2005
Ago Tikk	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2005
ToomasPappel	Valgetähe V klass	KMA, 2005
Margus Maasepp	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Mare Arna	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Juri Krotman	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2006
AivarMõistus	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2006
Ele Nuka	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Anu Aaspõllu	Valgetähe V klass	Politsei, 2006
Katrin Meikas	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2006
Priit Altmäe	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Aivar Ridamäe	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Ravo Umal	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Andris Viltsin	Kotkaristi V klass	Politsei, 2006
Ago Estermaa	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2006
Aimar Kõss	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2006
Riho Breivel	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2006

Peeter Klausen	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2006
Vello Vesingi	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2006
Arvo Reinsalu	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2006
Tarmo Paju	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2006
Vaino Kõva	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2006
Gea Ling	Valgetähe V klass	Politsei, 2007
Raivo Küt	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2007
Tiit Raudsepp	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2007
Kalev Ilves	Kotkaristi V klass	Politsei, 2007
Allar Karu	Kotkaristi V klass	Politsei, 2007
Priit Pärkna	Kotkaristi V klass	Politsei, 2007
Grigori Fenko	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2007
Enn Pustak	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2007
Lenno Reimand	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2007
Ahto Võhma	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2007
Mati Terve	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2007
Tiit Pöder	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2007
Andres Oimar	Kotkaristi V klassi teenetemärk	Piirivalve, 2007
Veiko Kopamees	Valgetähe V klassi teenetemärk	KMA, 2007
Raivo Aeg	Kotkaristi II klass	Politsei, 2008
Margus Kotter	Kotkaristi III klass	Politsei, 2008
Tarmo Miilits	Kotkaristi III klass	Politsei, 2008
Raivo Palu	Kotkaristi III klass	Politsei, 2008
Kalev Prillop	Kotkaristi III klass	Politsei, 2008
Kalvi Almosen	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2008
Sergei Futkin	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2008
Kristian Jaani	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2008
Veiko Järva	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2008
Märt Männik	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2008
Andres Truss	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2008
Urmas Popp	Kotkaristi V klass	Politsei, 2008
Alar Ridamäe	Kotkaristi V klass	Politsei, 2008
Margo Rumask	Kotkaristi V klass	Politsei, 2008
Raul Savimaa	Kotkaristi V klass	Politsei, 2008
Janek Tšeljadinov	Kotkaristi kuldrist	Politsei, 2008
Peedu Erm	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2008
Katrin Rohtla	Kotkaristi hõberist	Politsei, 2008
Karin Kaubi	Kotkaristi raudrist	Politsei, 2008
Raivo Terve	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2008
Indrek Jõgi	Kotkaristi IV klass	Piirivalve, 2008
Jüri Reino	Kotkaristi kuldrist	Piirivalve, 2008
Leon Meier	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2008
Tiit Malleus	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2008
Toomas Malleus	Kotkaristi V klassi teenetemärk	Piirivalve, 2008
Agu Leinfeld	Valgetähe V klass	KMA, 2008
Maige Lepp	Valgetähe V klass	KMA, 2008
Priit Seimann	Valgetähe V klass	KMA, 2008
Urmas Krüger	Valgetähe V klass	Politsei, 2009
Pille Alaver	Eesti Punase Risti V klass	Politsei, 2009
Raigo Haabu	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2009
Vjatšeslav Želnovakov	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2009
Jalmar Ernits	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2009
Marek Unt	Kotkaristi IV klass	Politsei, 2010
Marina Paddar	Kotkaristi V klass	Politsei, 2010
Tarmo Uusorg	Kotkaristi V klass	Piirivalve, 2010
Meelis Kivi	Valgetähe V klass	Piirivalve, 2010
Alo Kirsimäe	Kotkaristi IV klass	Politsei- ja Piirivalveamet, 2011
Kalmer Viska	Kotkaristi V klass	Politsei- ja Piirivalveamet, 2011
Aivo Pinte	Kotkaristi V klass	Politsei- ja Piirivalveamet, 2011

Margus Tamm Kreeka-Türgi piiril, taamal tabatud illegaalid

Missiooniohvitser Margus Tamm viibis möödunud aasta novembris kolm nädalat **Kreeka-Türgi piiril**, mis kannatab masilise ebaseadusliku sisserände all.

Ebaseadusliku siss

Mullu 25. oktoobril esitas Kreeka ametliku abipalve Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuurile FRONTEX saata lisajõude, et tulla toime ebaseaduslike sisserändajate järjest suureneva hulgaga Euroopa Liidu välispiiril. Päev hiljem tegi agentuuri peadirektor otsuse alustada esimest korda agentuuri ajaloos piirivalve kiirreageerimisrühma RABIT (Rabit Border Intervention Teams) operatsiooni, et osutada Kreeka politseile operatiivabi. Kõrvuti teistest liikmesriikidest saadetud üksustega lähetas Eesti Kreekasse 19-liikmelise piirivalvurite rühma. Kokku oli üheaegselt kohal umbes

200 piirivalvurit 26 liikmesriigist.

Kreeka abipalve oli tingitud ebaseaduslike sisserändajate arvu plahvatuslikust suurenemisest Kreeka-Türgi piiril. Kui statistiliselt on see aastast aastasse kõikunud 3000–5000 juhtumi vahel, siis eelmise aasta üheksa kuu näit olid juba 38 000 ning iga päevaga suureneb see arv 200–250 juhtumi võrra. Varem kahel pikemal välismissioonil osalenud Margus Tamm piirivalvealase koostöö büroost viibis kolm nädalat otse sündmuste keerises Kreeka-Türgi piiril, teenides Alexandroupolise piirkonnas Ferrese linna politseijaoskonna vastutusallas. Uurisime temalt eelmise aasta lõpus valitsenud olukorra, kohapealse teenistuse ja ta-

vapärase tööpäeva muljeid võõra riigi piiril.

Kuidas oli korraldatud välisekspertide vastuvõtt, rakendus ja majutus?

Kreeka-Türgi piir on jagatud kaheks piirkonnaks: põhjapoolne Orestiaada, mille keskus on samanimeline linn, ning lõunapoolne Alexandroupolis keskusega Ferrese linnas. Kogu piirilõigus on 12,5 kilomeetri pikkuselt maismaapiiri, mis jääb Orestiaada piirkonda ning kus toimub ka valdav osa ebaseaduslike piiriületusi. Ülejäänud 166 kilomeetrit moodustab piki Evrose jõe kulgev jõepiir. Enamik liikmesriikidest saabunud eksperte saade-

erände tulipunktis

tigi Orestiada piirkonda, väiksem osa aga lõunapoolsesse Alexandroupolise piirkonda, kus valitses mõnevõrra rahulikum olukord. Saabunute seas oli erinevate liikmesriikide piirivalve- ja politseieksperthe ning juhtus, et seetõttu saadeti maismaapiiri valvama ka mitu spetsialisti, kes seda ala ei tunne. Kuna meie põhiline tegevus toimuski maismaapiiril, siis kaasati kõik eksperdid patrullidesse ebaseaduslikke piiriületusi tõkestama. Kohale olid kutsutud liikmesriikide eksperdid kõikvõimalike tehniliste vahenditega. Näiteks oli Kreeka naabermaa Bulgaaria kohale toonud mitu öövaatlusseadmega varustatud bussi, Austria ja Belgia piirivalvurite seas olid koerajuhid, Eestist

olid ühistegevuses 19 eksperti ning öövaatlusseadmed.

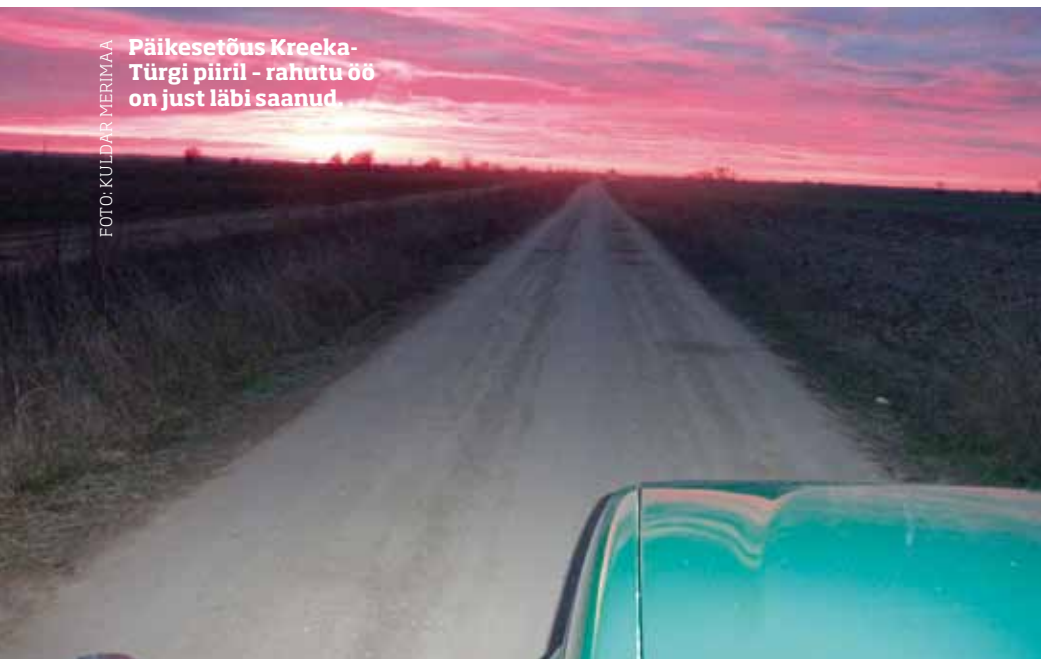
Kohapealsed elamistingimused olid normaalsed ning transport teenistuskohhta väga hästi organiseeritud. Kõik eksperdid elasid ühes hotellis kas üksi või mitmekesi toas ning ruumelastest autojuhid sõidutasid neid töögraafiku järgi teenistuskohadesse ja tagasi. Töövälisel ajal oli võimalik tutvuda kohaliku elu ja vaatamisväärsustega, kuigi juhtus, et helistati ka vabal päeval ning kutsuti erandkorras tööle. Sel juhul organiseeris transpordi Kreeka politsei.

Meie talveajaga võrreldes valitses kohapeal lausa suviselt soe ilm, mistõttu sai korduvalt mereski ujumas käia.

Milles seisnesid teenistusülesanded?

Igale väliseksperdist moodustatud kaheliikmelisele tiimile määrati lisaks üks kohalik politseinik, kes vähesel määral inglise keelt rääkis ja kes jaoskonnaülemalt saadud korralduste järgi välisriikide piirivalvuritega teenistust pidas. Varasemate vahetuste info põhjal patrullisime piirialadel, kus oli oodata piiririkumist või kust olid illegaalid hiljuti üle riigipiiri tulnud. Iga tiimi kohustus oli tõkestada ebaseaduslik piiriületus, patrullides mööda piiriäärset ala. Juhul kui piiririkkujatel oli õnnestunud juba piiri ületada, siis oli meie ülesanne toimetada nad spetsiaalselt illegaalide veoks ehitatud

Päikesetõus Kreeka-Türgi piiril - rahutu öö on just läbi saanud

furgoonautoga valvatavale territooriumile, kus algas nende tuvastamine ja info kogumine ületajate kohta. Kuna ööpäevas juhtus umbes sada ebaseaduslikku piiriületust, olid kõik tööpäevad väga tihedad.

Kuidas nägi välja tüüpiline tööpäev?

Öistes patrullides püüdsime võimaluse korral tõkestada ebaseaduslikke piiriületusi, milleks kasutasime muu hulgas patrullautode töötavaid vilkureid ja prožektoreid, sõites sellisel viisil edasi-tagasi piki piiräärset ala. Varahommikul kogusime kokku kõik need, kes öösel salaja üle piiri olid tulnud, ja toimetasime jaoskonda. Kui peeti kinni suuremaid rühmi, valvasime ka illegaale ning aitasime neid tuvastada. Oli juhused, kui pidime valvama 44-liikmelist inimrühma kolmekesi ning ootama teisi ametnikke. Kinnipeetud isikud on kõik väga rahulikud, sest teavad, et peale teatud protseduure – sõrmejälgede võtmist, fotografeerimist ja intervjuerimist – antakse neile korralikult süüa ning hiljemalt 48 tunni pärast on nad vabaduses ja juba eurooplased.

Öösiti patrullides jagasid meile jooksvat teenistusinfot öövaatlusbusides töötavad eksperdid. Kui saabus info, et rühm inimesi on lähenemas jõe vastaskaldal meie lähedusse, siis hakkasime eeldatava piiririkumise tõkestamiseks prožektoreid ja vilkureid kasutama. Sellistes kohtades potentsiaalsed illegaalid üle ei tulnud, kuna

kartsid, et nad sunnitakse tagasi Türgi pöörduma. Tavapäraselt otsisid nad siis rahulikuma koha, kust uuesti katsetada Euroopasse pääsemist. Kuna selles piirkonnas on jõepiir, mida saab üsna lihtsalt ületada, siis üritati ületada põhiliselt kummipaatidega, ujudes ning mõnest kohast, kus veetase ulatus vaevalt rinnuni, ka lausa jalgsi.

Kui viljakaks kujunes koostöö kreeklastest piirivalvuritega?

Teatud ametnikega oli koos töötada väga raske, sest omavahel rääkisid nad ainult kreeka keeles ja kas kehvast inglise keele oskusest või kartusest, et me FRONTEXile kogu info edasi anname, ei teavitanud meid neile laekunud informatsioonist. Pärast pikka pinnimist saime siiski oma küsimustele vastused. Kui näitasime kohalikele ametnikele lihtsaid mooduseid, kuidas piiri kontrollida, oli see nende jaoks täielik uudis ning meie käest saadud teadmisi tutvustasid nad hiljem oma kolleegidele teistest patrullidest. Mõnevõrra harjumatu oli kohalike politseinike tava alustada iga tööpäeva kohvijoomisega, mis mõnikord kestis kuni poolteist tundi.

Millise isikliku hinnangu annaksite Kreeka-missioonile? Kas kohaliku piirivalve töö muutub tõhusamaks?

Piirikontrolli mõlemapoolseks tõhusdamiseks oleks kindlasti vaja parandada Kreeka ja Türgi koostööd. Vasta-

vad lepingud on neil küll olemas, kuid kreeklaste väitel jätab teise osalise tegevus leppetingimuste täitmisel pehmeltselt öeldes soovida. Näiteks ei olevat Türgi piisavalt huvitatud piiririkkujate kinnipidamisest oma riigis. Kreeklaste tabatutest on türklased hiljem nõus tagasi võtma üksnes oma riigi kodanikke, teiste kohta nõuavad nad konkreetseid tõendeid riigipiiri ületamisest Türgi kaudu ning tõendusmaterjali kreeklastel enamasti ei ole. Samas nägin kohtades, kust illegaalid olid üle piiri tulnud, vedemas puruksrebitud passe ja muid isikut tõendavaid dokumente, mida Kreeka politsei üles ei

Olukord on tänu väliseksperptidele paranenud

Üheksateistkümne Eesti piirivalvuri seas, kes suundusid mullu oktoobris Kreeka-Türgi piirile missioonile, oli ka Kuressaare kordoni piirivalvur Fred Veldermann, kelle teenistuskohal oli Kreeka-Türgi piiri põhjapoolses Orestia piirkonnas paiknev 12,5 kilomeetri pikkune maismaapiiri lõik, kus toimub enamik massilisi õigusrikkumisi. Fredi sõnul oli Kreeka-Türgi piiril valitsenud masendav olukord võrreldes mullu sügisega aasta lõpuks siiski tublisti paranenud peamiselt tänu väliseksperptide tublile tööle. „Kui vaadata üldist piiririkumiste statistikat, siis on meie siinoleku tõhusust selgesti näha – ebaseaduslike sisserändajate arv vähenes detsembri esimeses pooles ligi kaks korda, jõuludeks aga lausa 60%. Kohaliku meedia hinnangul on arvud vähenenud 350 inimeselt 160 inimeseni päevas. Seda muidugi teatavasti Orestia piirkonnas ja teistel piirilõikudel,“ räägib Fred.

Olukord paraneb visalt. Et midagi paremuse poole pöörata, ei piisa ainult liikmesriikide abist. Fredile on jäänud mulje, et ka kohalikud kolleegid on hakanud pisut pingutama. „Küll pigem seetõttu, et meile midagi tõestada, kuid sellisel kujul on need pingutused kahjuks hambutud. Kõigepealt peaks muutuma suhtumine, sest just kreeklaste ükskõiksus piiri valvates ning üldine minnalaskmine on tekitanud praeguse olukorra. Piirile tuleks saata professionaalsed piirivalvurid, mitte patrullpolitseinikud. Loodan, et Eestis sellist asja ei juhtu.“

Fred on veendunud, et missioon Kreeka-Türgi piiril peab jätkuma. „Siinsed 12,5 kilomeetrit maismaapiiri on ohuks tervele Euroopale. Sestap on liikmesriikide kohalolek õigustatud.“ Kokku võttes hindab ta RABIT-operatsioonilt saadud kogemust kasulikuks. „Sellist situatsiooni kuskil mujal Euroopas ei kohta, nii et mälestus on kustumatu. Tuleb tõdeda, et väga suure kogemuse omandasime siin kõik. Oli õppida meil ja oli õppida väga palju kohalikel kolleegidel. Loodame, et midagi oleme kohapeal siiski suutnud parandada. Kui mitte muud, siis takistasime vähemalt suurel hulgal ebaseaduslikel sisserändajatel siseneda Euroopa Liidu territooriumile.“

FOTO: FRED VELDERMANN

Tallinna kordoni piirivalvur Raimo Kapper, Pärnu kordoni vanempiirivalvur Kuldar Merimaa ja Kuressaare kordoni piirivalvur Fred Veldermann Kreeka-Türgi piiri lähistel piirijõe lisajõe taustal.

korjanud. Olukorda raskendab asjaolu, et mõlemal riigil valvab piiri kaitseväge, kes otseselt illegaale ei püüa. Samas ei pääse politsei, kelle põhiülesanne see on, sõjaväe valvatavale piirialale. Ka kõik piiriäärased vaatlustornid kuuluvad sõjaväele. Seega peaksid nad hakkama muutma riigi sees.

Tänu liikmesriikide abile ei ole kreeklastel enam isikkoosseisu nappust, samuti on piisavalt tehnovahendeid, kuid kõik see pole ikkagi küllaldane, et tõkestada säärast massilist sisserännet. Kord juba kinnipeetud piiririkkujad on eurooplasteks saanud, sest legaalseks piiriületuseks sobilikke

dokumente neil pole ja Ateenasse nende isikute jäljed kaovad. Kreekal pole ka selget ülevaadet, kui palju illegaale elab Kreekas või kui palju on neid edasi läinud teistesse Euroopa Liidu riikidesse. Kõik uued üritajad teavad, mis neid Kreekas ees ootab – kõhud söödetakse täis, kätte antakse paber, millega on õigus viibida riigis 30 päeva, ja vabad nad ongi. Lihtne tõde on see, et kui hakataks illegaale riigist sundkorras kodumaale saatma, ei tuleks nii palju uusi üritajaid loodetavat head elu nautima.

Urmo Kohv

PPA pressiesindaja

Möödunud aasta lõpus tegi kommunikatsiooni-
büroo Politsei- ja Piirivalveametis kaks uuringut,
mille eesmärk oli selgitada, kuidas möödus PPA
esimene aasta ning **kuivõrd rahul on töötajad
praeguse organisatsiooni sisekliimaga**.
Samuti vaadati kommunikatsioonikanalite
kasutamist ja rahulolu sisekommunikatsiooniga.

Sisekliima luubi all

Esimene uuring, milles uuriti sise-
kliimat, tehti 7.–21. detsembrini
2010. Tegemist oli ankeetküsit-
lusega, mida sai täita internetis. Kok-
ku vastas ankeedile 879 inimest ehk
14% kogu organisatsiooni töötajatest.
Uuringuandmete töötlemiseks kasutati
andmeanalüüsi programmi SPSS 18.0.
Teine uuring, milles uuriti sisekom-
munikatsiooni, tehti 17. novembrist
kuni 16. detsembrini 2010. Uuringu
sihtrühmaks olid inimesed, kes käivad
tööl graafiku alusel ja kellel ei ole pi-
devat juurdepääsu arvutile. Seetõttu
moodustasid valimi patrullpolitseiini-
kud ning kordonite ja piiripunktide
piirivalvurid kõigist prefektuuridest.
Andmeid koguti rühmaintervjuudena
kokku 17 üksuses.

Esimesest ehk sisekliima uuringust
selgub, et organisatsiooni eesmärkide-
ga on kursis ligi pool töötajaskonnast
(joonis 1). Kolm neljandikku küsit-
leitud mõistab, et talle antud ülesanded
on selged, ning teab, kust leida orga-
nisatsioonisisest informatsiooni. Üle
70% küsitletutest teab ka oma kohta
struktuuris, kuid ainult 14% usub, et

PPA struktuur soodustab efektiivset
juhtimist ja otsustamist. Üldiselt ei pea
töötajad organisatsiooni töökorraldust
ning igapäevast asjaajamist ei lihtsaks
ega selgeks. Selgeks peab töökorraldust
ja igapäevast asjaajamist ainult 27%
ning lihtsaks 19% küsitletuid. Tähe-
lepanuväärne on aga asjaolu, et 46%
juhtidest ei ole üldse nõus väitega „or-
ganisatsiooni töökorraldus ja igapäe-
vane ajaajamine on lihtne“, samal ajal
kui selle väitega ei nõustu üldse pelgalt
kolmandik spetsialistidest.

Rahulolu sisekliimaga

Kõige teadlikumad ja rahulolevamad
olid PPA sisekliimaga inimesed, kes
on organisatsioonis töötanud vähem
kui aasta. Sisekliimale andsid posi-
tiivsemaid hinnanguid ka kodakond-
sus- ja migratsiooniosakonna ning
korrakaitsepolitseiosakonna töötajad.
Kõige kriitilisemad olid seevastu pii-
rivalveosakonna ja kriminaalpolitsei-
osakonna töötajad. Kodakondus- ja
migratsiooniosakonna ning korrakait-
sepolitseiosakonna töötajad on võr-

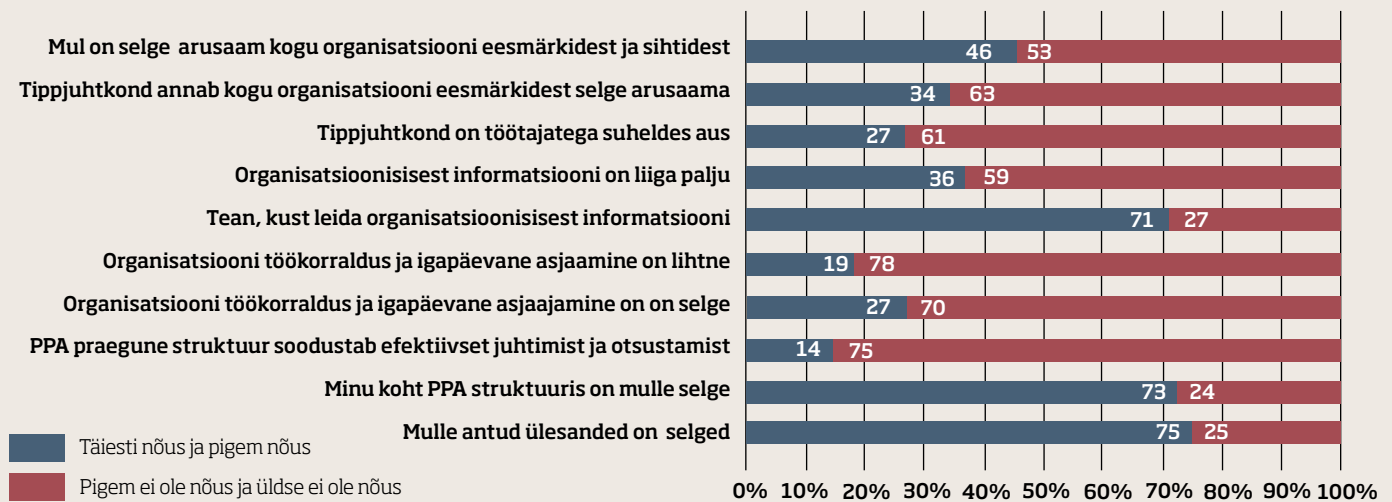
reldes teis-
te üksustega
rohkem rahul
oma üksuse juhi
kommunikatsiooniga, tunnevad teis-
test tähelepanuväärselt rohkem, et
nende tööd peetakse organisatsioonis
oluliseks ning et nad saavad piisavalt
väljendada oma arvamust organisat-
sioonis toimuva kohta (joonis 2).

Organisatsiooni töötajad tajuvad
oma lähima üksuse sisekliimat märksa
paremana kui laiema üksuse siseklii-
mat. Nii on 71% vastanutest nõus ja
pigem nõus väitega, et tema vahetu
(struktuuri)üksuse sisekliima on hea
ning soodustab töötamist. Oma pre-
fektuuri/osakonna puhul on vastav
protsent aga 47.

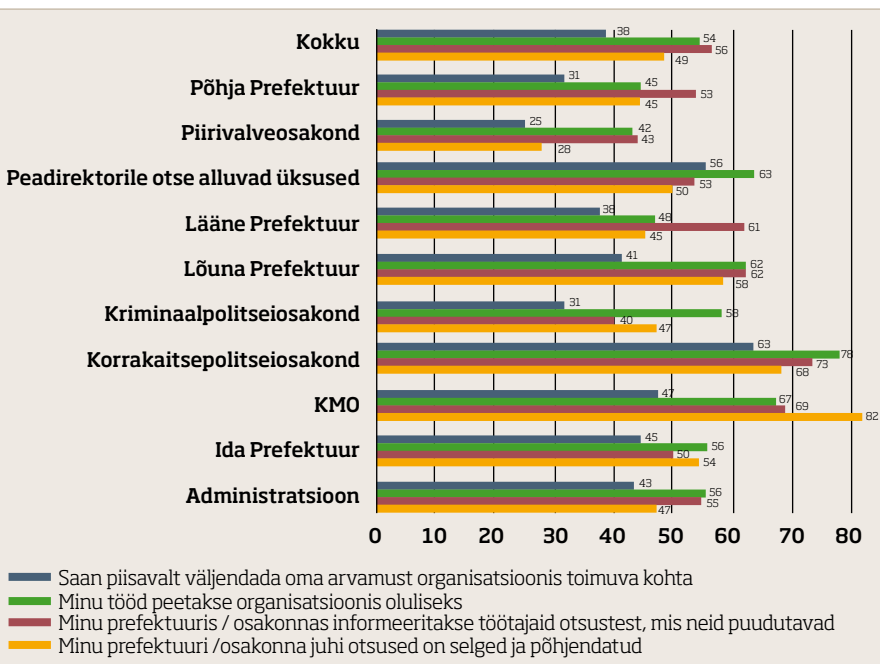
Prefektuuride töötajate hinnangud
olid enamjaolt sarnased kõigi küsit-
lute keskmisega, mis on ilmselt sele-
tatav asjaoluga, et organisatsioonide
liitmine hõlmas otsesemalt keskasutu-
se töötajaid ning vähem prefektuuride
töötajaid. Ka administratsioonivald-
konna töötajate hinnangud sarnanesid
valdavalt kõigi küsitlute keskmisega.

Joonis 1. Üldine informeeritus ja rahulolu igapäevase töökorraldusega

Joonis 2. Hinnangud struktuuriüksuse kommunikatsioonile ning töö ja arvamuse väärtustamisele (täiesti nõus ja pigem nõus)

Ainult tööülesannete muutumise ja tööle tagasiside saamise tulemused erinesid keskmisest. Nii on pelgalt 15% täiesti nõus väitega, et tema tööülesanded pole möödunud aastaga võrreldes oluliselt muutunud. See on aga üsna ootuspärane tulemus, teades, et administratsioon PPA-s erineb varasemate asutuste tugitegevusest.

Kommunikatsiooni-kanalite kasutamine

Kommunikatsioonikanalite kasutamist vaadates ilmneb, et kõige sageda-

mini saavad organisatsiooni töötajad infot kolleegidelt (63%), siseveebist (53%) ja otseselt juhilt (50%). Tähelepanu väärib asjaolu, et niisama sageli, kui saadakse infot oma üksuse juhilt, saadakse seda ka ajakirjandusest ja kuulujuttudest (joonis 3). Sääraste kanalite suur osakaal viitab aga formaalsete infokanalite kaudu leviva info puudulikkusele.

Teise uuringu raames graafiku järgi tööl käivate inimestega tehtud intervjuudest ilmnes, et nende jaoks on põhilised infokanalid siseveeb ja e-post. Siseveebist loetakse nii uudiseid kui

Kommentaari

Kindlasti aitab säärane uuring organisatsioonil ennast paremini mõista ning asjakohane on, et rakendatud on nii küsitlust kui ka intervjuud. Tulemustes on mõndagi sellist, mida on teisteski analoogsetes uuringutes.

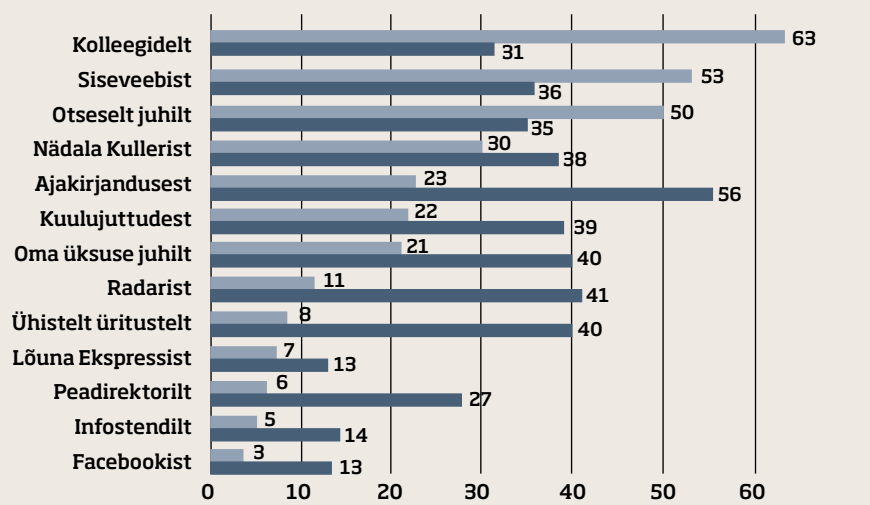
Näiteks on juhid töökorralduse suhtes kriitilisemad kui spetsialistid. Niisugune seaduspärasus ilmnes ka Eesti organisatsioonikultuuri uuringus ja selgituseks võib öelda, et juhtidel on rohkem teavet ning seetõttu näevad nad asju vahel kriitilisemalt. See võib omakorda olla vastavasisuliste muutuste eelduseks. Teisena võib esile tuua, et lähikeskkonda tajutakse meeldivamana kui üldist, jällegi üldinimlik ja sage tulemus. Muidugi oleks kena, kui mõlemat võrdset meeldivana tajutaks, kuid selleks puudub sageli vajalik teave ja suhtlemisvõimalus. Tulemus teeks palju ettevaatlikumaks, kui seos oleks vastupidine. Kindlasti annab uuring alust sellele, et mõeldakse, kellelt, kust, millist ja millise mõjujõuga teavet töötajad saavad. Siin tundub, et on palju võimalusi. Tulemusi vaadeldes tuleb esile, et sageli on põletav teema palgaga seonduv, kuid positiivne on see, et töötajad tahaksid rohkem teada ka eesmärkidest ja arengusuundadest. Loodan, et need küsimused saavad asjalikud vastused, ning siis kasvab ka usaldus juhtkonna vastu.

Maaja Vadi

Tartu Ülikooli professor, organisatsiooniuuriija

Joonis 3. Infokanalite kasutamine teabe saamiseks

Sageli, regulaarselt
Mõnikord, vahetevahel

ka otsitakse tööks vajalikku infot. Ennekõike loetakse uudiseid juhtkonna nõupidamistest ning teemadest, mis neid otseselt puudutavad (nt palk ja edutamine, oma prefektuuri teemad jne).

Kuna infot on väga palju (seda mainisid peagu kõik intervjuueeritavad) ja aega tihti vähe, siis ei jõua paratamatult kõike lugeda ning otsustavaks saab uudise pealkiri. Kui pealkiri on huvitav ja sisuline, siis loetakse ka uudist. Oluline on uudise juhtlõik ning tihti piirduetaksegi selle infoga. Kõigepealt vaadatakse üle enda regiooni ja siis üldised uudised. Teised valdkonnad eriti huvi ei paku ning eelistatakse lugeda ikkagi seda, mis otseselt enda tööd käsitleb. Üsna palju loetakse ka tänuavaldusi.

Kuna e-postile tuleb tööks vajalikku infot, siis toodi kõige suurema probleemina esile e-postile tulevad SMITi teated, mida nimetati valdavalt rämpspostiks.

Tegelikkuses kustutavad töötajad need kohe ära ja kui vahepeal on mitu päeva töölt ära olnud, siis on väga keeruline SMITi teadete vahelt enda jaoks tähtsat infot leida.

Palju inimesi ei saa e-posti lugeda väljaspool töökohta ja nii ei jõua nad olla kursis organisatsioonis toimuvaga. Kodus e-posti lugemise võimalust soovisid ennekõike piirivalvurid, kes käivad tööl nädalase graafikuga, ning suurlinnades (Tallinnas ja Tartus) töötavad politseinikud. Väikemates kohtades töötavad politseinikud ütlesid seevastu, et nad ei soovi tööd koju kaasa võtta ning et nad jõuavad enne

vahetuse algust ka oma meilid läbi lugeda ja siseveebi kaeda.

Otsene juht kui infoallikas

Vahetustega tööl käivad inimesed loevad ka Postipoissi ning Nädala Kullerit. Nädala Kuller on nende jaoks sobiv formaat, kuna siin on kogu nädala info koos ja hea on ühest kohast lugeda vahepeal toimunu kohta. Nädala Kuller annab kindlust ja turvatunnet, et midagi siseveebi uudistest ei ole jäänud kahe silma vahele.

Väga oluline roll infoallikana on otsesel juhil. Intervjuudest selgus, et kohtades, kus otsene juht peab oluliseks organisatsioonis toimuvaga kursis olemist, on tema töötajad rohkem informeeritud. Kohtades, kus otsene juht on passiivne infotarbija, on seda ka tema alluvad.

Sisekliima ankeedis uurisime töötajatelt, mis infost nad puudust tunnevad. Puudust tuntakse ennekõike teabest järgmiste teemade kohta: palk, palgata puhkuse päevad, karjäärisüsteem, edutamine, ametikohtade hindamine; otsused ja nende tegemise tagamaad, põhjendused, selgitused, analüüs, juhtkonna nõupidamiste arutelud ja kokkuvõtted; organisatsiooni pikemaajalised eesmärgid, arengusuunad, kavatsused, kuhu ja kuidas me liigume, kes millega tegeleb, kes mille eest vastutab, kuidas erinevad üksused omavahel suhtlevad, ausus ja objektiivne info; tõene, selge ja lihtne info.

Kuna sisekommunikatsiooni uuringus korraldatud intervjuud tehti ajal, mil siseveebis tekitas suure dis-

kussiooni juhtide palkade teema, tuli enamikus kohtades kõneaineks juhtkonna kommunikatsioon. Siingi ilmes, et puudust tuntakse infost juhtkonna nõupidamiste ja otsuste kohta, kusjuures eriti tuntakse puudust otsuste arutelust.

Samuti tuntakse puudust ausast kommunikatsioonist. Just palgatamatika on see, kus intervjuueeritavad tundsid, et nendega ei ole olnud päris aus. Juhtkond rääkis küll, et uude asutusse üle tulles palk ei vähene, kuid töötajate sissetulekud on siiski vähenenud.

Sisekommunikatsioon on valdkond, mille paremale toimimisele saame ka kommunikatsioonibüroo meeskonnaga kaasa aidata. Kuivõrd mõlema uuringu tulemused näitavad, et siseveeb on üks olulisemaid kanaleid organisatsioonisese informatsiooni hankimisel, saame juba praegu kirjutada sisulisemaid pealkirju ning koondada peamise sõnumi uudise juhtlõiku.

Samuti saame jälgida, et siseveebi vahendusel oleksid kättesaadavad juhtkonna nõupidamiste kokkuvõtted koos arutelu ja otsustega. Siseveebi puhul võtame ette selle sisu parema struktureerimise. Püüame koondada ühesugused teemad ning esitada need loogiliselt, vajaduse korral valdkonnaüleselt.

Annika Tuulemäe
PPA sisekommunikatsioonijuht

Raivo Küüt:

Igal töötajal on õigus oma arvamus

Sisekliima rahuloluuuring on PPAs väga vajalik ja seda kavatsime teha vähemalt üks kord aastas. Samamoodi on vaja teha uuringust järeldusi ning **parandada ilmnenu kitsaskohti**. Igasugune tagasiside ja kriitika, ka juhtide aadressil on tere- tulnud ning arenguks vajalik.

Igal töötajal on õigus oma arva- musele ja tal peab olema võimalik seda avaldada. Oluline on, et krii- tika oleks konstruktiivne ning kus viga nähakse laita, seal tuleb soovitada ka lahendusi. Iga töötaja peab saama esi- tada oma ettepaneku, kuidas info lii- kumist, juhtkonna otsuste edastamist ja meie strateegilistest eesmärkidest parema ülevaate andmist veel pare- maks muuta.

Minu hinnangul näitab uuring selgelt, et uue suurorganisatsiooni tekkega kasvas bürokraatia. Organi- satsioon muutus suuremaks ja sellega muutus suuremaks ka kooskõlastuste ring. Töötajad tajuvad seda iga päev. Uuringu tulemused näitavad ka seda, et organisatsiooni toimemehhanismid pole juurdunud ning rollid ei ole veel selged. Nii see tegelikult ongi. PPA ei ole veel valmis.

Bürokraatiat tuleb vähendada

Uuring annab hea võimaluse teadlikult ja veendunult edasi minna. Meie selle aasta ülesanne on vähendada büro- kraatiat ning muuta otsustusprotsess lihtsamaks ja otsustusõigus lähemale sinna, kus seda vaja on. Seetõttu ole- me algatanud juhtimise ja planeeri- mise optimeerimist, mille tulemusena oleme selgeks määranud strateegilise, operatiivse ning taktikalise juhtimise ja planeerimise tasemed. Lihtsamalt öeldes tähendab see, et peadirektori,

peadirektori asetäitjate ja prefektide otsustuspädevus on selgeks vaieldud ning otsustamist on viidud lähema- le sinna, kus see on optimaalne. See puudutab ühtlasi eelarve kasutamist ja käsutamist.

Arvan, et meie sisekommunikat- siooni kanalite hulk ei ole suhugi keh- vas seisus. Mõelgem sellele, et meil on päris palju võimalusi ja kanaleid (si- seveeb, Nädala Kuller, Radar), kuidas oluline info töötajateni jõuab. Võima- lusi meil jätkub, ent meil tuleb rohkem panustada informatsiooni kvaliteedile. Minult on küsitud, kas ehk siseveebis ei ole liiga palju informatsiooni, kas selle kiire leidmine ei ole ülearu kee- ruline. Sellega tuleb nõustuda. Uuring näitab, et info edastamist on vaja liht- sustada.

Vahetute juhtide roll on suurenenud

Olen püüdnud olla aktiivne sõnavõtja siseveebis, sest peagu 7000 töötajaga organisatsioonis tippjuht igaüheni pa- raku ei jõua. Enne PPA moodustamist oli igal valdkonnal, v.a korrakaitse- ja kriminaalosakond, oma peadirektor, kelle tööaeg kulus 100% sellele vald- konnale. Alates PPA moodustami- sest jaguneb peadirektori tööaeg viie valdkonna vahel, s.o ainult 20% igale valdkonnale. Kuigi mõistan, et töötajatega on vaja vahetult kohtuda, on see siiski raskendatud. Sellest johtu- valt on minu hinnangul vaja koolitada

FOTO: KAUPU KIKKAS

ja nõustada keskastme juhte ning ka vahetuid juhte, kelle roll on uues asu- tuses tähtsustunud. Nemad suhtlevad meie töötajatega vahetult ning selgi- tavad ja põhjendavad organisatsiooni eesmärke. On selge, et ükski kanal pole meil täielikult ammendunud ja parandamisruumi jätkub.

Kindlasti ei maksa unustada, et töötajate rahulolu tagatis ei ole pelgalt info kättesaadavus. Paljus mõjutavad seda hoiakud muutuste suhtes üldse. On selge, et praeguse pingelise eelarve ning hiljutise suure ühinemise valgu- ses on ka rahulolematuseks alust, see on loomulik. Nende probleemidega tuleb aga tegeleda. Kui me üheskoos pingutame ja ausalt oma tegemistest räägime, on see suur samm selle poole, et kõik meie töötajad rohkem rahul ning motiveeritud oleksid. Sisekliima uuringu tulemuste põhjal koostame tegevusplaani, et parandada uuringus ilmnenu kitsaskohti. Kui tegevus- plaan on valmis, kirjutame sellest si- seveebis. Seejärel saavad soovijad teha lisaettepanekuid ning avaldada oma arvamust.

Kriminaalpolitsei aastakonverents andis hea õppetunni

FOTOD: KAJA VENTSEL JA REELIKA RIIUMAND

5. jaanuaril oli Eesti **kriminaalpolitseini-ke pidupäev**. Nende 91 aasta jooksul oleme kasvanud ja arenenud ning saanud Euroopa tasemel arvestatavaks partneriks nii kolleegidele kui ka kodanikele. Kuid õppida on meil veel palju, millest andsid tunnistust ka konverentsil tehtud ettekanded ning esinejad.

Tänavuse kriminaalpolitsei konverentsi kandev sõnum oli „lahkume siit targema ja kogenumana“. Üks konverentsi eesmärke on väärtustada kriminaalpolitseiniku ametit ja seda ametit kandvaid inimesi. Luubi all olid erinevad kriminalistikatehnikad. Ilmselt sai mõnigi meist naerda ja kurvastada, kui silme ette toodi sündmuskohtadel kogetu – nii parim praktika kui ka läbikukkumised ehk näited, millest õppida.

Siseminister Marko Pomerants rõhutas, et 2010. aastal on lahendatud paljud suurt kõlapinda saanud kuriteod, üldine kuritegevuse kasv aeglustus ja vähenesid vägivallakuriteod. See on hea uudis! Peadirektor Raivo Küüt võrdles meie tööd kriminaalromaanides kirjutatuga ja peatus ühiskonna ootusel – soovil elada turvalises riigis.

Sveitsi kriminalistikaekspert dr Peter Pfefferl peatus pikemalt sündmuskohtalt kogutavate andmete kvaliteedil.

Ta toonitas, et rohkem on vaja seada ühiseid, hästi planeeritud eesmärke. Peadirektor tähtsustas partnerite rolli ühiste eesmärkide saavutamisel, pidades silmas EKEId ja prokuratuuri. Hea tulemuse annavad motiveeritud inimesed ning tasemel tehnilised vahendid.

Juveelivargused ja narkolaborid

Kriminaalosakonna juht Raigo Haabu vaatas tagasi 2010. aastal toimunud ning tõdes, et kohanesime muutustega hästi ning olime tugevad vägivallakuritegude uurimises. Kohtus on kuriteod, mis on senini kuulunud nn kriminaalseadustiku surnud koosseisu. Töövõitudeks märkis ta juveelivarguste uurimise ja kolme narkolabori tegevuse lõpetamise. Need on positiivsed hinnangud kriminaalpolitsei tööle ja innustavad meid häid tulemusi saavutama.

Konverentsil peetud ettekanne põhjal on meil siiski palju õppida. Esinejad tõid esile meie tehtu kitsaskohad ning kriitika omaenda tegemiste ja tegemata jätmiste kohta, mis on tulevikus positiivsete töötulemuste saavutamiseks oluline. Kõik esinejad kinnitasid, et professionaalne töö sündmuskohal tagab kogu järgneva kriminaalmenetluse saatuse. See, kuidas tunnistajad ja ametnikud kuriteopaigal käituvad, määrab sageli menetluse lõpptulemuse.

Põhja Prefektuuri kriminalistikateenistuse vanem Aimar Allandi tutvustab „Aktuaalsele kaamerale“ kriminalistide töövõtteid.

Kohtuekspertiisi Instituudi spetsialist Ülo Põldsam andis ülevaate Eesti kriminalistika ajaloost.

Konverents jääb pikaks ajaks südamesse

Kriminaalpolitsei konverentsid toimuvad alates 2006. aastast 5. jaanuaril kriminaalpolitsei aastapäeval. Alguse sai idee sellest, et kriminaalpolitsei juhtgrupp mõtles välja, kujundas ja otsustas kriminaalpolitsei teenetemedali. Seda otsustati hakata andma tublimatele kriminaalpolitseinikele teenete eest kriminaalpolitseis. Medalimeistrilt telliti esimesed 100 medalit ning kehtestati teenetemedali statuut. Medali kavandi kujundamisel oli abiks Andre Hansaare kogemus ja hobist väljakasvanud teadlikkus. Üleriigilise kokkutuleku mõtte esitas Vahur Metsatalu ning tahet ja jõudu rakendades oli Elmar Vaher konverentsi kandvamaid jõude.

Siis toimusid mõttetalgud. Kuidas saada kokku võimalikult palju kriminaalpolitseinikke? Kuidas teha nii, et kokkutulemisel oleks mõni sügavam väljund kui ainult

aktus? Nii sündis seni üsna hästi toimiv konverentsiformaat, milles esimene osa on väljapeetult pidulik. Antakse au tööpoolest väärikaimaile meie seast. Medalikätteulatamise juurde kuulub ka ametniku tööalaste saavutuste ja teenete tutvustamine. Samuti saab põgusalt teada, mida kolleegid nominendist arvavad ja esiletõstmist väärivaks peavad.

Pealelõunal on konverentsi tööine pool. Esinejad räägivad politsei ajaloost ning organisatsiooni kultuurist, esitatakse näiteid teiste riikide praktika kohta, kõneldakse konverentsi korraldava prefektuuri töövõitudest ja saavutustest ning ka möödalaskmistest. Tark õpib teiste vigadest!

Konverentside korraldamise ja õnnestumise eest vastutab kriminaalpolitseiosakond, kuid peamine raskus lasub korraldava prefektuuri kriminaalbürool.

Tegemist on kogu kriminaalpolitsei valdkonda hõlmava ja meeskonnatöös toimiva igaaastase suursündmusega.

On erakordselt tore teha koostööd mitmesuguste inimestega oma valdkonnas ning kogeda erinevaid andeid, mida igapäevatoos ehk ei märkagi. Andmise rõõm on kõige suurem rõõm. See emotsioon, mis õnnestunud (vähemalt pealtnäha) sündmusest südamesse jääb, motiveerib ja loob tuju pikka aega. Konverentsi korraldamine käib külakorda ühest prefektuurist teise. Nelja aastaga on prefektuuridele ring peale tehtud ning uut ringi alustasime taas Põhjust.

Küllike Valk
kriminaalpolitseiosakonna
juhtivkriminaalametnik,
konverentsi korraldusmeeskonna liige

Üles olid seatud õpitoad kriminalistika ajaloost, sissejuhatusest kriminalistikasse, kiudude kogumise tehnikast, trassoloogiast, daktüloskoopiast ning kohtufotograafiast.

Viru Ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör Margus Kurm tõi päevavalgele pommimees Ringmaa juhtumi üksikasjad.

me sündmuskohalt leiame ning kui täpselt me pisiasjadele oskame tähelepanu pöörata, võib olla äärmiselt tähtis.

Rõhutan, et me tegutseme inimeste heaolu nimel, et kõigil meil oleks hea ja turvaline elada, liikuda ning tegutseda. See, kuidas me midagi teeme, ei saa sõltuda pelgalt peenest tehnikast, töötavatest andmekogudest ega koolis pähe õpitud tarkustest. Kõike seda on küll vaja, kuid veel rohkem on vaja loominguks käsitlust, sest ükski juhtum ei kordu, aga juhtumite lahendamine annab kogemused, teadmised, vaistu ning hea nina tõeste lahenduste leidmiseks. Sündmuskoha puutumatus enne kriminalistide ja uurijate kohalejõudmist ning maksimaalne panustamine sündmuskohale vahetult pärast kuriteo toimepanemist tagab edu uurimisel.

Kohtume tihedamini

Tähelepanelikkus, hoolikus ja läbimõeldud meeskonnatöö on need, mis mõjutavad meie töö usaldusväarsust. Saatku meid meie igapäevatoos väärtused, millest üks olulisemaid on minu jaoks ausus: ausus tunnistajate, kannatanute ja allikate vastu; ausus oma kolleegide ja partnerite vastu. Kui inimene kaotab kas või ühe politseiniku vastu usalduse, on ta kaotanud usalduse kogu politsei kui institutsiooni vastu. Me ei tohiks mõelda, miks me ei saa midagi teha, vaid kuidas saame täita meile pandud ülesanded. See on mõtteviis, mis peab saatma meid otsustavatel hetkedel. Kriminaalpolitseinikuks olemine ei ole ainult töö, see on ka eluviis!

Õnnetlen kõiki tublisid kriminaalpolitseinikke, kes said kätte kriminaalpolitsei teenetemedalid! Olete head tööd teinud! Kuid ärge unustage enda kõrval ka oma kolleege, juhte, kes on teid toetanud ja abistanud.

Mul on hea meel, et vähemalt kord aastas saavad kokku endised koolikaaslased ja sõbrad, endised ja praegused paarimehed, kolleegid ja partnerid, et jagada tehtut ning kogetut. Me võiks sagedamini kokku saada, kas mitte? Usun, et konverentsipäev oli hea kogemus ja õppetund kõigile – lahkusime ju kõik targemana. Võtsime kaasa mõõduka kriitika ja hakkame juba täna paremini käituma! Edukat alanud aastat!

Elmar Vaher
Põhja prefekt

Tuntud kriminalistika legend, Kohtuekspertiisi Instituudi spetsialist Ülo Põldsam andis ülevaate Eesti kriminalistika ajaloost. Ta ütles, et paarikümne aasta jooksul ei ole töö sisu ega taktika muutunud. Jah, oluliselt on nüüdisajastatud tehnikat, suurenenud spetsialistide arv, kuid põhitõed on samad. Ülo märkis, et vahetu suhtlus ning koostöö kriminaalpolitseinike ja ekspertide vahel võiks olla tihedam.

Põhja Prefektuuri kriminaalbüroo juht Priit Pärkna andis videomaterjaliga ülevaate sündmuskohadelt, kus oleme teinud vigu võimalike jälgede ja tõendite talletamisel. Vigadest tuleb õppida.

Sündmuskohal on kõige alus

Viru Ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör Margus Kurm tõi päevavalgele pommimees Ringmaa juhtumi üksikasjad: kuidas korraldati uurimine, millised olid tõendid ja kuidas suudeti neid seostada kahtlusalusega, mis jõudis kohtusse ning mida saanuks teha paremini. Jällegi sai kinnitust see, kuidas mõjutab kuriteo uurimist ja kohtuotsust just sündmuskohal käitumine ning asitõenditega ümberkäimine.

Šveitsi tunnustatud kriminalistikaekspert dr Peter Pfefferl peatus pike-malt sündmuskohalt kogutavate andmete kvaliteedil ning toonitas, et mis tahes taktikat valides on eduka uurimise alustala tehtu kvaliteet.

Konverentsi viimase esitluse teinud Põhja Prefektuuri kriminalistikateenistuse vanem Aimar Allandi tõi meieni parima praktika kuritegude uurimise kohta, kus füüsiliste tõendite olemasolu ja tunnistajate ütlused andsid suure tõuke kuriteo operatiivseks lahendamiseks. See, kuidas ja milliseid asitõendeid

Suletud luugist avatud aknani

Kodakondsus- ja migratsioonivaldkonna **teeninduskultuur** on viimase kümne aasta jooksul tundmatuseni muutunud – „luugi-teeninduse“ ajast on saamas „teenus ühest aknast“. Mida see tähendab ning mis probleemid teenindust ees ootavad, selgitab kodakondsus- ja migratsiooniosakonna teeninduskeskuse juhataja Tatjana Portnova.

Sina alustasid tööd Kodakondsus- ja Migratsiooniametis 90ndate lõpus. Millised mälestused sul tollasest teeninduskultuurist on?

Kui mina 1997. aastal Tartusse KMA-sse tööle tulin, siis istusime kolmes majas mööda linna laiali. Üks hoone oli endine teenindusmaja Riia tänaval ja kaks hoonet olid Munga tänava erinevates otsades. Munga tänava ühes otsas oli kodanike vastuvõtt, Riia tänaval käis välismaalaste vastuvõtt ning Munga tänava teises otsas oli arhiiv ja aadressibüroo; seal käisid ka inimesed, kes olid oma dokumendid ära kaotanud. Kõige suurem tehniline saavutus oli tol ajal kadunud dokumentide andmete faksimine Tallinnasse. Arvuteid oli ainult üks – Riia tänaval. Tingimused olid nii, nagu nad olid. Riia tänaval olid pikad pimedad koridorid, kus ootasid inimesed. Kabinettides oli talvel väga külm ja suvel väga palav. Munga tänaval olid väikesed köetava

toakesed, kus istusid ametnikud üksteise kõrval. Klientidel oli ka kogu aeg sõbra õlatunne. Oli „luugi- ja kabineteeninduse“ aeg. 1997. aasta lõpus kolisime kõik kokku Tiigi tänavale. Maja ei saanud küll teeninduseks ümber ehitada, aga enam midagi ei narmendanud ega kukkunud pähe, oli soe ja puhas. See oli suur saavutus.

Kui pikad olid tol ajal järjekorrad?

Kuna kõik käis käsitsi, olid teenindused rohkem suletud kui avatud. Kodanike järjekorrad hakkasid tagasi tõmbuma, aga see oli välismaalaste tippaeg. Kogu aeg käis trügimine, õhkkond oli päris närviline. Kui töötaja viis läbi koridori dokumente, küsisid kliendi kohe, et kuhu te trügite, meil on siin järjekord. 2000. aastal käisin Tallinna kolleegidel abiks. See oli aeg, kui Tallinnas ja Ida-Virumaal „plahvatas“. Tallinnas olid teenindused Vilmsi ja Sõle tänaval ning vanalinnas Laial

➤ Eesti suurim asutus, kes reklaamib end turvalisuse looja ja tagajana, ei saa ise asuda eaturvalistes ruumides, kus näiteks ukсед lukku ei käi.

tänaval. Arvutid olid juba olemas, aga teenuste pakkumisega olime üldiselt maha jäänud. Infot oli vähe, menetlus oli kohmakas ja see hoidis järjekordi. Suur läbimurre tuli 2002. aastal, kui lõpetasid kehtivuse esimesed Eesti kodaniku passid. Tegime suureks laineks korralikud ettevalmistused. Tegelesime palju info, ruumide ja menetlusega, seadsime eesmärged ning optimeerisime protsesse.

Suvel käisid sinu inimesed tutvumas teenindusega politsei- ja konstaablijaoskondades. Milline pilt teile avanes?

Kuigi teeninduskeskus asub KMO valdkonnas, tegeleme kõikide politseiasutuste klienditeenindusega ja teeninduskeskkonnaga. Et saada üldpilti, käisid minu inimesed poolteist kuud meie politsei- ja konstaablijaoskondades inimestega vestlemas, teenindust ja ruume vaatamas ning seda hindamas. Müts maha minu tüdrukute ees, kes hüppasid tundmatusse vette, sest hindamisvormid tuli protsessi ajal väl-

ja mõelda. Pilt, mida minu töötajad nägid, oli väga kirju. See näitas veel kord, et meie väärtus on inimesed. Mõned inimesed töötavad piinlikes tingimustes. Samas on nad entusiastid täis ja naeratavad. See on õige, et me investeerime autodesse ja arvutitesse, aga meie ruumid on samuti meie visiitkaart. Eesti suurim asutus, kes reklaamib end turvalisuse looja ja tagajana, ei saa asuda eaturvalistes ruumides, kus näiteks ukсед lukku ei käi.

Millega on teeninduses kõige rohkem probleeme?

Kitsaskohad on suhtlemine ja selle juhtimine. Teenindaja peab olema kuninganna, kes kuningaga pidevalt tegeleb, et kuninga uhkus ja väärkus ei saaks kannatada, et ta tunneks ennast kuningana. Tähtsad on mõistmine, märkamine ning hoolimine. Alustame hästi (märkame ja ütleme tere), aga edaspidise suhtluse juhtimisega algavad probleemid. Siin on vaja aktiivselt kuulata ja tagasi peegeldada. Teenindaja peab näitama, et ta mõistab klien-

„Teenindaja peab olema kuninganna, kes kuningaga pidevalt tegeleb,“ tõdeb kodakondsus- ja migratsioonisakonna teeninduskeskuse juhataja Tatjana Portnova.

FOTO: KAJA VENTSEL

Sellised nägid välja KMA vastuvõturuumid Tartus Munga tänaval 1997. aastal. Fotol praeguse KMO Tartu teeninduse vanemspetsialist Ülle Uusmaa

FOTOD: KMO TÖÖTAJATE ARHIIV

2002. aastaks olid töötingimused ja menetlus läbinud põhjaliku uuenduskuuri. Fotol KMA Tartu teenindus Liiva tänaval

Tänapäevased teenindussaalid on külalis- ja töötajasõbralikud ning kujundatud ühtse käekirja järgi. Fotol Tallinna Narva mnt teenindus

FOTO: KAJA VENTSEL

KMO vanalinna büroo
töötajad Laial tänaval
2000. aastate alguses

➤ *Kui klient näeb, et temast hoolitakse ja tema muret mõistetakse, on ta nõus andestama viletsad ruumid ning pikad järjekorrad. Vaesel ajal saab just teenindusega palju asju parandada.*

Välismaalaste toimikute sorteerimine
KMA Tartu osakonnas
1998. aastal

Dokumendivirnad olid
1990ndate lõpus KMA
töötajate laudadel igapäevane nähtus. Pildil Irene
Manguleva KMA Tartu
Riaa tänava majas

di muret, et see mure on tähtis. Tihti on nii, et mis on ühe inimese jaoks pisimure, on teise jaoks maailma lõpp. Kliendiga peab pidevalt tegelema. Kui jätta ta üksi, mõtleb ta välja tuumapommi. Kõige drastilisem on kontakti lõppemine ehk kontrollküsimus ja positiivsed lõpusoovitused, st teenindaja kontrollib, kas klient sai aru, kas ta on lahendusega rahul, kas ta teab, mis edasi teha, ning soovib kliendile midagi head (kas või head päeva).

Infotelefonis madistasime suhtlusega neli aastat. Meil on edasiminekuid. Nüüd, kui vaatan teeninduste külastusi, näen seda, mida infotelefonis läbi elasime. Kontakti algusest lõpuni on raske hoida. Selleks tuleb ise õppida, harjutada ja koolitada. Teenindaja töö on üldse raske. Väga raske on jääda rahulikuks, kui tuleb tegelda n-ö vana torisejaga, aga hea teenindaja käes muutub toriseja sulavõiks. See on suur oskus. Oma kogemusest võin öelda, et on kolme sorti inimesi. On sündinud teenindajad ehk tõelised pärlid,

keda on saja peale üks. Siis on sellised, keda saab õpetada teenindajaks, ning on need, kes ei sobi teenindajateks üldse. Kurb on, kui säärane teenindajaks hakkab. Suhtlus loeb hästi palju. Kui klient näeb, et temast hoolitakse ja tema muret mõistetakse, on ta nõus andestama viletsad ruumid ning pikad järjekorrad. Vaesel ajal saab just teenindusega palju asju parandada.

See tähendab, et teenindajad peavad olema hästi motiveeritud. Kas nad on seda?

Ei ole. Mulle meeldib mõte meie etikakonverentsilt – naeratus ei maksa midagi, aga selle eest makstakse. Eelmisel aastal töötasime välja teenindusstandardi. Sellega mõeldetakse konkreetseid asju. Ma ei ütle, et loetakse sõna otseses naeratusi, aga seda tehakse, ja loetakse südamlikke naeratusi, mitte grimasse. Sel aastal proovime teeninduskeskuses motiveerida paremaid infotelefoni teenindajaid võimalusega valida töörežiimi – kui ei ole

võimalik maksta rohkem palka, siis saab tubli töötaja ise oma töörežiimi valida, tulevikus võib-olla ka puhkuse aja. See eeldab, et otsene juht teab, kuidas tema inimesed töötavad. Meil ongi kavas hakata juhte koolitama, et nad oskaksid oma töötaja teenindusoskusi hinnata.

Millise teeninduse poole me pürgime?

Unistan ühtsest teeninduskultuurist. Kui inimene läheb politseiasutusse (teenindusse või jaoskonda) Tallinnas või Kärdlas, saab ta kohe aru, et tegemist on politseiasutusega, sest meil on ühtemoodi kujundatud ruumid ning hea teenindus. Siht on sinna poole, et kui inimene astub hoonesse, kus on peal silt POLITSEI, saab ta ühe leti tagant taotleda nii relvaluba kui ka isikutunnistust või tõendi piiriületuste kohta ja seda ühe ametniku käest. See ongi teenindus ühest aknast. Näiteks Rakveres istuvadki teenindajad koos ühes ruumis, kuid ametnikud on eri-

nevad. „Teenindus ühest aknast“ tähendab ka seda, et menetlusprotsessid peavad olema ühtlustatud. Need on praegu valdkonniti ja prefektuuriti erinevad. Mulle meeldib Lõuna prefektuuri suhtumine, kus KMO teenindus kolis esimesena prefektuuri hoonesse. Politseinikud ja piirivalvurid said aru, mida tähendab avatud teenindus. Kevadepool kolib ka Põlva teenindussaal politseimajja ning samu plaane on mujalgi. Vaatame pingsalt, et teenindusala oleks ühine, et ei oleks üks nurgake korrakaitsele ja teine nurgake KMO-le.

Igaüks otsib veel privaatsust. See on loomulik. Hiljuti juhtus säärane lugu, et meile helistas üks pahane klient, kes saadeti KMO teenindusest piirivalvesse. Inimene tahtis teeninduses teada, kas tema dokument kõljab piiriületuseks või on see nii kulunud, et tuleb ära vahetada. Teenindaja ütles aga selle peale, et see on piirivalve pädevus. Too teenindaja ei saanud aru, et tema ongi nüüd inimese jaoks piirivalve. Meil on veel meie-teie sassis. Ollakse ettevaatlikud. Aga inimesed on toredad ja valmis uut infot vastu võtma. Mina tean näiteks väga palju relvalubadest, sest Põhja Prefek-

tuuri lootalituses tehti meile põhjalik ülevaade. Valvebüroole tutvustasime teenindusstandardeid ja saime ise palju targemaks meie valvurite tööülesannete asjus. Nad on natuke teistmoodi teenindajad, aga nad on samuti meie visiitkaardid.

Teenindus on üldse põnev. Inimestega on alati huvitav töötada, on midagi meenutada. Vahel mõtlen, et võiks juba memuaarid välja anda. Täna kõik, kelle põhitöö on suhtlemine, kes esindavad meid iga päev, kes kogevad head ja halba ning leiavad ikka jõudu ja jaksu naeratada, hoolida ning mõista. Soovin teile häid kliente ja head teenindamist!

Nelli Pello
Radari peatoimetaja

FOTO: RELLIKA RIIMAND

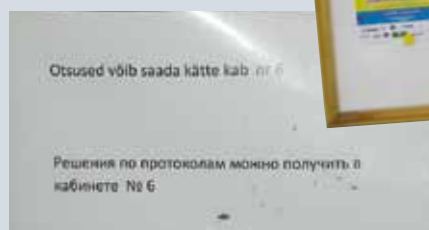
Tatjana Portnova
töi teeninduse luubi
alla eelmise aasta
novembris KMO
konverentsil.

DORPAT
KONVERENTS KESKUS

„Otsused võib saada kätte kab nr 6“

KMO teeninduskeskuse töötajad käisid möödunud suvel 65 politseiasutuses, sh kodakondsus- ja migratsioonibüroodes, politseijaoskondades, konstaablajaoskondades ja kahes piiripunktis. „Politseiasutustes käimise eesmärk oli selgitada hetkeolukorda nn kliendivaates,“ ütleb teeninduskeskuse peaekspert Ruta Kärt. Objektiivsuse ning võrreldavuse tagamiseks hindasid teeninduskeskuse töötajad kontrolllehe järgi kõiki asutusi ning tegid fotosid. Kontrolllehel hinnati näiteks seda, kas politseiasutusel on korrektne fassaadisilt koos asutuse nimega; kui mugav on fuajee klientide jaoks; kas infomaterjal stendidel või voldikutel on korrektne, kehtiv ja loogiliselt paigutatud jne. Ruta Kärdi sõnul näitas ringkäik, et PPA on praegu erineva „kliendikultuuriga“ ja meil on sarnaseks muutumiseni pikk tee. „Siit

edasi peaks algama suur koostöö ning läbirääkimised erinevate osakondade ja osaliste vahel – mida arendada, mida hoida, millest loobuda,“ lausub Kärt.

Piinlikult tühi või vastupidi ülekuhjatud infostend ja napisõnaline teade on meie visiitkaardid, mis räägivad enese eest.

NarTest

kiirendab narkopolitsei tööd

Ida ja Lõuna Prefektuuri narkokuritegude talitusel on põnev võimalus katsetada **moodsa teaduse saavutusil** baseeruvat narkoainete tuvastamise seadet NarTest, mille autorid on eestlased.

NarTesti töö põhineb asjaolul, et orgaanilised ained helendavad, kui neid kiiritada ultravioletvalgusega. Sama efektiga saab kontrollida sularahakupüüre, kus sees on ained, mis hakkavad ultravioletvalguses helendama. NarTesti lahendus on aga keerulisem. Erinevatel ainetel sõltub spektri kuju koostisest ning kiiritamiseks kasutatakse valguse lainepikkusest. NarTestis kiiritatakse proovi erineva lainepikkusega valgusega, et saada ainele omast pilti. Ekspertsüsteem võrdleb saadud tulemust andmebaasis olevate ainete piltidega, et tuvastada otsitavat.

Kuidas hindavad aparati NarTest NTX2000 Ida Prefektuuri narkokuritegude talituse töötajad, kes on juba mõnda aega saanud seda testida? Talituse juht Valdo Arula ütleb, et NarTest annab kindluse. Ta meenutab juhtumit, kus üht narkootikumidega kauplejat hoiti kinni ilmaaegu. Tõe-

näoliselt oli keegi toda meest vale ainega tüssanud, aga politsei pidi selle väljaselgitamiseks ootama kaua aega vastust pealinnas asuvast laborist. „Kõik tabatud kahtlusalused ütlevad, et nad ei tea, mis ainega on tegu,“ muigab Arula.

Tulemus 15 minutiga

Narkokuritegude talituse komisjar Igor Milovidov demonstreerib aparati ja on uhke, et tulemuse saamiseks kulub ainult 15 minutit. Testiks on vaja 0,02 grammi ainet, mis segatakse piirituse või destilleeritud veega mõttesilindris, mille põhi on valmistatud eriti kvaliteetsest kvartsklaasist. Mõttesilinder uuritava ainega asetatakse seadmesse ja tarkvara võib oma tööd

FOTOD: MATTI KÄMÄRÄ / PÕHJARANNIK

Kogu labor mahub kahte kohvrisse.

alustada. Praegu saab NarTesti seadmega tuvastada kokaiini, heroini, marihuaanat, amfetamiini ning metamfetamiini. Ida-Virumaal Kohtla-Järvel ja Jõhvis domineerib narkomaanide seas aga hoopiski fentanüül ehk „valge hiinlane“, mida NarTest ei tuvasta.

Ida Prefektuuri töötajate sõnul aitavad nad tootjal NarTesti arendada, saates firmale teateid uute segude kohta, mida narkokeemikud seadustega võidu joostes valmistavad. Näiteks on teada, et ainel on amfetamiini toime, aga NarTest NTX2000 seda ei näita. „Ootame, et NarTest saaks seadusliku aluse, et testi tulemust saaks kasutada tõendina. Kui tester annab vastuse ja kahtlusalune tunnistab süüd, saaks asja kohtuni viia mõne päevaga. Jääks ära Tallinnas testi tegemise vajadus,“

Testiks on vaja 0,02 grammi ainet, mis segatakse piirituse või destilleeritud veega spetsiaalses mõõtesilindris, mille põhi on valmistatud eriti kvaliteetsest kvartsklaasist. Mõõtesilinder uuritava ainega asetatakse seadmesse ja tarkvara võib oma tööd alustada.

näidu, mille saab otse toimikusse lisada. Seadme eelis on ühe testi hind, mis on 10 eurot. Analüüsi tellimine riiklikust ekspertiisiasutusest on kümme korda kallim ning sellele võib lisanduda transpordikulu.

Põhja-Carolinas popp

Juba viis aastat on Eesti firma NarTest loodud seade aidanud Põhja-Carolinas korra- ja korrakaitsejaid, kes seni pidid taluma hirmipikki järjekordi, et testida narkootilisi aineid vastavates laborites. Korra- ja korrakaitseorganitel oli valida halva ja väga halva vahel. Kahtlase ainega tabatud kahtlusalust tuli kinni pidada, kuni laborist saab vastus. Pikkade laborijärjekordadega kaasnes tülikas ja kulukas kohustus kahtlusaluseid ülal pidada ning valvata. Viis aastat tagasi hakati Põhja-Carolinas kasutama Eestis välja töötatud spektraalfluoretsentssignatuuri tuvastamisel põhinevat aparraati NarTest. Peeter Paul Mõtsküla sõnul on tänu uuele seadmele Põhja-Carolinas tänaseks saanud lahendi 4000 narkoosja.

Mõtsküla sõnul, kellel on lisaks infotöötlusharidusele magistrikraad ka õigusteaduses, NarTesti inimesed lausa ootavad, mil Ameerikas tekiks kõrgema kohtuastme pretsedent seoses nende toodetud testiga. „USAs on võistlev kohtumenetlus – kõik osalised on õigustatud esitama mis tahes tõendeid, mille üle kohtunik langetab otsuse. Seni on esimeses kohtuastmes NarTestiga saavutatud tulemusi kõlblikuks peetud. USA kohtupidamine on ka pretsedendipõhine ja pretsedendiks loetakse kõrgema astme kohtu lahendeid. Meie probleem on selles, et kuigi mõned esimese astme kohtute lahendid on edasi kaevatud, pole kõrgemad kohtud ühelgi juhul arutanud küsimust NarTesti meetodika usaldusväärsusest,“ ütleb Mõtsküla. Positiivne lahend kõrgema astme kohtus avaks seadmele ukseid ka mujal USAs.

Kas NarTesti saab nimetada meie Nokiaks või uueks Skype'iks? Mõtsküla sõnul on NarTesti loomisel silmas peetud ikkagi õiguskaitseasutuste vajadusi, mitte laiu rahvahulki nagu Skype'i puhul. Eri teadusharude saavutusi sünteetivalt praktilise leiuks on tegu küll.

Teet Korsten

Põhjaranniku ajakirjanik

➤ **Juba viis aastat on Eesti firma NarTest loodud seade aidanud Põhja-Carolinas korra- ja korrakaitsejaid, kes seni pidid taluma hirmipikki järjekordi, et testida narkootilisi aineid vastavates laborites.**

ütleb Valdo Arula. Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ning nende lähteainete seaduse § 9 kohaselt tagab nende ainete lõpliku identifitseerimise riiklik ekspertiisiasutus. Praeguse seisuga on ainus narkoosjadega tegelev ekspertiisiasutus Tallinnas asuv Eesti Kohtuekspertiisi Instituut.

Ootab ametlikku kinnitust

Praegu on kallis aparraat, mida Jõhvi mehed hellitavalt „kosmosetehnikaks“ kutsuvad, nende kasutada poole aasta jooksul. Näiteks jaanuaris kasutasid nad seda neli korda. Kas NarTest ulatub kosmosetehnika klassi ka hinna poolest, ei ole veel teada. Aga narkopolitseinike sõnul tasub väärt aparraat ennast ruttu ära, kui see Eestis jurii-

dilise staatuse saab. Seni on NarTest NTX2000 kasutusel eeltestiks.

Asi NarTest rajasid 2004. aastal teadurid, kes on tehnoloogia aluseks oleva alaga tegelnud eri teadusasutustes pea paarkümmend aastat. Firms tegutseb kümnekond inimest Eestis ja USAs. 2010. aastal hakkas firma otsima võimalusi leida rakendust Euroopas. Praegu kasutavad NarTesti teste Ida ja Lõuna Prefektuur Eestis ning Lissaboni narkorühm Portugalis.

NarTesti testeri suurimaid eeliseid on, et selle käsitlemisega saab hakka- ma igäuks. NarTesti tootejuht Peeter Paul Mõtsküla naljab, et seks on vaja üksnes lugemisoskust ja käed ei tohi väga väriseda, sest testitav aine on vaja katseklaasi saada. Analüüsi tulemuste tõlgendamiseks annab tarkvara

Kas käsi sureb ära ja pulss kaob? Tule klubisse!

Mööda Mustamäe tänavaid kihutab vana autoromu, vänderdades ühest teeservast teise, kannul politsei, **vilkurid sähvimas ja sireenid huilgamas**, millest põgeneja väljagi ei tee. Kõrvalistmel istuv politseinik võtab oma teenistusrelva, pistab selle autoaknast välja, suunab taevasse ja tulistab. Hoiatuseks.

Kui Põhja Politseiprefektuuri laskmishuvilised kaks aastat tagasi politsei laskurklubi ehk POLKi löid, oli laskesport politseinike seas juba niigi populaarne, võiks parafraseerida ühe Palamuselt pärit kirjaniku sõnu. Relvad kuuluvad paratamatult politseitöö juurde. Sestap ei maksa imestada, et paljud selle eluala valinud on politseisse sattunud ehk just seetõttu, et lapsepõlves mängiti päevast päeva politseinikku ja pätti, hernepüss vöö vahel.

Hiljem, täiskasvanuna, tuleb ehtsat tulevahetust politseiniku ja päti vahel õnneks harva ette, kuid valmis peab selleks siiski olema. Relv on politseinikule antud viimaseks võimaluseks korra tagamisel, mida kasutada siis, kui olukord on tõesti kriitiline. Sellest, kas politseinik suudab säärases olukorras oma viimast õlekõrt õigesti ja ohutult kasutada, võib sõltuda nii tema enda kui ka tema kaitstavate elu.

Ohutus algab olukorra õigest hindamisest. Kas sõitvast autost tulistamine, olgugi et õhku, on ohutu? Vaevalt. Kas sellest on kasu? Kas põgeneja üldse kuuleb neid hoiatuslaske? Kindlasti mitte. Kuhu kukuvad need hoiatuseks tulistatud kuulid? Kõigist neist ja veel paljudest muudest politseinikku ning tema relva ühendavatest teemadest on POLKi liikmed alati valmis rääkima.

Kuidas POLK Kaitsevält võidu napsas

Üks POLKi eestvedajaid Oliver Purik ütleb, et üks põhjusi, miks laskeklubi liikmete nimekirja kahe aastaga viis korda pikemaks on veninud, on klu-

➤ Kogenud püssilaskjad ütlevad, et õige laskmine hakkab alles siis, kui tugikäsi ära sureb – surnud käel pole pulssi.

bi paindlikkus. „Eelmise aasta suvel korraldas Kaitseväge taktikalise laskmise karikavõistlused. Laskeharjutusi tuli teha täisvarustuses, kiiver peas ja kümnekilone seljakott seljas. Lasti nii püstolist kui ka automaadist. Iga päev laigulist mundrit kandvad konkurendid pidasid end ilmselt juba võitjaks, kuid seda suurem oli nende üllatus, kui POLK sai kolmikvõidu individuaalarvestuses ning esikoha meeskondlikus arvestuses.” Oliver jääb seda lugu jutustades tagasihoidlikuks ega tee suurt numbrit sellest, et ta ise individuaalarvestuses kõrgeimale kohale tuli ning auhinnalaualt suurima karika võitis.

POLKi tegevuste nimekirja on üsna kirju. Endale sobivat leiab nii klassikalise laskmise austaja kui ka veidi moodsama ja viimastel aastatel populaarsust kogunud practical'i laskja. Tutvustatakse erinevaid relvi, püstolist pumppüssini ja edasigi. POLKi eestvedajate hulka kuuluv Steve Kümnik ütleb, et kui püstolist laskmisega on keskmine politseinik ehk enam kokku puutunud, siis pikast torust laskmine on hoopis teistmoodi teadus kui lühikese maa pealt kiirelt papist märklehte plöksutamine. „Mõtled küll, et mis seal siis on, viskad pikali ja lased. Te-

gelikult on vaja päris palju harjutada, et tabamused ühtlase kobara moodustaks. Kogenud püssilaskjad ütlevad, et õige laskmine hakkab alles siis, kui tugikäsi ära sureb – surnud käel pole pulssi. Mõni ütleb, et mis see lamades laskeasend siis ära ei ole, aga kui pärast pooltteist tundi maas vedelemist üleni higine ja väsinud oled, siis mõtled juba pisut teisiti.”

Ohutu spordiala

Ka klubilisi endid on nii karvaseid kui ka sulelisi, muidu rohkem meeste alaks peetavaga on asunud tegelema hulk naisi ning sugugi mitte meestest kehve mini. Tulirelvadega jändamist peetakse meeste amplyaaks sinna kätketud ohtude tõttu. Tegelikult on laskmine üks üsna ohutu spordiala, sest ohutuse nimel tuleb alati maksimaalselt pingutada ning tähelepanu ei tohi hetkekski hajuda. Nõudeid, mida meeles pidada, ei ole palju, kuid neid tuleb täita alati ja ilmeksimatult. See annab hea eelduse, et relvaga toimetamine kulgeks ohutult.

Lisaks sellele, et klubiliste tegevuste hulka kuulub erinevaid laskmisalaseid ettevõtmisi, on pisut pandud rõhku ka sotsialiseerumisele. Püssipaigutamise ei anna eriti võimalust omavahel suhelda, seetõttu jäetakse vahel relvad koju ja tehakse midagi tsiviliseeritumat. Näiteks on POLKi 2011. aasta treening- ja võistlusplaanis veinikoolitus klubi liikmetele. Kui nüüd lugeja leiab, et tahaks ka veinikoolitusest osa saada, võiks ta klubi liikmeks astuda enne juunikuud.

Mihkel Loide

Põhja Prefektuuri pressiesindaja

Klubi edendab laskesporti

MTÜ Politsei Laskurklubi „POLK“ alustas oma tegevust 12. veebruaril 2009 väikese algatusrühma eestvedamisel, kuhu kuulusid Vahur Tamuri, Andres Kutsner, Oliver Purik, Ants Kalev, Steve Kümnik ja Riita Kongas. Laskesport on politseis pikkade traditsioonidega spordiala, mis on läbi aegade olnud üks populaarsemaid ning konkurentsitihedamaid võistlusalasid. Häid tulemusi

on meie laskuritel ette näidata nii vabariiklikel kui ka rahvusvahelistel laskevõistlustel. Klubi üldeesmärk on ennekõike edendada ja arendada laskesporti. See hõlmab ka võistluste ja koolituste ning muu lasketegevuse korraldamist ja sellele kaasaaitamist politseis. Laskurklubi liikmeteks on oodatud kõik politseinikest laskesportihuvilised, kes tahavad klubi töös aktiivselt kaasa lüüa.

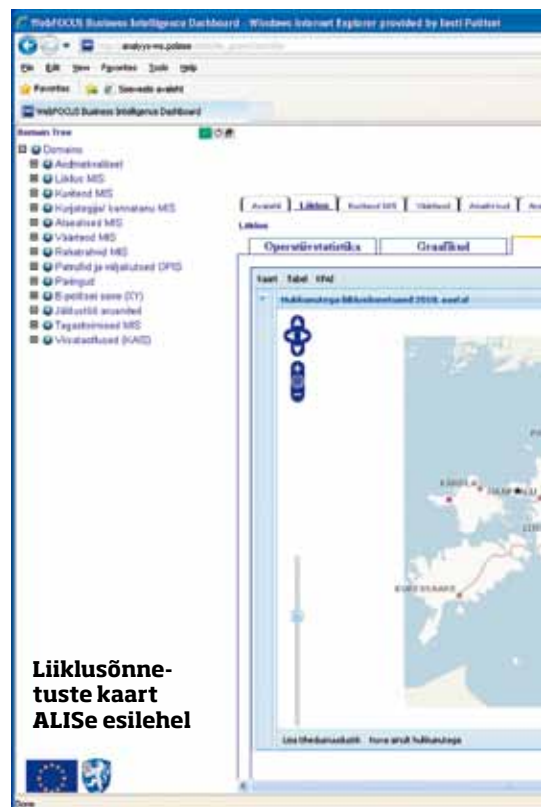
POLKi võistkond Kaitseväe taktikalise laskmise karikavõistlustel. Tagumises reas vasakult Kalvi Abel, Toomas Kuuse ja Vahur Tamuri. Esimeses reas vasakult Steve Kümnik ja Oliver Purik.

ALIS

toidab otsustajaid teabega

„Kui tahad teada, kuhu edasi minna, pead teadma, kus sa oled,“ on öelnud Nikolai Baturin. Siin tuleb appi **analüütikatarkvara (Intelligence) lahendus ALIS**, mille eesmärk on toetada otsustusprotsesse.

ALIS loodi omal ajal, et kiiresti ja lihtsamini kätte saada kõik politsei andmekogusse POLIS sisestatud andmed, siduda neid ressursiandmestikega, teha andmekaevet ja süvaanalüüsi ning visualiseerida tulemusi ühtses keskkonnas. Alates 2008. aastast on süsteem kasutusel, kuid kohe tuli suure hooga peale POLIS 2-le üleminek ning Politsei- ja Piirivalveameti loomisega laienemine koda-kondsuse ja migratsiooni ning piirivalve valdkonda, mis on praegu käimas.

ALISe kasutajaid võib jagada kahte rühma: tavakasutajad ja analüütikud. Tavakasutajatel on ligipääs veebipõhisele raporteerimiskeskonnale, kus saab genereerida kõikvõimalikke päringuid (liiklus, kuriteod, vabatekstotsing faabulast, kurjategijad ja kannatanud, alaealised, väärted, patrullid ja väljakutsed, jälitustöö, kriminaalhooldus, tagaotsimised, rahatrahvid, viisataotlused ning e-politsei seire).

Lihntne kasutada

Aruannete ja päringute tegemine on väga lihtne. Kasutaja valib sobiva aruande, sisestab aruande tegemise parameetrid ning seejärel genereeritakse kasutajale aruandetulemus HTMLi le-

Liiklusõnnetused

Perioodi algus: 01/01/2011 Perioodi lõpp: 02/02/2011 Esimene kategooria: Arami liik Teine kategooria: Tee liik

Liiklusõnnetuse liik: Kõik Tee liik: Kõik Asulas: Kõik

Kokkupõrge ees liikuva sõiduloga: Kõik Erimaantee Jalgirattatee Jalgitee

Kokkupõrge ees seisva sõiduloga: Kõik

Maakond: Kõik Vald/asula/linn: Kõik Valja arvatud vald/asula/linn: Kõik Koht: Kõik

Aruandeperiood: 02/02/2011 Periood: 01/01/2011 kuni 02/02/2011

Liiklusõnnetuse liik: Kõik

Tee liik: Kõik

Asulas: Kõik

Maakond: Kõik

Vald/asula/linn: Kõik

Valja arvatud vald/asula/linn: Kõik

Koht: Kõik

Liiklusõnnetused

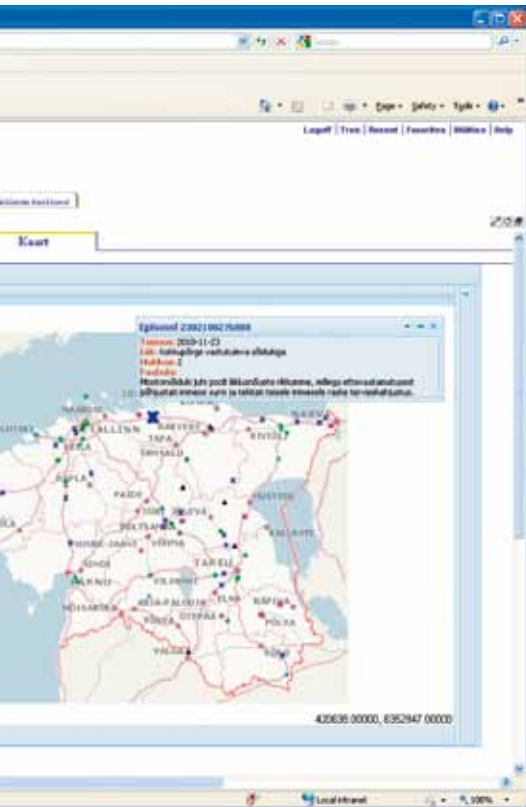
I/O liik	Tee liik	Kõik	Väljalase kategooria	Liiklusõnnetuste arv	Teiselt teadus
Kokkupõrge sõiduloga	Põhimaantee	1	1	0	0
Kokkupõrge sõiduloga	Kõrvalmaantee	2	1	1	0
	Ülejääki	3	3	0	0
	Ülemaantee	2	2	0	0
	Põhimaantee	0	3	5	1
	Tarav	43	33	10	0
	Tugimaantee	2	2	0	0
	Väljalase	1	1	0	0
Kokkupõrge teel oleva talitusega	Põhimaantee	3	3	0	0

ALIS standardaruanne

hel või tabelitöötlusprogrammis Excel. Aruandepuus on eraldi esile toodud seletuste failid, kus on selgitatud aruannete loogikat ja kasutatud mõisteid ning kasutusel olevate aruannete võimalusi. Paljudel aruannetel on ka detailandmete pärimise võimalus, st on näha, kust arvuline tulemus kokku tuleb, et seda interpreteerida ja kontrollida. Maiu Põldar analüüsitähtsuse korraldab teemapõhiseid infootsingu

koolitust, et kasutajatel oleks õigete andmete otsimine võimalikult lihtne.

Peale standardaruannete on iga teema all olemas OLAPi (Online Analytical Processing) aruanne, mis pakub kasutajale paindlikku aruande tegemise võimalust. OLAPiga tuleb olla väga ettevaatlik, kuna andmete vähese tundmisega võib konstrueerida ebaloogilisi tulemusi või neid valesti interpreteerida. Näiteks kui juhtimis-

➤ **ALISE kasutajaid võib jagada kahte rühma: tavakasutajad ja analüütikud.**

õiguseta sõidukijuhtide põhjustatud liiklusõnnetuste saamiseks ei kasutata piirangut „sõidukijuhid“, sisaldab tuleml ka jalakäijaid.

Värske operatiivülevaade

ALISesse sisse logides saab kasutaja vaadata ühe nupuvajutusega värsket operatiivülevaadet (POLISE andmed kella 4 seisuga). Lisaks põhimõõdikutega tabelitele ja võrdlusele eelmiste aastate sama perioodiga saab numbril klõpsates vastavate õiguste ja teadmishajaduse olemasolul näha detailandmeid. Samuti on tulemusi visualiseeritud graafikutel või kaardilahenduses.

Määratud sihtrühmadele saadab ALIS igal hommikul enne tööpäeva algust eelmise ööpäeva operatiivülevaate e-posti, mis tagab vajaliku info kättesaadavuse, kui ei ole võimalik ALISesse sisse logida.

Teine rühm kasutajaid on analüüsiteenistuste/talituste analüütikud, kes saavad kasutada analüüsitarkvara, mille abil on võimalik teha mis tahes päringuid, andmekaevet ning süvaanalüüsi. Seoses uute põhitegevuse infosüsteemidega ja PPA loomisega on standardvõimaluste arendamine olnud esikohal, pikemas perspektiivis on plaanides olulisemal kohal analüüsi-võimekuse arendamine ning kõigi analüüsi-võimaluste kasutamine. ALISE sisuküsimustega võib alati pöörduda alis@list.politsei.ee.

ALISE OLAPI aruanne

Marilis Sepp

PPA analüüsitalituse juhataja

Külli Koov

PPA analüüsitalituse nõunik

Korduma kippuvad küsimused

1. Põhiline lähteukoht, mida tasub meeles pidada, on see, et ALIS kuvab seda, mis on andmeallikaks olevas lähteinfosüsteemis (nt MIS).

2. Kui tundub, et ALISE aruandes/päringus on midagi puudu või valesti.

Samm 1. Kontrollida, kas andmed on lähteinfosüsteemi korrektselt sisestatud.

Samm 2. Kui andmed on valed, parandada need lähteinfosüsteemis. Andmed kanduvad öisel laadimisel ALISesse ehk järgmisel päeval on andmed aruandes/päringus õiged.

Samm 3. Kui andmed tunduvad lähteinfosüsteemis tavakasutajale õiged, tuleb lähteinfosüsteemi andmebaasist kontrollida, kas andmed on salvestunud õigetes tabelitesse. Kui ei, siis ei ole andmed tavaliselt nõuetekohaselt sisestatud, nt on seos sisestamata ja andmed tuleb lähtein-

fosüsteemis parandada (vt samm 2). Võib olla ka lähteinfosüsteemi programmi viga (nt kirjutas süsteem õiged andmed üle). Programmivead parandatakse lähteinfosüsteemi tootejuhi kaudu.

Samm 4. Kui andmed on lähteinfosüsteemi andmebaasis õiges kohas ja õiged, siis kontrollida ALISE aruande/päringu loogikat. Aruande/päringu reeglid tulenevad politsei põhiprotsesside loogikast, õigusaktides sätestatust ja lähteinfosüsteemide äri loogikast.

3. ALIS ei näita mõnda KarSi paragrahvi.

Tõenäoliselt ei ole ühtegi süütegu selle paragrahvi järgi registreeritud (vt p 1).

4. Sama asja pärides näitavad eri aruanded erinevat tulemust.

Aruannete loogika on omavahel vastavuses, st nad peavad näitama sama tulemust. Tavaliselt teeb kasutaja pärin-

gureegli kujundamisel midagi teisiti, nt vaatab ühes aruandes registreeritud kuritegusid Eestis, teises aruandes aga PPA registreeritud kuritegusid kokku, mis sisaldab teistes riikides toime pandud tegusid.

5. ALIS ei ole laadinud. Kas ma ei saa ALIS-t kasutada?

ALIS-t saab kasutada, ainult andmed on eelmise päeva seisuga.

6. Mul on vaja pidevalt samu aruandeid ja neid kiiresti kätte saada.

Määra lemmikaruanded või kasuta aruande pealkirjast otsingut ja leiad vajalikud aruanded kiiresti üles.

7. Kui ma valesti pärin, kas ALISE-ga võib midagi juhtuda?

Päring ei pruugi anda tulemust, kuid midagi ei juhtu. Katseta julgelt!

Möödunud aasta novembris kohtusid õppepäeva korraldajad Rakvere ametikooli noortega.

FOTO: MARIO MIKVERE / RAKVERE AMETIKOOL

Müüdimurdjad

Paar korda kuus paikivad Paide liiklus- ja noorsoopolitseinikud kaasa liikörikommid, kurgupastillid ja taruvaigupihuse ning kehastuvad müüdimurdjateks. Koolinõored ootavad juba, sest algab populaarne õppepäev „Turvaliselt siia-sinna“.

Neli aastat tagasi maandus minu töölauale tollaste kadettide süüteoennetuslik projekt „Autorooli kaine peaga“. Projekt nagu projekt ikka, aga eelarves kajastusid politsei ennetustööle mitteomased abi-

vahendid – džinn ja liikörikommid. Eksamikomisjoni liikmena kergitasin kulmu ning mõtlesin endamisi, ega kadetid varakult lõpupeoks valmistu.

Hiljem selgus, et tegu on šokeeriva ja õpetliku projektiga, millest tänapäevaks on välja kasvanud populaarne liiklusohutusprojekt „Turvaliselt siia-sinna“. Kui alguses oli eesmärk pöörata noorte autojuhtide tähelepanu sellele, et alkohol ja autojuhtimine ei sobi kuidagi kokku, siis hiljem lisandus turvavõõga sõitmise vajalikkuse propageerimine. Projekti juhivad Paide politseijaoskonna meeskond ning seda tuntakse nii noorte kui ka vanade seas.

Koolitust saadavad politseinike lood reaalsest elust, mida ilmestab šokeeriv fotomaterjal liiklusõnnetustest ning toetavad Eesti õppefilmid „Lapsetapja“ ja „Turvavõõ“. Peamine tõmbenumber on müüdimurdjateks kehas tunud politseinike tehtav katse. Just seal tulevadki mängu džinn, liikörikommid, keefir, energiajook, Mynt-

honi pastillid, Tõmmu kommid ning kurguraviks mõeldud taruvaigupihusti. Kindlasti teate lugu sellest, kuidas politseinik peatab liiklusjärelvalve käigus sõiduauto ja läheb kontrollima sõidukit ning selle juhti. Küsimusele, kas ta on alkoholi tarvitanud, vastab „lõhnadega“ roolija, et ta just turgutas oma valutavat kurku taruvaiguga. Kontrolli käigus selgub aga tõsiasi, et autojuht on joobes mis joobes. Süüdlane ise ei jäta jonniga ja raiub, et põhjuseks on taruvaigupihusti, mille koostises on alkohol. Legend või tegelikkus?

Klaasike vahuveini

Müüdi murdmiseks on vabatahtlikel võimalik proovida mittealkohoolseid tooteid, mida kõige rohkem sellistel puhkudel vabanduseks tuuakse. Et eksperiment oleks täiuslik, pakutakse alkoholivabade kõrval ka alkohoolseid jooke, kuid need on mõeldud täisealiste katsealustele, kes on projekti-

Kaitseväe staabi- ja sidepataljon Kaspari lugu kuulamas

„Turvaliselt siia-sinna“ projekti veavad Paide politseijaoskonna korrakaitsebüroo politseiametnikud Marju Tamsalu (vasakult), Ralf Lahesoo, Üllar Kütt ja Malle Hermanson. Fotol asutakse teele Kihnu.

meeskonnaga spetsiaalselt kaasas. Ka allakirjutanu on katses osalenud, olles katsealune, kes on äsja põske pistnud Tõmmu kommi. Vahetult peale kommi söömist tuli indikaatorvahendisse puhuda ja imestus oli suur, kui näit oli 0,05 mg/l. Tegemist ei olnud küll mingi arvestatava suurusega, aga kas tõesti jääb lubadus müüdi murdmisest täitmata. Juba poole tunni pärast on korduspuhumine ning siis näitab aparatuur nulli. Samuti läheb ka teiste katsetajatega, kes tarbisid energiajooki või nätsu. Teisiti on katsealustega, kes jõid klaasi šampanjat või džinni. Nen-

Tunnustatud projekt

Projekti võtmeisik Kaspar Mägi valiti 2007. aastal Lääne Politseiprefektuuri Parima Teo vääriliseks ja sama tiitli sai kogu projekt 2008. aastal. 2007. aastal auhindas Maanteeamet Kasparit parima teo eest liikluses ning 2008. aastal Liiklusohvrite Toetusfond Väärika Teo auhinnaga. Tulevikus planeeritakse Kaspari loo põhjal õppefilmi. Kaitseväe staabi- ja sidepataljon plaanib projekti võtta oma õppekavasse.

➤ Kaspar on üllatavalt positiivne, oma lugu räägib ta vabalt ning muretult. Seda valusam on seda kuulata.

de korduvad puhumised näitavad järjekindlalt tulemust, millega autorooli istuda ei tohi. Pärast sellise katse nägemist või läbitemist peaks küll siililegi selge olema, et säärast vabandust politseile esitada on mõttetu.

Tõde tuvastatud, sõidutatakse saali ratastoolis naerusuine noormees. Tegemist on 27aastase Kaspariga, kes elas kümme aastat tagasi läbi ränga liiklusõnnetuse, milles mängisid olulist rolli alkohol ja lahtised turvavööd. Noormees oli õnnetuse tagajärjel kolm kuud koomas. Ärgates ei teadnud ta, kes ta on, kes on tema lähedased ja mis temaga juhtunud on. Kuid mälukaotus ei olnud ainuke avarii tagajärg. Kaspar saab sellest ajast alates liikuda üksnes ratastoolis. Õnnetuse tõttu jäi Kaspar koduseks, aegamööda kadusid sõbrad tema kõrvalt. Nüüd on tema parim sõber arvuti, mille kaudu on tal võimalik maailmaga suhelda ja eluga kursis olla.

„Turvaliselt siia-sinna“ koolitused on tema vähesed, et mitte öelda ainukesed võimalused kodust välja tulla ning ta naudib neid täiel rinnal. Enamasti võtabki just Kaspar politseinikega esimesena ühendust ja tunneb huvi, millel toimub järgmine üritus. Kaspar on üllatavalt positiivne, oma lugu räägib ta vabalt ning muretult. Seda valusam on seda kuulata. Põrnitsen saalilakke, sest pisarad on silmas. Noormees ja tema lugu on jätnud sügava mulje teistelegi kuulajatele. Rahutud teismelised on harjumatu rahulikud ning vaiksed. Kaspari soovitus publikule on selge ja isegi veidi masohhistlik: „Õppige minu vigadest, mitte enda vigadest!“

80 esinemist terves Eestis

Projektiga algust tehes ei arvanud keegi, et see võib osutada nii edukaks. Kui algusaastatel pidi meeskond endale ise esinemisvõimalusi otsima, siis nüüd on vastupidi. Eialgu olid kõik tegevused Järvamaa koolides, aga kui sõna hea praktika kohta levima hakkas, tundsid suurt huvi selle vastu ka täiskasvanud. Nii võetigi ette üritused ettevõtetele ning kohalikele omavalitsustele. Praeguseks on 80 esinemist Eestis. Sihtrühmi on raske mõõta, sest olenevalt kohast on see 15 kuni 300 kuulajat.

Parima info projekti tulemuslikkuse kohta saab tagasisidelehtedelt, kus osalejad avaldavad oma arvamust võttes: „Ma tuln loengusse, kuna kästi. Arvasin, et tavaline politseiloeng, kuid tuttavaid tõdesid räägiti teise vaatenurga alt ja see pani mõtlema“; „Kui ilmus saali Kaspar, siis jõudis räägitu täielikult kohale. Väga hea, et teda oma loengusse kaasate!“ või „Enne seda üritust kasutasin ma turvavööd ainult sellepärast, et mitte trahvi saada. Nüüd tean, milleks seda tegelikult vaja on!“

Kogu projekti taga seisavad Paide politseijaoskonna korrakaitsebüroo politseiametnikud Malle Hermanson, Marju Tamsalu, Üllar Kütt ja Ralf Lahesoo. Lisaks neile on projektiga seotud mitmed Paide politseijaoskonna patrullpolitseinikud ning eraisikud. Kui nende käest küsida, miks nad „Turvaliselt siia-sinna“ veavad, siis on nende vastus ühene: „Näeme, et seda on vaja ja see mõjub inimestele.“

Kristi Kais

Lääne prefektuuri pressiesindaja

Kummardus Frank Sinatrale

12. detsembril, täpselt legendaarse laulja ja näitleja Frank Sinatra sünniaastapäeval, andis politseija piirivalveorkestri bigbänd Siim Aimla juhatusel koos solistide Marvi Vallaste ja Ott Leplandiga oma värskes koosseisus meeleoluka kontserdi.

Varalahkunud tromboonimängijat Mart Sorki asendas kontserdil trombonistide „vedur“ Eduard Akulin.

Peedu Kass
kontrabassil

Guido Kongas
tromboonil

Kuidas see olekski saanud teisiti olla, kui ettekandele tulid aja- proovile vastu pidanud ameerika heliloojate swingilood, millest mitmed laulis omal ajal populaarseks just Frank Sinatra. Kava oli hoogne ja hea, traditsioonist eemaldumine ning teistmoodi tegemine ei olnud sel korral eesmärgiks. Kontsert kulges mõnusa humoorikas võtmes – dirigent Siim Aimla, kes oli ühtlasi kontserdi tervikuks kujundaja rollis, tõmbas aasides paralleele Ott Leplandi ning Frank Sinatra erisuste ja sarnasuste vahele. On tõsi, et Ott Leplandi häälematerjal ei jää alla Sinatra omale, lavasarm on tal olemas ning vabades ja üleolek tulevad omal ajal – siis, kui Ott on niisama tihedalt esinenud ning erinevaid kogemusi ammutanud kui Sinatra. Laulja ei püüdnudki olla ikooni sarnane, ta tõlgitses klassikat vägagi emotsionaalselt, n-ö rokokliku energiaga ja oli tema ise. Marvi Vallaste kehastus seevastu kelmikaks tütarlapseks baleriinikleidis ning see tütarlapselik elevus ja tämber kõlasid ka tema lugude tõlgitsuses.

Orkester läks kohati väga hoogu ning neil momentidel nihkus solisti ja orkestri tasakaal veidi paigast. Samas läks publik selle hooga kaasa ning usun, et kontserdist nauditi iga hetke. Ühe bluusiloo pühendas orkester oma ootamatult Toonela teele lahkunud tromboonimängijale Mart Sorgile, kes armastas bluusi ja sai seda mängida ka ansamblis Compromise Blue. Teda asendas kontserdil meie trombonistide „vedur“ Eduard Akulin.

Rohkem džässiklassikat, rohkem vanu häid lugusid, hüüavad ilmselt kooris paljud kuulajad. Sellega saab politseija piirivalveorkestri bigbänd kindlasti edaspidigi publikut rõõmustada.

Anne Erm

Festivali Jazzkaar kunstiline juht

Danel Aljo saksofonil

Marvi Vallaste ja Ott Lepland esitasid koos politsei- ja piirivalveorkestriga ameerika heliloojate svingilugusid, millest mitmed laulis omal ajal populaarseks Frank Sinatra.

Ülo Mälgand klaveril

Madis Arvisto kitarril

Dirigent Siim Aimla soleerimas saksofonil

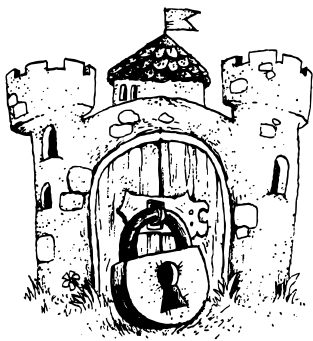
Konstaabli argipäev

Kaarel Kender

Saabun hommikul ma tööle,
vajun unisena kabinetti.
Sean Makarovi siis vööle,
pean järgima ju tavasid ning etiketti.

Langen koheselt ekstaasi –
süda vabele jätab löögi.
Saan minna MISi – unelmate andmebaasi,
erutus üles ajab hommikusöögi.

Vaatan Postipoissi ning saan krambi –
laekund avaldusi terve virn.
Keegi lõhkund tänaval on lambi,
kadunud sealt ka elektripirn.

Kindlus

Kaarel Kender

Tõmmata ette kardinad,
olla pimedas,
varjul elu eest,
varjul valu eest.

Kas see siis ongi õnn?
Ehitada müürid,
püüda välja uksepraost,
näha inimesi murdumas,
perekondi lagunemas.

Jah, seal pimedas, müüride keskel –
seal on kindlus.
Kindlus, kuhu keegi ei tule,
kindlus, kuhu keegi ei näe.

Aga õnn elab kusagil mujal,
elab keset vabadust, riske,
lähedal võimalusele õnnestuda.

Ja me valime.
Igäiks meist.
Mõni valib kindluse,
mõni kindlusetuse.

Nü me elamegi end õnnetuks
või vahel ka õnnelikuks.

Tänaval vandaal on käinud,
autopeegleid murdnud jõuga,
teda omanik seal oli näinud,
andes kohapeal siis talle lõuga.

Vanaproual pisar silmis,
kadunud kass on justkui tuulde.
On see unes või ehk filmis?
Saadan proua tohtri juurde.

Keegi rikkunud on rahu,
lärmand korteris on terve öö.
Mulle pähe see ei mahu,
kuid see ongi konstaabli tavatöö.

Sa kaš viili

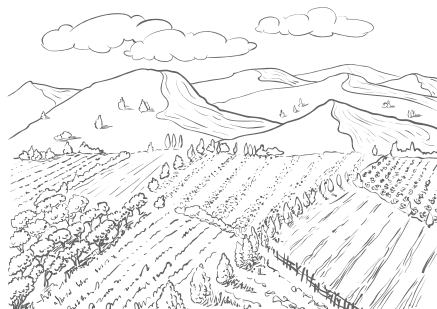
Riho Tamm

Sa kaš viili, koo või puuri,
mõtles mõtteid, väiksemaid või suuri.
Aeg-ajalt, kui mõtteid paned riimi,
võid julgelt tulla meie tiimi.

Prohvet Paap (see Anti)
meid kutsus appi,
näe, naaber naabri peale
kogund sappi.
Nüüd sõbrast naaber suures ohus,
luuleklubi, mine, see on su kohus!

Ja lippu kõrgel hoides klubi
tõttab appi – ... seal ju suvi,
seal ju suvi – saage aru,
soojas mõnus taltsutada karu.

Millist abi sõbral vaja?
Vahest ehitada maja?
Või ehk luuletusi tosin
seni, kuni sõber sõdib?

Ühendasutuse positiivsest mõjust kuritegevuse langusele

Ervin Eichenbaum

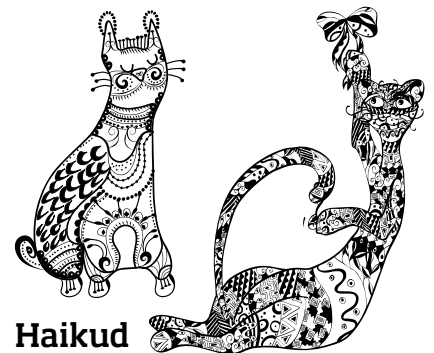
Ühinend asutus pinnuks on silmas
kõigile, kes teevad kurja siin ilmas.
Enam ei luusi siin pättide sekt –
selle on keelanud ära prefekt.

Kurjategijal enam ei vea,
konstaablit kohates kaotab ta pea.
Käekeste värinal sorides sodis,
taskud teeb puhtaks ta pätsatud nodist.

Jõmmkärakas BMWs mustas on vait,
eile ta sõbrast trassil sai laip.
Miski ei meest enam tagasi too,
kiiruskaamera peatas ta hoo.

Läbi trellide paista on päikesekiiri,
vales kohas vist ületas piiri.
Meesterahvas nii tõmmuka nahaga
viisa asemel proovis ta rahaga.

Kui väänad seaduseparagrahvi,
viisakalt, hellalt sul kirjutab trahvi
ametnik, kes pandud liiklust seirama –
saua ei peaks sa ialgi eirama.

Haikud

Ervin Eichenbaumi tütar

Pimedus parklas
tuul käib seal okste vahel,
üllatusi täis.

Õo tuleb varem
ja päike tõuseb hiljem –
loogiline ju.

Kas sa tunned tuult,
mis puhub lehti näkku,
vahel ka ninna?

Koltub juba leht,
paistab päike peale tal –
inversioon on see.

Käes on teispäev
viskan välja su kassi,
enda oma ka.

Seal sa siis istudki lampide säras

Toivo Laan

Seal sa siis istudki lampide säras
sellal, kui mina üksinda öös,
tõstad pokaali, jood põhjani ära,
ma sammun ja sammun oma lõputul teel.

Tuisk keerutab lund,
lööb jõuga mul näkku,
tuul kustutab lõkke,
külm jäätab kõik veed,
pikast teest läinud mul jalad on raku.
Ent minna mul tuleb terve igavik veel.

Sul õhetab pale, silm särab ja naer ...
põsepuna sind kaunimaks teeb.
Sulle tundmatuks jäänud on valu ja vaev,
sa unustand selle, kes su pärast on teel.
Mulle piisab sellest, kui sind jälle näen,
su naeratus, see ülim kink on sinu käest.

Veel kord ma tahaks käia unistuste rada,
veel kord ma taevasinas tiibu sirutaks,
veel kord ma tahaks lennata
ja olla kõigest vaba,
mispeale taevasina kividele kukutaks.

Meeldiv üllatus

**Rudolf Rimmeli luulekogust
"Lüüriline miilits ja
13 huligaansust"**

Provintsihotelli kriuksuvas voodis
end spekulant mõnuga sirutas.
Samal pimedal ööl üks kohalik varas
kõik kaubad ta masinast virutas.

Taolist häbitust, sigadust, alatust
ei suudaks vist keegi taluda.
Spekulant, avaldus näpus,
läks miilitsast abi paluma.

Ja õhtuks oligi näpumees
kogu saagiga
kusagilt tabatud,
nii et spekulant
sellisest kiirusest
oli meeldivalt rabatud.

Varas tabati. Vargale paras.
Juurdlusorganeil töö polnud sant –
hiljem kohtus kaks aastat sai varas,
ja neli sai spekulant.

Psühholoogiline luuleabi muutuste üleelamiseks

Agu Lall

*Horisondil kogunes
tumedaid pilvi
ja kuidagi kahtlaselt kõmises,
et koostööaldis on loomisel
efektiivne ühendasutus.
Seda enam, et Idas olla
Aldis juba olemas.*

*Aeg läks ja tumedad pilved
jõudsid üha lähemale
ning kahtlane kõmin
muutus aina konkreetsemaks.*

*Sai selgeks,
et suur muudatus
on kindlalt tulemas.*

*Psühholoogidel algasid
tegasid päevad:
nad avasid
oma teadmistepagasi
ja teatasid,
et suured muudatused
toovad kaasa
emotsioonide kõikumisi,
ärevust ja ebakindlust.
Aga nende meelest
olla see täiesti
normaalne ja lubatud.*

*Nad teatasid,
et inimene
areneb kõige rohkem
kriisisituatsioonis.
Ja et kriis
käivitab uue arengu.*

*Meie aga panime tähele,
et meie emotsioonid
on nüüd ebatavaliselt intensiivsed,
et meis kasvab
ebakindlus ja ärevus
ning vaevus
ainult küsimus üks:
kuidas me küll
muutustega toime tuleks?*

*Üks ressurss olla
muutused mõtlemises.*

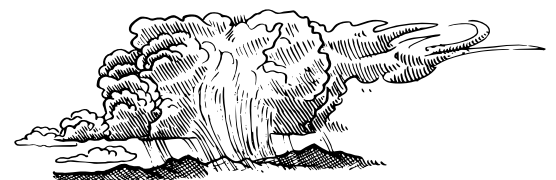
*Me olla küll
arenguvõimelised,
kuid tihti lükkavad
arengu käima just
sundsituatsioonid.
Ja meil ei olnudki
enam võimalust
vanamoodi olla ja teha.*

*Appi toodi ka
põhiväärtused,
sest see olla
tugevaim liim
inimeste kokkusulutamiseks
ja kooshoidmiseks.*

*Nüüd me teame,
et muutuste ajal
ei tohi pikalt jääda
negatiivsete tunnete küttesse,
sest otsus on langetatud
ja tuleb kiirelt
edasi liikuda.*

*Me ei karda enam
muudatustega kaasnevaid ohte,
seda, et sõltumata info
jagamise hulgast
jääb infot ikka väheseks.
Me ei karda enam,
et on protsesse,
kuhu meid ei kaasata.
Me ei karda enam,
et meie saatuse üle
otsustatakse kusagil mujal.*

*Ees on veel
ametikohtade hindamine
politseitöö lisakriteeriume arvestades.
Aga üheksa kuud imikuaega
on näidanud,
et meid ei võta miski ...*

Tunnustati 2010. aasta parimaid politseisportlasi

Möödunud aasta novembri lõpus algas 2010. aasta **parimate politseisportlase** valimine ning auhinna parimatele jagati kätte 14. jaanuaril Viljandi pärimusmuusika aidas.

Möödunud aasta parim oli naiste hulgas Euroopa politsei kergejõustiku meistri-võistlustel odaviskes hõbemedali võitnud Moonika Aava Põhja Prefektuurist. Auhinnalise teise koha omanikuks sai Anastasia Gerassimova Politsei- ja Piirivalveametist ning kolmas oli Jelena Všivtseva Ida Prefektuurist. Meeste parimaks osutus rahvusvahelisel spordimaastikul sõudmises medaleid noppiv Allar Raja Põhja Prefektuurist. Talle järgnesid Ain Muru Politsei- ja Piirivalveametist ning Vladimir Latin Sisekaitseakadeemiast. Tänavused visaduse tiitli saajad olid Aino Koser Lõuna Prefektuurist ja Olav Karu Ida Prefektuurist, viimasele anti meeste auhind postuumselt.

Asutustevahelises arvestuses tuli taas võidukarikat vastu võtma Elmar Vaher, sest Põhja Prefektuur oli ka tänavu teistest

FOTO: DIANA JÄRV

Allar Raja ning Moonika Aava koos prefekt Elmar Vaheriga

prefektuuridest oma sportlike tulemustega üle. Mitte kaugele maha ei jäänud Ida Prefektuur ning Politsei- ja Piirivalveamet leppis kolmanda kohaga. Küllap teavad kõik ütlust: tähis pole võit, vaid osavõtt. Selle moto järgi tegutses Lääne Prefektuur, kellele anti kõige aktiivsema ja sport-

likuma politseiasutuse karikas. Palju õnne veel kord parimatele politseisportlastele ja asutustele ning suur tänu kõigile spordiinstruktoritele, kes on kaasa aidanud võistluste õnnestumisele ning tänu kellele meie prefektuuride/struktuuriüksuste spordielu elab.

Võistlushooaja avas jõutõstmine

Eesti Politsei Spordiliidu 2011. aasta võistluskalender algas 28. jaanuaril jõutõstmise auhinnavõistlusega.

Kõrveküla Spordihoones lausus avasõnad Lõuna prefekt Tarmo Kohv ning võistlustulle astus 29 sportlast. Esimest korda olid võistlustele kutsutud Kaitseministeeriumi, Siseministeeriumi ja Justiitsministeeriumi haldusalas olevad asutused, kes saavad terve selle hooaja Eesti Politsei Spordiliidu auhinnavõistluste programmis osaleda. Naiste konkurents oli kahjuks ainult kaks võistlejat. Kaalukategoorias kuni 63 kg võitis Karin Mikk Põhja Prefektuurist kogusummaga 275 kg ning kaalukategoorias kuni 72 kg Nadezda Osijärv Lõuna Prefektuurist.

Meeste konkurents erinevates kaalukategooriates oli märksa tihedam. Mar-

FOTO: MAILI ARRO

Kaalukategoorias kuni 63 kg võitis jõutõste Karin Mikk Põhja Prefektuurist.

ko Kallas Lääne Prefektuurist oli parim kaalukategoorias kuni 74 kg, kogudes kogusummaks 360 kg. Sisekaitseakadeemia esindaja Aivar Krupp oli võitja kehakaalus kuni 83 kg kogusummaga 550 kg. Priit Paakspuu Põhja Prefektuurist oli ülekaalukas võitja kaalukategoorias kuni 93 kg kogusummaga 647,5 kg. Kuni 105 kg meeste hulgas selgus võitja viimases voorus ning võitjaks osutus Aivar Zarubin Politsei- ja Piirivalveametist kogusummaga 625 kg. Marek Vähi Põhja Prefektuurist oli mitmendat aastat parim kaalukategoorias kuni 120 kg kogusummaga 735 kg ning kõige raskemate meeste hulgas üle 120 kg võidutses Remi Koosa Lõuna Prefektuurist, kogusumma 677,5 kg. Võistkondlikus arvestuses viis võidukarika Põhja Prefektuur, järgnesid Lõuna Prefektuur ning Sisekaitseakadeemia.

Sisejalgpalli meistrid on jälle Põhja Prefektuuri jalgpallurid

Pallilahingutesse astusid Põhja Prefektuuri I ja II meeskond, Ida Prefektuuri I ja piirivalvebüroo meeskond, Tartu PJ, KAPO, PPA korrakaitsepolitseiosakonna I ja II võistkond, politseikolledž, Kuressaare PJ, Lõuna Prefektuuri piirivalvemeeskond, Pärnu, Põlva/Võru, Rapla ja Valga politseijaoskond. Mängiti kolmes viie meeskonnaga alagrupis üheringiline turniir, kust finaalgripi pääsesid kõigi alagruppide kaks parimat, kes selgitasid omavahel välja 1.-6. koha. Oma oskustega olid teistest võistkondades üle ning pääsesid finaalgripi Põhja Prefektuuri I ja II võistkond,

PPA KKPO I, Ida Prefektuuri I, Tartu PJ ja KAPO. Selles kuueliikmelises seltskonnas ei pidanud Põhja Prefektuuri I meeskond kordagi tunnistama vastase paremust ning turniiri lõppedes saidki mängijad kaela tänavused kuldmedalid. Ida Prefektuur ja PPA KKPO kogusid võrdselt 8 punkti, kuid omavahelise mängu oli võitnud Ida Prefektuur ning seega kuulusid hõbemedalid neile. PPA KKPO sai pronksmedali, 4. koht jäi Tartu PJle, 5. koht KAPOle ja 6. koht Põhja Prefektuuri II meeskonnale.

Alagruppides kolmandale ja neljandale kohale tulnud meeskonnad selgitasid

Põhja Prefektuuri võidumeeskond: Peeter Gross, Dmitri Kalinin, Šahrijar Abdullajev, Andrei Kisseljov, Vitali Vink, Sergei Komarov, Leho Saaremägi, Sergei Levotšski ja Andrei Korešnjak

omavahel 7.–12. koha. 7. koha sai Lõuna Prefektuuri piirivalve, 8. koha Pärnu PJ, 9. koha Ida Prefektuuri piirivalve, 10. koha Kuressaare PJ, 11. koha politseikolledž ning 12. koha Põlva/Võru meeskond. Alagruppide viiendad tegid omavahel selgeks 13.–15. koha. 13. koht kuulus PPA KKPO II võistkonnale, 14. oli Rapla PJ ning 15. Valga PJ meeskond. Kohtunikekogu otsusega hinnati turniiri parimaks mängijaks Andrei Bolonenkov Ida Prefektuuri. Suurim väravakütt oli Peeter Gross Põhja Prefektuuri I võistkonnast.

Lühidalt

Tänavu saavad kõik pallimängude politseimeistrid oma oskused proovile panna riigiametnike meistrivõistlustel. Esimese alana oli riigiametnike võistlustel kavas korvpall ning PPA korvpallivõistkond jõudis pika ja keerulise alagrupiturniiri kaudu finaali, kus saavutas teise koha. Poolfinaalis alistasid meie kolleegid tugeva Sidepataljoni esinduse 27 : 19. Finaalis tuli aga tunnistada viimase kolme aasta riigiametnike meistritiitli omanike, vanglateenistuse paremust tulemusega 51 : 66. PPA eest mängisid Põhja Prefektuuri kogenud kossimehed Algis Kiinvald, Andrus Klein, Margus Grauberg, Janek Pedask, Kristjan Toomingas, Sten-Fred

Pöder, Janek Ardon, Ando Hints, Priit Põdra, Margus Oinitš, Vjatšeslav Botškarjov, Teemo Taidla, Allar Lohu, Maido Viibur ja võistkonna resultatiivseima mängija eriauhinna pälvinud Rauno Lett. Kuna võistluste formaat nägi ette ühe naismängija osalust, olid meeskonnale abiks Tiiu Kull, Annika Tikk ja Maili Arro. Järgmisena saavad oma oskusi teiste riigiametnikega võrrelda jalgpallurid ning tänavu mängib 2011. aasta politsei meister Põhja Prefektuuri I jalgpallimeeskond.

1996. aastal korraldati Põlvas esimene matškohtumine laskmises kohaliku laskesportklubi ja piirivalve laskesportlaste vahel. Läänud novembris toimus Piirivalve

Spordi Keskkubi eestvedamisel 15. matš 100 laskuri osavõtul. Kolmandat korda järjest (12 400 punkti vs. 11 587 punkti) jätsid võidutrofee enda juurde hoiule Põlva Laskesportklubi laskurid. Aastate läbilõikes on seis 10 : 5 piirivalvurite kasuks.

6.–8. jaanuarini korraldas Erna Selts sõjalis-sportliku võistluse Utria Dessant. Heitlus tuisuse ilma ja tugeva tuulega tõi Ida Prefektuuri võistkonnale 18 meeskonna hulgast viienda koha. Võistkonda kuulusid vaneminstruktor-juhtviirvalvur Olar Petersell valmidusüksusest, piirivalvur Tarmo Hütt Sillamäe kordonist, väljuht Sergei Platonov ja patrullpolitseinik Juri Všivtsev, mõlemad Narva politseijaoskonnast.

Mälumäng

1 Eesti (ja ka Skandinaavia) karude toidulaul on peamiselt kolm komponenti – taimed, sõralised loomad (peaasjalikult korjustena) ja ... Mis on kolmas komponent, mis moodustab keskmiselt kuuendiku, südasuvel isegi kolmandiku karu toidust?

2 James Bondi nime laenas Ian Fleming ühelt teadlaselt (1900-1989), kelle raamatut ta oma hobi tarvis lugenud oli. Nimi James Bond kõlavalt sobivalt lihtsa ja igavana. Ta küsis ning sai selleks teadlaselt ka loa. Filmis „Die Another Day“ uurib Bond sedasama reaalse J. Bondi raamatut ning tutvustab end filmi naispeategelasele esmakohatumisel just selle ala mehena. Mis alaga tegeles päris Bond?

3 Kalda, Linnuse, Lõuna, Mäe, Meremäe, Järvesuu, Roodva, Saatse, Senno, Vilo, ... Üks nimi puudub. Mis see on?

4 Autotööstur Henry Ford üritas oma tehastes tööaega paremini organiseerida nii, et paigutas midagi 30-kraadise nurga all. Mille?

5 17. sajandil elanud Maroko valitseja Moulay Ismail Ibn Sharif on traditsioonilisel viisil enim lapsi produtseerinud inimene, kelle kohta on olemas usaldusväärsed andmed. On arvatud, et Ismail pidi 60 aasta jooksul seksima keskmiselt 1,2 naisega päevas, et sellist järglaste hulka saavutada. Kui palju lapsi oli teadaolevalt sellel võimekal mehel?

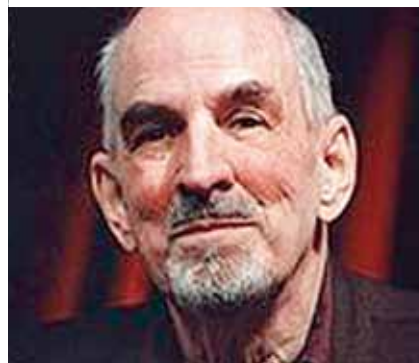
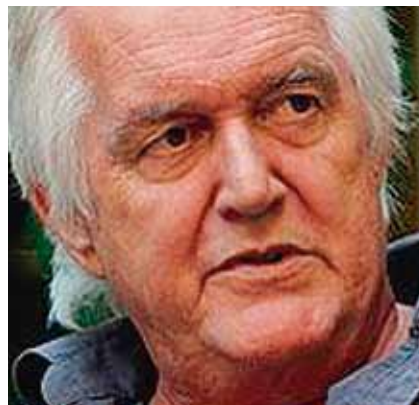
6 See väga tuntud raamatusari on saanud kriitikat rassismi aadressil - peategelast (pärisnimega John Clayton või lord Greystoke) on kujutatud valge superrassi kehastusena, samas kui mustanahalisi ja araablasi on kirjeldatud halvustavate stereotüüpide kaudu. Tegelikult ei ole stereotüüpidest pääsenud ka valgenahalised: venelased teevad kaardimängus sohki ning rootslastel on pikad kollased vuntsid ja räpased sõrmeküüned. Mis seeriast on jutt (raamatuna ilmus 1. lugu 1914)?

7 Quentin Tarantino filmis „Marukoerad“ („Reservoir Dogs“) ei hakatud palgatud röövlitele kodanikunimedega andmisega vaeva nägema ning kõik nad ristiti värvide järgi. Kokku oli neid kuus: Mr. Blue, Mr. Blonde, Mr. Orange, Mr. White, Mr. Brown ja Mr. ... Kes oli kuues „värv“? Sellel kuuendal tegelasel

on filmis ainsana oma nime üle virisemist. Kehastab teda näitleja Steve Buscemi.

8 Nimeta ese, mille tuntuimad margid on Gibson Les Paul, Fender Stratocaster ja Telecaster.

9 Pildil on kuulus krimikirjanik ja tema veelgi kuulsam äi. Tegu on rootslas-tega. Nimeta mõlema nimed.

10 Kui suurema osa toompuu (Prunus) perekonna viljapuude puhul (nt kirss, virsik või ploom) on söödav mahlane viljalih, siis selle puhul on söödav just seeme. Edela-Aasiast pärit puu kodustatud vorm võib kasvada nii kaugel põhjas kui ka Briti saartel. Ta võib kasvada 4-10 meetri kõrguseks. Taime metsiku vormi viljad sisaldavad ainet, mis muutub purustamisel või närimisel surmavaks sinihappeks. Puu vilju on leitud näiteks vaarao Tutanhmoni hauakambri. Missugune on vili (ka meie toidulaul üsna tavaline)?

*Küsimused panid kokku
PPA õigusbüroo juristid*

**Aare Hõbe
ja Tiina Vellet**

Kui tead vastust mälumängu viimasele küsimusele, saada see aadressile radar@politsei.ee märgusõnaga „Mälumäng“. Õigesti vastanute vahel loosime välja kaks Radari logoga saunalina. Valida saab kollase, sinise ja roheline värvi vahel.

Eelmises Radaris väitsime, et araabia keeles on 5744 sõna, mis tähendavad põhimõtteliselt üht ja sama. Mida? Õige vastus oli - kaamel. Õigesti vastanute vahel võitsid Radari saunalina **Tuuli Annama** PPA kommunikatsioonibüroost ning **Elen Viilop** Paide politseijaoskonna menetlus- ja ennetusteenistusest.

Ristsõna vastuseid ootame samuti aadressile radar@politsei.ee märgusõnaga „Ristsõna“. Õigesti vastanute vahel loosime välja kaks Radari logoga järjehoidjat. Kui soovid saada mälu-mängu ja ristsõna vastused koos, kirjuta märgusõnaks „Vastused“.

Eelmise Radari ristsõna õige vastus oli „...**suvel on raske lükata!**“. Õigesti vastanute hulgast võitsid Radari logoga võtmehoidjad **Taimi Salm** PPA logistikabüroo Lääne majandustalitusest ning **Aune Sander** KMO isikutuvastamise ja dokumendibüroost.

Radar soovib võitjatele palju õnne ja võtab nendega auhindade kättesaamiseks ühendust!

1. Sipelgad. **2.** Ornitoloogia. **3.** Petseri - tegemist on valdadega, mis moodustasid Petsertimaa. **4.** Klosetipoti (tööline ei suutnud sellisel potil kava istuda ja maasis nii kiiremini oma töökohale). **5.** 888. **6.** Tarzan (autor E. R. Burroughs). **7.** Mr. Pink. **8.** Elektrikitarr. **9.** Hennning Mankell ja Ingmar Bergman.

MEES PILDIL		VALUHÜÜE	ALEVIK PÄR- NUMAAL	ALEVIK JÕ- GEVAMAAL	EDUMAA ET- TEANDMINE	REDELI JÄRGLANE							
ÜMBRIS- KARP													
AIATÖÖ- RIIST													
LIITER		KEEL VENES SÕRME MÄ- DAPÖLETIK											
ROHTTAIM					INFO- AGENTUUR ENESE								
SANGLEPP													
PIKKUS- MÖÖT			PEALE-, TAAS- MAAGILINE ELUJÕUD			AASTA	RANGE, KURI	KÕIGE VARASEM	VAESTE- MAJA	PRANTSUSE KIRJANIK	EUROOPIUM	MEES PILDIL	KORTSU
POOLA KIRJANIK			DOONAU LISAJÕGI ..., MURI, VÕTA!						PÕÖSAS- TAIM				
AAR		"... KUMMI- TAB!" (E- VALTER) TAMMSAA- RE TEGELANE				ALEUUDI SAAARTE ASU- KATE KEEL FANTASTIKA							
EENDUV KEHAOSA					SULINE ÕIGE						SUUR- AUHIND G. VERDI OOPER		
RABAV										PINNAMÖÖT URVA- PLAASTER			
OLÜMPIA- MÄNGUD			JEEUSE SÜNNIKOHT NEIU...				NAISENIMI REHETOA TALA						
... HEID- METS				ILMAKAAR LAUSE OSA				21. SAJ. EPIDEEMIA KIVITERASS SISSEKAIGU EES					JAHUTUSE REGULEERI- MISE SEADE
FLUOR		KODULIND LIHTSUSTA- TUD KEEL				ÕENA TÖÖ- TAMISE AEG INVALIIDI-							
ATLEETVÕIMLEJA									SEKUND		VÄGA AUSTATUD TEHISNA- HAST SÄÄRIK		
VEENE VEDRUVANKER									NATUKE				
LOJAALNE					USU KAUDU ÕNNELIK KAARDISTIK					LIIDE E. KEELES PEITU			
NOOT			NINASARVI- KUL ON ... MEISTRI JA ÕIPOISI VA- HEPEALNE			KOHT, KUS VESI NEELDUB MAA ALLA E. ENDINE HELIOOJA							
PUU OSA				MÖTISKLEV HÄÄLITSUS MÕÖDAS				RAUA JA SÜSINIKU SULAM ...LOOG (VEI- NITEADLANE)					
SELLE ÜLE						KUIVALT KUUMUTA- TUD SAI OSMIUM							
KIRIKU OSA									TASSI! TONN				
JÄREL						SUGUTU							

Foto: Toomas Huik/Scanpix/Postimees

Uudiskirjandus raamatukogudes

Üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhend

Karton, Inga jt
Tallinn: Sisekaitseakadeemia, 2010
Asukoht: SKA raamatukogu, SKA PPK raamatukogu, PPK Paikuse kooli raamatukogu, SKA päästekolledži päästekooli raamatukogu

Käesolev õppematerjal on mõeldud Sisekaitseakadeemia üliõpilaste, õpilaste, kadettide ja magistrantide üliõpilastööde koostamiseks ja vormistamiseks.

Sisekaitseakadeemia toimetised, 9: liikuv julgeolek (artiklite kogumik)

Peatoimetaja Lauri Tabur, tegevtoimetaja Annika Talmar
Tallinn: Sisekaitseakadeemia, 2010
Asukoht: SKA raamatukogu, SKA PPK raamatukogu, PPK Paikuse kooli raamatukogu, SKA päästekolledži päästekooli raamatukogu

Sisekaitseakadeemia Toimetiste seekordne number on suures osas pühendatud sisejulgeoleku valdkonda enam mõjutanud või mõjutavate sündmuste lahkamisele.

Shoot To Kill: Police Accountability, Firearms And Fatal Force

Punch, Maurice
Bristol: Police Press, 2010

Raamatus on antud ülevaade tulirelvade kasutamisest tavade ning „relvastamata“ politseiteenistusest. Raamat on kasulik nii üliõpilastele kui ka politsei- ja kriminaalõigussüsteemi ametnikele.

Public Sector Corruption (volume 1-4)

Toimetanud Johnston, Michael
London: SAGE, 2010
Asukoht: SKA raamatukogu

Mahukas kogumikus on uuritud avaliku sektori korrupsiooni valdkonda, sealhulgas teadusuuringute kirjanduse hulgast.

Defend Yourself: Secrets To Protect Yourself From A Hostile Dog Attack

Melvin, McKenzie, R. Wheatmark Inc, 2007
Asukoht: SKA PPK raamatukogu

Raamatus on antud hea ülevaate sellest, kuidas end kaitseda koerte rünnakute eest. Raamatus on kombineeritud hiina võitluskunstid nüüdisaegsemate enesekaitsevõtetega. Raamat on rohkete illustatsioonidega.

Crime Prevention: A Critical Introduction

Evans, Karen
London: SAGE, 2010
Asukoht: SKA PPK raamatukogu

Raamatus on käsitletud kuritegevuse ärahoidmise ja vähendamise teemat, on uuritud, kuidas suhtuvad valitsused rasketesse kuritegudesse ja terrorismivastasesse sõtta ning kuidas on rassi- ja rändepoliitika mõjutanud kogukondade ohutust ja kriminaalpreventsiooni. Raamat sobib kriminoloogia üliõpilastele.

Effective Remedies for Third-country Nationals in the Schengen Information System

Brouwer, Evelien Renate
Leiden; Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2008
Asukoht: SKA raamatukogu, SKA PPK raamatukogu

Raamat kirjeldab Schengeni infosüsteemi (SIS) ja selle rakendamist Prantsusmaal, Saksamaal ja Hollandis.

Энциклопедия пистолетов, револьверов и автоматов

Уилл Фаулер, Энтони Норт, Чарльз Строндж
Велгород: Книжный клуб 'Клуб семейного досуга, 2010
Asukoht: SKA PPK Paikuse kooli raamatukogu

Entsüklopeedias on esindatud tulirelvade pikk ajalugu – alates püssirohu leiutamisest kuni tänapäeva relvadeni välja. Raamat sisaldab üle 800 sõjaväe, politsei, antiiksete tulirelvade jne näidise. Teatmeteose illustatsioonid annavad hea ülevaate relvade ehitusest.

Turvalisuspoliitika 2011: kokkuvõte „Turvalisuspoliitika põhisuundade aastani 2015“ täitmisest

Toimetajad Erkki Koort, Maila Pardla
Tallinn: Sisekaitseakadeemia, 2011
Asukoht: SKA raamatukogu, SKA PPK raamatukogu, PPK Paikuse kooli raamatukogu, SKA päästekolledži päästekooli raamatukogu

Trükises on avaldatud lisaks Eesti turvalisuspoliitika põhisuundade täitmise aruandele 18 sisejulgeolekualast artiklit, mis avardavad lugeja silmaringi ja tunnetust sisejulgeolekust ning turvalisuspoliitikast.

Summary

the hand-made explosive devices did not work and they were taken hold of all together. These two failures also became fatal for the bomb man, because the traces found from these devices lead to his seizure and conviction. Two years ago, on 23rd March, Harju County Court convicted Märt Ringmaa in two explosions, including in two attempts of murder, and imposed on him imprisonment for fifteen years.

The article **„From closed trapdoor to open window“** describes how the servicing culture of the citizenship and migration field has changed unrecognizably during the last ten years – the times of „trapdoor servicing“ are about to become a „service from one window“. When the Head of the Service Centre of the Citizenship and Migration Department Tatjana Portnova set in 1997 to work in Tartu in the Citizenship and Migration Board, then the emp-

The cover story of this Radar **„CSI: Kohtla-Järve“** is speaking about the Crime Scene Investigation Service of the East Prefecture, which is located on the first floor of a triple floor building in Kohtla-Järve. The building, which was constructed in the fifties, looks, gently speaking, shabby and so do the premises of the Service. The Service Elder Genadi Dalke guides a tour in the premises. He starts with the rest-room, which is called the Red Corner. The reasons for such a nickname are probably the sofa, which used to be red once, and the blood-red thick curtains, which are blocking the wind, and also certain allegorical connection with the soviet period. In the next room there is a kitchen, decorated with fir-tree tinsel, and next to that the dressing-rooms of the officials. At the far end of the corridor is the „lab“, which consists of a few cupboards and a working plane. This is the place where the Technical Investigators are performing their daily actions: taking photographs of material evidence, taking traces and DNA samples from items, dusting or looking for blood traces with luminol.

In the story **„True story - bomb man Ringmaa“** Margus Kurm, the Chief Prosecutor of the Viru District Prosecutor's Office, is analysing the case of the criminal

Märt Ringmaa, which shook the whole Estonia some years ago. Namely, in the years 1998-2005 twelve explosions of explosive devices took place in Tallinn in Lasnamäe area. In these explosions seven persons were perished and six were injured. The material damage reached seven million. According to the intentions of the bomb man the damages should have been even heavier. Unluckily for him and fortunately for the police, in two incidents the explosion did not take place because

loyees were located in three different buildings scattered in the city, the queues for applying for documents were long and the staff had only one computer in their use. Today the service offices of the Citizenship and Migration Bureaus are modern and designed uniquely, so that the client can feel like a king. These are only a few topics from the present Police and Border Guard Board magazine Radar. If you notice any article, which you would wish to learn more about, please do not hesitate to contact us by e-mail radar@politsei.ee. Have a nice reading!

